

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 16 oktober 2017*§ 3 Interpellation om tryggheten i och kring Älvsjö Centrum (nr 2016:60)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, åhörare och fullmäktige! Tack för svaret, finansborgarrådet! Den här interpellationen skrev jag därför att den S-ledda majoriteten i Älvsjö stadsdelsnämnd inte förstår allvaret i Älvsjöns rådande situation. Det var ett år sedan, och det var min förhoppning att väcka frågan till liv här inne i Stadshuset i stället.

De senaste två åren ungefär har oron och otryggheten eskalerat i Älvsjö, främst kring Älvsjö station. Enligt polisen beror det till stor del på ditresta personer, alltså inte i första hand Älvsjöbor. Jag vill först nyansera och klargöra att det självfallet finns stadsdelar i Stockholm som är mer utsatta för brottslighet och droger än vad Älvsjö är, men vi kan se att Älvsjö på relativt kort tid har utsatts för en ökning av antalet våldsbrott, rån och misshandel.

När då den rödgrönrosa majoriteten inte vill, vågar eller kan förstå vidden av det som har hänt de senaste två åren var det min förhoppning att stadshusledningen kan göra det i stället. Därför vill jag veta om ni har kännedom om de problem som finns i Älvsjö och vilka åtgärder ni vidtar emot dem.

I sitt svar nämner finansborgarrådet främst tre områden, lokala samverkansöverenskommelser med polisen, ett specifikt platssamverkansprojekt när det gäller narkotikahandel och en stärkt preventionsgrupp som ska arbeta förebyggande med barn och unga i Älvsjö. Tyvärr är inte jag, och sannolikt inte Älvsjöborna heller för den delen, nöjd med de här åtgärderna. Det beror kanske på att ingenting har blivit bättre på de två år som har gått medan ni har tittat på.

För det första vill jag rikta in mig på polisen. Den lokala samverkansöverenskommelsen är främst en skrivbordsprodukt som stipulerar en massa möten mellan tjänstemän, men konkret har den inte bidragit till en förbättring ute på torget eller i Älvsjö centrum.

För det andra har inte polisen tid med något specifikt projekt att punktmarkera i Älvsjö. Det gjorde man för ett år sedan, och det fick faktiskt ett bra utfall med en tillfällig nedgång i narkotikahandeln, men nu är vi tillbaka på ruta ett igen. Polisen säger att de inte har tid att göra några sådana här punktinsatser nu 2017.

För det tredje vill jag säga att den förstärka preventionsgruppen är jättebra, men som jag sade nyss är de största bovorna i det här dramat, om vi uttrycker det så, ditresta äldre personer. De nås inte av stadsdelens preventionsgrupp. Parallellt med det här förebyggande arbetet måste det också vidtas åtgärder här och nu för att stoppa och hindra det som håller på att hända och öka tryggheten i Älvsjö.

Därför upprepar jag frågorna i interpellationen. Vilka konkreta åtgärder har ni som kompletterar det förebyggande trygghetsarbetet? Anser du som finansborgarråd att du är medveten om och tycker att det finns ett problem i Älvsjö?

Anförande nr 3

Malin Ericson (FI): Det är en väldigt dystert bild du målar upp av situationen i Älvsjö, Johan. Ja, vi har haft en besvärlig situation med många äldre unga som samlades kring Ungdomens hus för att sälja droger. Det var otryggt. Delar av det finns naturligtvis fortfarande kvar, men vi har arbetat hårt med det trots att du inte verkar ha märkt det. Nämnd, förvaltning, polis och andra har tagit tag i saken och arbetar med detta.

Jag kom till Älvsjö stadsdelsnämnd i slutet av förra året och blev informerad om läget då av den dåvarande ordföranden. Jag kan se hur mycket som har gjorts sedan dess. Jag vet också att delar av din egen grupp i Älvsjö tycker att det har hänt bra saker. Jag tycker inte att det är riktigt så grått och tråkigt som du säger.

Förutom det som du och finansborgarrådet har tagit upp har vi också arbetat mer förebyggande i stadsdelen. Vi har sänkt den övre åldersgränsen för Ungdomens hus till 18 år för att inte dra till oss många av de här unga vuxna som sökte sig dit förut. Det var framför allt den gruppen som höll på med drogförsäljningen.

Vi har också våra fina fältassistenter som rör sig runt om i stadsdelen, lär känna ungdomarna och håller koll på vad som händer. De var hos oss för några nämndsammanträden sedan och berättade om sitt arbete. De ska också precis ha fått en utbildning i MVP, Mentors in Violence Prevention eller mentorer för våldsprevention på svenska. Det är ett program för att stoppa och förebygga mäns och killars våld. Feministiskt initiativ initierade det arbetet i staden 2016, men Sjöängsskolan har arbetat med det en tid innan dess. Och Johan Skytteskolans och personal och elever i årskurs 7 arbetar med MVP just nu.

Det finns alltid mer att göra, men majoritetens satsning på de unga i Älvsjö är en viktig del för att skapa en trygg stadsdel. Det kan vara enkelt för stunden att ropa på polis när något händer, men i längden handlar allt om att förebygga. Det handlar också om att inte måla upp en dystrare situation än den som faktiskt finns.

Anförande nr 4

Per Ossmer (SD): Fru ordförande! Den här typen av frågor har varit uppe ett antal gånger, och SD har också deltagit i diskussionen. Interpellanten ställer ett antal frågor, men några heltäckande svar kan han inte få. Det här ämnet är för svårt.

Den första frågan är om majoriteten här i kommunfullmäktige har någon exakt kännedom om den kraftigt ökade otryggheten. Han menar väl alla här. Nej, jag tror inte det. Jag tror inte heller att minoriteten har det. Stockholm är stort, och det finns många oroshärdar.

Vad gör då majoriteten? Jag har sett ett skriftligt svar, och vi fick ett muntligt som utvecklades av Malin Ericson. Man hänvisar till sina sociala insatser, kontakter med skola och föreningar. Det är insatser som kanske är nödvändiga. Man ska inte ge upp.

Det är aldrig för sent för en syndare att omvändas, men jag tror att många är överens om att resultaten har varit klena.

När det gäller själva platsen, Älvsjö centrum, finns naturligtvis en del att göra mot olika slag av brottslighet. Den måste störas. Det är det första receptet. Då handlar det om kameraövervakning, polisiära insatser och insatser av ordningsvakter. Sedan talas det om knarkhandeln, och det är väl bara att konstatera att det vore mig fjärran att tro att man kommer åt knarkhandeln genom att bevaka just Älvsjö centrum. Vi i Sverige har ju sedan 60-talet i stor skala försökt komma åt knarket, och det har väl på sätt och vis varit ett misslyckande.

Men vill man upprätthålla ordningen på torget finns det naturligtvis vissa insatser som man kan göra, och det är vad medborgarna kräver. Det kan vara köpmän som stänger sina affärer, och det kan vara den vanliga allmänheten. Det är alltså fråga om manpower. Tyvärr sviker polisen, och då måste Stockholms stad ta tag i det hela. Då är det närmast till hands liggande ordningsvakter, och gärna med ökade befogenheter jämfört med vad de har enligt lag i dag. Det kostar pengar, och SD kommer, precis som förra året, att förorda ökade anslag på den punkten i sitt budgetförslag.

Sedan frågar sig interpellanten också vem som är ansvarig för detta. Jag höll på att säga att det är flera majoriteter. Det här har pågått i flera år. Det handlar om hela samhällsutvecklingen. Jag tycker att det enda positiva man kan komma med är att den här frågan har blivit mer prioriterad av alla partier inklusive dem som sitter i majoriteten. Då kan man i alla fall hoppas att en omsvängning är på väg.

Anförande nr 5

J o h a n N i l s s o n (M): Först vill jag vända mig till Malin Ericson från Feministiskt initiativ. Det här visar ju att ni backar och stoppar huvudet i sanden. Ni vill inte se de problem som finns. Det är inte jag som står här och målar upp en bild. Om ni tror det har ni inte pratat med Älvsjöborna. Det är bara att läsa lokaltidningen. Var och varannan vecka får vi nya rapporter. Jag har en här från förra veckan. Läs själv! Kanyl och lukt av marijuana i lekparken där barnen springer runt och stoppar ned fötterna. Artikeln bredvid i samma tidning handlar om en kvinna som blir mordhotad för att hon stör två personer som röker hasch i lekparken bredvid i Älvsjö centrum. Det här förekommer hela tiden, och det är inga nyheter och ingenting som jag står här och målar upp för att skapa en dyster bild av Älvsjö.

Vi moderater accepterar inte att polisen har för lite resurser, men vi inser att i nuläget måste staden vara med och skapa trygghet. Vi har länge föreslagit direkta åtgärder som kameraövervakning och ordningsvakter. Det verkar som om ni i majoriteten först de senaste veckorna kanske, åtminstone Socialdemokraterna men inte alla stödpartier tror jag, kan tänka er kameraövervakning. Det är vi jättegglade för.

Sedan fick vi också höra att det kanske kan gå att få loss lite pengar till trygghetsåtgärder någon gång i framtiden efter ansökan ur någon fond och efter viss lång handläggningstid, men vi vet inte riktigt hur det går med det. Oron ökar, och det har bara bitvis blivit marginellt bättre i Älvsjö.

Jag tänker också på när vi har verksamhetsuppföljning i Älvsjö stadsdelsnämnd. Älvsjö har ett nämndmål som lyder: Älvsjö är ett levande och tryggt stadsdelsområde

för alla. Vad tror fullmäktige att majoriteten sätter för färg när det gäller måluppfyllnad av det målet utifrån den historieber beskrivning som vi har fått? Jo, grön färg såklart, uppfylls helt, som på allt annat i Stockholms stad. Det är oförsäkamt mot Älvsjöborna att sätta en grön prick för att tryggheten uppfylls helt när man är rädd för att röra sig runt Älvsjö station och rädd för att gå hem från kollektivtrafiken på kvällen och går långa omvägar för att slippa gå i vissa kvarter.

Jag ställer återigen samma fråga till er. Malin nämnde också att det görs massor med saker för tryggheten i Älvsjö. Jag vill gärna veta vilka dessa massor med saker är och framför allt vilka konkreta åtgärder som skapar trygghet och motverkar brottslighet.

Anförande nr 6

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack för interpellationen, Johan Nilsson! Något som jag är mycket tydlig med är tryggheten här i staden. Det är väldigt tråkigt om det uppfattas så att majoriteten inte tar de här frågorna på fullaste allvar. Därför tackar jag särskilt för att jag nu får stå här i talarstolen och prata om trygghet och otrygghet i Älvsjö.

Vi har en egen trygghetsmätning som visar att otryggheten har ökat i Stockholm. Det är en jätteallvarlig utveckling att fler stockholmare känner sig otrygga, vilket leder till att man ändrar sitt eget beteende och kanske inte vågar gå ut på kvällarna, kanske inte vågar gå av på en viss tunnelbanestation eller ser till att alltid ha sällskap. Jag vill självfallet inte se den här utvecklingen i Stockholm.

Men staden kan inte göra polisens arbete. Det är polisen som ska hitta och säkerställa bevis så att de som begår kriminella handlingar åker in i fängelse. Det arbetet kommer aldrig våra fantastiska nattvandrare, socialarbetare, lärare och fältassistenter att kunna göra, utan det är polisen som ska göra det. Samarbetet mellan staden och polisen är avgörande. Polisen får mer resurser. Polisen får 7,1 miljarder under tre år till förstärkta insatser. Fler poliser måste ut på gator och torg.

Vad gör vi då i Älvsjö? Vi har gjort insatser när det gäller upprustning i och omkring Älvsjö centrum. Det har byggts fler bostäder i området. Vi har också börjat titta på om det är möjligt att kanske göra något mer på de stora markarealer som i dag belägras av Stockholmsmässan där det är stängt sena kvällar och de tider då brottsligheten är som störst.

Älvsjö stadsdelsnämnd har också under 2017 upprättat lokala samverkansöverenskommelser med polisen. Ni kan ironisera om att det är möten. Ja, det är möten eftersom man måste träffas i en samverkan och diskutera vad det är som vi kan göra på ett bättre sätt.

Jag känner till att otryggheten har ökat i staden, och ja, vi har vidtagit konkreta åtgärder i preventivt syfte.

Anförande nr 7

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag hade tänkt säga en gång till vad vi har gjort i Älvsjö, men nu har Karin Wanngård sagt det, så jag kanske inte behöver upprepa det en fjärde gång. Du säger att detta inte är några nyheter. Nej, så kan det vara ibland i förorten dit folk söker sig för att dra sig undan.

Du pratade om kameraövervakning. Feministiskt initiativ har inget direkt mot kameraövervakning, men vi tror bara inte att det hjälper. Vi vet att kriminaliteten då flyttar på sig till en annan plats. Vi kan prata hur länge som helst om hur oroliga människor är, och då är det deras oro vi ska ta hand om och inte prata ännu mer om hur hemskt allting är när det inte är det.

Anförande nr 8

J o h a n N i l s s o n (M): Tack för de svar som jag har fått! Tack, finansborgarrådet Karin Wanngård! När jag hör dig känner jag att vi ser samma bild. Jag har definitivt fått svar på min fråga. Ni är medvetna om att otryggheten har ökat i Stockholm, både i Älvsjö och i hela Stockholm. Det är jag nöjd med. Då behöver jag i alla fall inte anklaga er för att inte ha kännedom om vad som händer.

Sedan säger du att staden aldrig kan göra polisens arbete. Nej, det kan staden absolut inte göra. Men det här handlar om ett helt paket med åtgärder. Kameraövervakning stoppar inte alla brott, precis som Malin Ericson var inne på nyss, utan brottslingarna kanske flyttar på sig. Vi vill se preventiva åtgärder. Det känns som om ni har lanserat ett antal saker på det preventiva området, men det brister när det gäller aktiva, operativa åtgärder här och nu för att stoppa brottsligheten på plats. Det är därför jag pratar om kameraövervakning, som visserligen kanske flyttar brottsligheten, men det skapar ändå en trygghet på den plats där kameran sitter. Och det kan kanske vara en plats man inte kan undvika att vara på. Det kanske är ett torg man måste passera för att komma till sin buss. Om brottsligheten flyttar till ett mörkt kvarter bakom där ingen vistas är inte bra, men det är i alla fall bättre än att brottsligheten sker mitt bland människor som är rädda för att gå hem.

Jag har pratat om kommunala ordningsvakter eller väktare. Det går att hyra in väktare. I Älvsjö finns det också väktare i stationsbyggnaden. Har staden över huvud taget talat med SL om det skulle gå att samarbeta om de här väktarna och kanske köpa in mer tid från dem? Det är kanske lite långsökt att bygga fler bostäder i Älvsjö, men det är återigen det långsiktiga perspektivet. Mässperspektivet är jätteintressant. Det håller jag helt med om.

Men jag frågar som sagt om de aktiva åtgärderna, de konkreta åtgärderna här och nu. Medborgarundersökningen och trygghetsundersökningen visar att Älvsjö ligger fyra i staden, negativt sett, när det gäller att medborgarna är oroliga för att gå hem från kollektivtrafiken på kvällen. Det handlar återigen om bevakning, väktare och gärna någonting mer för ungdomar i område, även om jag ändå håller med om polisens uppfattning att de allra flesta av de drogrelaterade brotten begås av ditresta personer, och då hjälper inte de insatser som ni pratar om i det förebyggande arbetet.

Jag tackar så mycket för svaren, men jag skulle ändå vilja veta om det, utöver det preventiva arbetet, finns något intresse från er sida att börja titta på bevakning i form väktare och kameraövervakning.

Anförande nr 9

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag har egentligen ingenting att bidra med till den här diskussionen, men jag hoppade till lite grann under Malins senaste anförande. Hon sade: Så kan det vara i förorten. Hon bekräftar alltså den mörka bild som Johan Nilsson målar upp. Då hoppade jag faktiskt till. Nu är det

Malin som svartmålar förorten. Sedan går hon vidare i sitt anförande och avslutar med att säga att så är det inte. Då blir min fråga till Malin: Hur är det egentligen?

Anförande nr 10

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack för god samtalston, Johan Nilsson! Det är alltid svårt att göra en utvärdering av de preventiva insatserna. Vi har trots allt kriminalitet på våra gator och torg. Vi ser att det görs upp med hjälp av vapen, och tillgången till vapen har aldrig varit så stor som den är just nu i Sverige. Det är klart att det förorsakar problem.

De personer som har rest till Älvsjö kommer ändå någonstans ifrån. I större sammanhang kan man se att de här preventiva insatserna ändå fyller en funktion. Men tyvärr kommer ändå några att lockas av brottslighet, men om alla städer eller kommuner jobbar med de här preventiva åtgärderna kan vi i alla fall på sikt minimera risken för att lockas till eller luras in i kriminella gäng.

Jag har inga problem men väktare eller ordningsvakter om de fyller en viktig funktion som gör att man känner sig mer trygg, men oftast är det en fråga för fastighetsägare tillsammans med näringsidkare i och kring områdena. Du undrar över samarbetet med SL:s väktare och vad man kan göra där. Vi har tittat över ordningsstadgan och förhoppningsvis kan man ha ett större ordningsområde så att man inte bara vaktar pendeltågsstationen eller busstorget utan kan ha ett bredare rörelsemönster. Det skulle vara mycket positivt.

Det är inga problem med kameraövervakning heller. Jag vet inte om det var Johan eller Malin som var inne på det, men det gör ju mest att buset flyttar på sig. Vi ser det i andra områden i staden. När kamerorna finns och det filmas och sparas under en kortare period flyttar det bara någon annanstans. Det kan vara bra att ha kameror, men det kommer inte att åtgärda själva problemet i grund och botten.

§ 5 Interpellation om ökad segregation med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:72)

§ 6 Interpellation om chockhöjda tomträttsavgälder för alla utom Stockholm stad (nr 2016:73)

§ 7 Interpellation om ökade boendekostnader med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:74)

§ 8 Interpellation om minskad nyproduktion av studentbostäder med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:75)

§ 9 Interpellation om chockhöjda tomträttsavgälders inverkan på Stockholm som tillväxtmotor (nr 2016:76)

§ 10 Interpellation om sämre stadsmiljöer med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:77)

§ 11 Interpellation om högre hyror för kommunala förskolor med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:78)

§ 12 Interpellation om minskad nyproduktion av hyresrätter med chockhöjda tomträttsavgälder (nr 2016:83)

§ 13 Interpellation om chockhöjda tomträttsavgälder i Bromma (nr 2016:88)

Anförande nr 11

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till de utdelade svaren.

Anförande nr 12

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är ingen hemlighet att vi i Moderaterna anser att den socialdemokratiska majoritetens beslut att kraftig höja tomträttsavgälderna har varit ett ganska illa framlagt förslag. Det är därtill ett förslag där de trappas in alltför snabbt. Det kommer att drabba många tusentals hushåll väldigt hårt. Det verkar inte riktigt som majoriteten har tagit till sig exakt hur många hushåll det handlar om och konsekvenserna av det.

Låt mig ge ett exempel från Svenska Bostäder, det kommunala bolaget som ni i allt väsentligt brukar vurma för. Det är ett allmännyttigt bolag. Vi lade fram en skrivelse i Svenska Bostäder och fick svar i december 2016. Där konstaterar bolaget självt att höjningen kommer att innebära att 13 000 av Svenska Bostäders lägenheter får en höjning av tomthyran. Det är alltså 13 000 hushåll enbart i Svenska Bostäders bestånd.

Höjningen kommer att slå hårt även i bostadsrättsfastigheter. För en så kallad normlägenhet, en trerummare på 77 kvadratmeter, innebär förslaget en maximal kostnadsförhöjning på 1 000 kronor per månad. Det blir totalt 12 000 kronor per år. Samma lägenhet riskerar också att tappa i värde till följd av ökningen. Uträkningar visar på ungefär ½ miljon i värdeminskning, och detta utöver alla andra pålagor som Socialdemokraterna genomfört både i staden och i riket sedan 2014. Samma lägenhet riskerar enligt fastighetsexperterna att också att tappa i värde.

Socialdemokraterna menar att avgälden inte ligger till grund för bruksvärdeshyran och att förslaget inte skulle påverka boendekostnaderna för en hyresrätt nämnvärt. I ett remissyttrande från Stockholms Kooperativa Bostadsförening, SKB, visas en helt annan syn än den Socialdemokraterna har. SKB skriver: "Förslaget är en försämring mot tidigare och kommer antingen att innebära en ökning av boendekostnaderna för Stockholms Stads invånare som bor i hyresrätt och/eller en försämring av lönsamheten för fastighetsägare som innehar flerbostadshus."

SKB skriver vidare: "Att i detta sammanhang tala om att man vill stimulera nyproduktion av hyresrätter är en direkt felaktig beskrivning. När dessa nivåer dessutom ska räknas upp med två procent årligen blir konsekvensen att färre har råd att efterfråga nyproduktion med höga boendekostnader. Detta går tvärt emot det arbete som pågår om att tillskapa bostäder till lägre kostnad."

Det är också lite märkligt i sammanhanget att Vänsterpartiet i majoritet nu ställer krav på regeringen att komma med investeringsbidrag samtidigt som man väljer att höja markhyrorna. Ökningen kommer att slå direkt mot nyproduktionen.

Anförande nr 13

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Sambehandlingen av de här interpellationerna är bra, men vi bör notera att det finns specifika frågeställningar i respektive interpellation. Det brukar tillhöra god ton att tacka för svaret på en interpellation. När det gäller den interpellation som jag har skrivit om konsekvenser av högre hyror för kommunala förskolor med anledning av de chockhöjda tomträttsavgälderna känner jag inte att jag kan tacka för svaret, för det finns inte så mycket att tacka för. Jag har fått ett svar där jag erhåller en redogörelse för hur ärendet har hanterats. I svaret ligger tonvikten på kritik mot hur vi moderater har agerat i ärendet, och det påstås att vi lider brist på politiskt ledarskap och ansvarstagande med mera.

Slutligen skriver finansborgarrådet att interpellanten, det vill säga jag, ställer frågor om hur förskolorna kommer att påverkas av de nya avgäldsnivåerna. Det svar jag får på den frågan är att man beaktat de inkomna synpunkterna under remissomgången. Sedan avslutas svaret med konstaterandet att förslaget om nya tomträttsavgälder nu vunnit laga kraft.

Jag vill påstå att det är arrogans att på en relevant interpellation underlåta att svara på de konkreta frågor som ställs. I slutändan tror jag att det kan leda till att det politiska föraktet från allmänheten ökar när man inte ens bemödar sig om att svara på specifika frågor. Att beslutet gällande de nya tomträttsavgälderna vunnit laga kraft behöver man inte upplysa vare sig mig eller någon annan i den här salen om. Det vet vi.

Bakgrunden till att jag skrev den här interpellationen är att jag är orolig, och förvaltningens remissvar visar också att den är orolig, eftersom stadsdelen Hägersten-Liljeholmen är den stadsdel som växer snabbast och därmed den stadsdel som öppnar flest förskolor, och de öppnar de flesta förskoleavdelningarna i förhyrda lokaler. Detta kommer att slå direkt på budgeten för Hägersten-Liljeholmen. Det är anledningen, men jag saknar svar på mina frågor.

Anförande nr 14

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Tomträttsfrågan har som bekant diskuterats på två sammanträden och är ganska genomdiskuterad. Men jag ska försöka kommentera de ställda frågorna i dessa nio interpellationer lite snabbt.

Vi vill bygga både hyres- och bostadsrätter i Stockholm, 50 procent av vardera, och i områden där den ena upplåtelseformen dominerar vill vi gärna väga upp den med den andra. De nya avgälderna avgör inte upplåtelseformen. Det bestäms i markanvisningarna, av våra bostadspolitiska mål och vår markanvisningspolicy. Kommunala och privata fastighetsägare kommer självfallet att behandlas lika. Det gäller även Stadsholmen där exempelvis flerbostadshus också får avgälder som gäller för dem i respektive område. Bruksvärdeshyrorna styrs av bostadens kvalitet och läge. Markhyrorna styr inte detta.

Vi kommer att öka antalet studentbostäder, men avgälderna kommer inte att påverka detta negativt. År 2020 kommer antalet studentbostäder att ha fördubblats till över 8 000 nya studentbostäder räknat från 2014. De nya tomträttsavgifterna innebär inte att stockholmarna flyttar från Stockholm och påverkar inte nyproduktionen av hyresbostäder negativt.

Beräkningsunderlaget är satt till 30 procent av markvärdet, vilket är en rimlig nivå. Moderatkommuner runt om i länet har 100 procent som underlag och generellt sett betydligt högre avgiftsnivåer. Det sker mig veterligen ingen utflyttning från dessa moderatkommuner heller, och även där produceras ju hyresrätter även om det är i betydligt mindre omfattning, vilket är det vanliga när Moderaterna styr.

Våra bostadsbolag fortsätter att satsa stora resurser på upprustning av både fastigheter och stadsmiljön. Den nya avgiftsnivån innebär både höjningar och sänkningar och har inte påverkat bostadsbolagens planer negativt, och det gäller inte heller våra satsningar på fler förskolor och skolor.

Dessutom har vi i staden infört en ny princip där vi från mycket lönsamma nybyggnadsprojekt i centrala Stockholm till exempel nu för över resurser till stadsmiljön i våra förorter.

Även småhus med tomträtt har avtal som hushållen vet regleras regelbundet. Det är väldigt förmånligt i förhållande till markvärde och boendeyta. Förmånliga villkor finns för friköp för småhusägarna. Det handlar om 50 procent av marktaxeringsvärdet, vilket är mycket förmånligt. Det finns också på motsvarande sätt möjlighet att friköpa marken för ägare av flerbostadshus enligt de regler vi har.

Anförande nr 15

M a l i n E r i c s o n (FI): Det är ingen hejd på de alarmistiska takterna i de här interpellationerna. Precis allt kommer att gå åt skogen med de höjda tomträttsavgifterna. Men det är ingen chockhöjning utan en anpassning till rådande prisnivåer. Det är framför allt konstigt att Moderaterna, som annars är så glada i marknadslösningar, menar att just tomträttsavgälderna ska hållas nere. När ni moderater satt i majoritet brydde ni er betydligt mindre om tillgången på hyresrätter i innerstaden när ni sålde ut allmännyttan. Då brydde ni er inte om att det främst skulle finnas hyresrätter i miljonprogrammets så kallade perifera områden. Nu oroar ni er för segregation, men

under tidigare mandatperioder var det strunt samma när ni drev en ombildningspolitik för allmännyttan som fick till följd att det gamla beståndet och lägenheterna med de lägsta hyrorna, de som ni nu försvarar, försvann från hyresmarknaden. Det låter minst sagt ihålligt.

Det är klart att höjda avgälder innebär en ökad kostnad för tomträttsinnehavarna, men med en infasning av de nya nivåerna blir höjningarna rimliga att hantera för både nya projekt och gamla fastighetsägare.

Anförande nr 16

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Det här är ett system som vi har ärvt. Det fungerar kanske inte helt optimalt på grund av eftersläpning. Nu inför vi en indexering så att det som ni kallar chockhöjningar kanske inte ska bli lika allvarliga i framtiden. Det är bra. Vi gör en infasning av höjningarna, vilket jag också tycker är bra.

Jag vill börja lite från andra änden. Vad är egentligen en skälig markhyra? För stadens del finns två lite motstående intressen här. Å ena sidan har stockholmarna ett intresse av att få en rimlig avkastning på vår gemensamma egendom. Våra utgifter för skola, äldreomsorg och allt möjligt i den kommunala budgeten behöver också täckas av intäkter, vilket till största delen är skatter men också till exempel avkastning från stadens bolag och vår egendom. I princip gäller att det som vi inte kan ta ut i avgälder i stället måste tas ut via skattsedeln, och ju lägre avgifter, desto högre skatt och tvärtom. Om vi höjer avgälderna minskar behovet av skattehöjningar för samma mängd välfärd. Det är den ena aspekten.

Å andra sidan har stockholmarna också ett intresse av att hålla nere priset på sitt boende. Tomträttsinstitutet har historiskt varit, och är fortfarande, ett viktigt verktyg för att göra bra bostäder tillgängliga även för stockholmare med måttliga inkomster. Det är varit ett värn mot en rent marknadsstyrd bostadssektor. Staden har hyrt ut mark långsiktigt och till ett subventionerat pris. Om tomträttsinstitutet enbart skulle styras av marknadsprissättningen skulle det undergräva sin egen legitimitet, så det handlar om en balansgång.

Vad är då en rimlig tomträttsavgäld? En privat fastighetsägare brukar vilja ha åtminstone 5 procent i avkastning på marknadsvärdet. Om en tomt är värd 1 miljon kronor är 5 procent av det 50 000 kronor, och det skulle då vara ungefär vad hyran eller avgälden skulle bli på den privata tomten. Staden ska inte ta ut lika mycket. Det är vi överens om. Men vad är rimligt? Fundera på det!

Det som är beslutat är 3,25 procent av 40 procent av markens taxeringsvärde, och taxeringsvärdet är 75 procent av marknadsvärdet. Ni som är snabba på huvudräkningar har redan räknat ut att allt detta blir knappt 1 procent av marknadsvärdet, 0,975 procent. I stället för 50 000 i hyra hos en privat fastighetsägare betalar hyresgästen på stadens mark mindre än en femtedel, knappt 10 000. Det innebär fortfarande en rejäl subventionering för de boende, vilket är rimligt, samtidigt som stockholmarna också får en liten avkastning på sin gemensamma egendom. Jag tycker faktiskt att det är skäligt.

Anförande nr 17

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Vet borgarrådet vad tomträttsfällan är för någonting? Ingen är väl okunnig om att ökande befolkningstillväxt, bostadsbrist, tidigare gynnsamma lånevillkor hos bankerna och låga räntor har inneburit stora prisökningar på lägenheter och småhus i attraktiva lägen. Det innebär kraftigt ökade taxeringsvärden. Ingen bostadsägare har haft någon som helst rådighet över markens försäljningspriser. Det handlar inte om spekulationer och vinstintressen här. Det här handlar om köp av boenden, ofta med stora lån.

Eftersom friköpspriset på tomtmarken vilar på ökande taxeringsvärden blir det betydligt dyrare att friköpa sin tomtmark, och det blir även dyrare att bo utan att friköpa eftersom de priserna också utgår från ökade taxeringsvärden. Har man varken råd att friköpa eller bo kvar får man sälja. Mäklaren värderar då först hela fastigheten som om marken vore friköpt. Sedan görs avdrag från totalpriset med friköpskostnaden för att få fram ett försäljningspris. Man tappar också värde när man höjer tomträttsavgifterna. Ett tappat värde begränsar i sin tur fastighetsägarens möjlighet att ytterligare låna på fastigheten för att försöka köpa loss marken.

Ett småhus som kostar runt 6 miljoner med lån på 4 miljoner innebär i dag ett amorteringskrav på 40 000 kronor per år eller 3 300 netto per månad under tio år innan amorteringen är slutförd. En maxad tomträttsavgift med 18 000 per år innebär ytterligare 1 050 kronor i netto per månad som tillkommer. Då är vi uppe i 4 350 per månad. Vi kan gissa vad stundande räntehöjning på bolån kommer att innebära i kostnader. I dag har vi ett skuldkvotstak på bankerna som innebär en stark begränsning att låna mer. Man får låna sex gånger bruttoinkomsten, och förmodligen har man utnyttjat det låneutrymmet för inköp av bostaden. Finansinspektionen talar i dag dessutom om ytterligare amorteringskrav.

Man måste se helheten när tomträttsavgifterna höjs och kommer in i bilden. Se helheten! Det här kommer att innebära att man inte tar någon form av bostadssocial hänsyn, och det har jag sagt förut. I Stockholm har priserna ökat snabbast och mest i boprisrallyt. I sin reservation har Moderaterna också yrkat på att markhyran ska indexuppräknas gradvis så att man får rådighet över sina kalkyler. Det har vi yrkat på i tidigare behandling av ärendet här i fullmäktige.

Anförande nr 18

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Fullmäktige! Interpellationerna handlar om tomträtt, så kallade markhyror som vi justerar. Kutym är att reglera markpriserna cirka vart tionde år, och nu har det gått tolv år. Det vet alla som har en tomträtt. Det är ingenting nytt med det. Det finns en förutsägbarhet i det här. Anledningen till att vi justerar är enkel. Markpriserna i Stockholm har ökat dramatiskt. När de förändras markant behöver tomträttsavgälderna följa med. Därför är en justering väl motiverad.

Ytterligare argument är att stadens intäkter naturligtvis måste gå ihop med dess kostnader. Stockholms expansiva situation innebär många stora investeringar som staden måste finansiera. Vi pratar om Fokus Skärholmen och Rågsved. Detta är också projekt som har ambitioner när det gäller hur vi bygger den här staden. Det handlar inte i första hand om de här vinstmaximeringsprojekten som vi har sett tidigare i Stockholm under den förra majoriteten.

Fullmäktige! Det är också stockholmarnas mark och tillgångar som vi fattar beslut om. Stockholmarna är naturligtvis intresserade av att vi kan bygga bostäder på det mest rimliga sättet och ta ut en skälig markhyra. Under er tid har det inte byggts i hela staden, och alla har inte fått ta del av investeringarna heller. Det har varit svårt att få intresse från byggherrar att investera i ytterstaden. En sak som vi har gjort för att komma till rätta med det är generella detaljplaner.

Med våra nya tomträttsavgälder sänker vi trösklarna ytterligare. Akalla, Husby, Tensta, Rinkeby, Skärholmen, Vårberg, Sättra, Bredäng, Hagsättra och Rågsved är områden där markhyran kommer sänkas och fler kommer att vilja bygga. Samtidigt får vi in mer intäkter och kan göra ännu större investeringar här. Det är välbehövligt. När vi ökar byggandet måste vi investera i parker, infrastruktur, vägar och gatunät. Det är skäligt och rättvist.

Anförande nr 19

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag vill komma med en kort kommentar eftersom de kommunala bostadsbolagen nämndes i det här sammanhanget. Tomträttsavgälderna är inte det stora problemet när det gäller nyproduktion. Det stora problemet när det gäller nyproduktionen i dag är den marknadsläge vi har. De kommunala bolagen får in få anbud och anbud med väldigt höga priser. Det är det stora problemet i dag när vi bygger. Det gäller våra kommunala bolag och förmodligen de privata också.

När det gäller allmännyttans befintliga bestånd ser tomträttsavgälderna olika ut i olika delar av staden. På en del ställen höjs de lite, och på en del ställen sänks de till och med. När det gäller hyressättning och hyror skriver faktiskt Svenska Bostäder i ett svar till dig, Joakim, att de här höjningarna av tomträttsavgälderna inte är något större problem, utan de kan enkelt hanteras inom de vanliga hyresförhandlingarna. Det rättmätiga att staden höjer hyrorna vart tionde år är inte något anmärkningsvärt.

Jag tycker att det beslut som vi har fattat i fullmäktige är ett rättvist sätt att fördela de här arrendena.

Anförande nr 20

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Man blir inte mycket klokare av den här debatten. Men jag kan konstatera att Feministiskt initiativ tror att de nya projekten ska få någon form av infasning, och det stämmer inte. Avgäldshöjningen kommer att slå direkt i de nya projekten, i nyproduktionen. Det är just det som kritiseras. De nyproducerade hyresrätterna blir i praktiken drabbade av den ökade tomträttshyran omedelbart.

Socialdemokraterna säger att nya avgälden inte avgör upplåtelseformen. Jo, den kan ju göra det. Om den nyproducerade lägenheten plötsligt blir dyrare på grund av markkostnadsökningen, blir det dyrare. Det är inte bara vi som står här och hittar på detta, utan det tragiska i sammanhanget är ju att de remissinstanser som har yttrat sig har varit väldigt noga med att påpeka detta. Det är just det vi försöker lyfta fram.

Det gäller till exempel de studentlägenheter som nämndes här också. Stiftelsen Stockholms studentbostäder, SSSB, lyfter fram de negativa effekterna för just studentlägenheter. De säger att en ökad avgäld för hyresrätt kommer att behöva

betalas av någon. Det blir i SSSB:s fall i slutändan de boende, alltså studenterna. SSSB befärar att förslaget särskilt slår mot produktionen av hyresrätter på ett negativt sätt till förmån för bostadsrätter.

Den är den här totala tondövheten ifrån Vänsterns sida som är lite anmärkningsvärd.

Nej, ökningen trappas inte upp för nyproduktion, påstås det. Det stämmer inte, utan det sker precis omgående. Det kommer att ge effekter. Det kommer att bli mer problematiskt att räkna hem de hyresrättsprojekt som man kanske har tänkt sig, åtminstone i den mån man försöker hålla tillbaka kostnaderna. Det är, som också Ann-Margarethe Livh sade, ökade byggkostnader och annat som påverkar projekten.

Jag tycker att Rikard Warlenius var väldigt resonerande i sin ton. Det tycker jag var bra. Vi kommer att behöva någon form av indexuppräknings. Vi tror att vår modell skulle vara bättre där man får den här lagändringen till stånd och kan få en årlig uppräknings i stället. Det är väl dit vi bör komma nästa gång den här saken ska avgöras. De här tioåriga, kraftiga ökningarna slår väldigt hårt i människors vardag.

När det gäller småhusens andel – du påpekade att det gäller att kunna räkna – ska man veta att allt det här grundar sig på 2012 års taxeringsvärden, och sedan dess har det hänt en del. Det kommer att bli högre taxeringsvärden, och då blir det betydligt fler som drabbas av era förslag.

Anförande nr 21

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Plötsligt stod han i talarstolen, sade borgarrådet Larsson i sitt första anförande här. Jag misstänker att orden du sökte var: Äntligen stod prästen i predikstolen. Det är nämligen inledningen på Selma Lagerlöfs *Gösta Berlings saga*. Det är faktiskt en ganska passande liknelse. Det är, som alla vet, en bok som mestadels handlar om en dekadent präst som hamnar i dåligt sällskap. Han ingår ett förbund med onda krafter, vilket gör att gården läggs för fåfot. Där lever sedan levnadsglada dagdrivare och ägnar sig åt jakt och kortspel medan gården förfaller och folket hamnar i svält och armod, men Gösta Berling och hans vänner fester vidare.

Jag ska inte dra den här liknelsen för långt. Det finns en frestelse i det. Det kommer naturligtvis inte att leda till svält och misär om vi inte gör detta. Men om man vill att tomträttsinstitutet ska fungera, om man, som Rikard Warlenius sade här, vill ha detta fungerande värn mot marknadshyror krävs det att man gör detta jobbiga med jämna mellanrum, det vill säga att man uppdaterar beräkningsgrunden för tomträtterna. Det är inte så mycket mer dramatiskt och inte så mycket mer konstigt än så. Jag vill påstå att någonstans sammanfattas detta bäst egentligen av Yvonne Fernell-Ingelström som upprört konstaterar att om marken ökar värde blir den dyrare att köpa. Ja, exakt så är det.

Anförande nr 22

J a n V a l e s k o g (S): Jag kan fortsätta lite på det som Roger Mogert har varit inne på med den litterära och dekadenta kopplingen genom att fortsätta prata om Moderaterna i den här frågan. Jag tycker att de, och detta gäller inte bara Moderaterna utan det gäller oppositionen över huvud taget, har haft fel på precis varenda punkt när det gäller frågan om stadens tomträtter. Några av er kommer säkert ihåg,

Moderaterna borde göra det i alla fall, att man överklagade beslutet från december 2016 fast man som politiskt parti har alla möjligheter att påverka beslutsprocessen. Det i motsats till den allmänhet som finns och som brukar överklaga. Moderaterna brukar ju vara kritiska mot dessa medborgare, men inte när de överklagar själva. Fast man som politiskt parti kan lägga egna förslag till beslut om tomträtterna gjorde man inte det. Man kunde skapa opinion för sin sak, vilket man inte gjorde förutom några helsidesannonser. Man kunde också ha förhandlat med majoriteten, vilket man fick erbjudande om, men det ville man inte heller. I stället valde man att överklaga, och förvaltningsrätten hade ingen förståelse för detta utan avslog Joakim Larssons alla yrkanden. Om detta är rättshaveristiskt eller inte kan vi ta en särskild debatt om vid tillfälle.

Ni hade också fel om att intresset för att bygga hyresrätter skulle minska och att det negativt skulle påverka våra planer att agera i segregationsfrågor. Nu byggs det hyresrätter som aldrig förr och överallt. Ni hade fel om att det till exempel påverkar bruksvärdeshyrorna i innerstaden där markvärdena ökar som mest. De påverkas inte alls. De har redan tagit ut bruksvärdet för dem som mest styrs av läget och har fått sämre marginaler möjligtvis, till exempel de privata. Ni hade fel om småhusen. De här tomträtthavarna har faktiskt avtal och de vet att markhyrorna regleras regelbundet. De hade också mycket generösa friköpsmöjligheter, som vi har pratat om tidigare.

Ni sade alltså nej till höjda tomträttsavgälder, vilket staden alltid har reglerat ungefär vart tionde år. Ni säger på längre sikt nej till 600 miljoner kronor i ökade intäkter. Jag antar att ni stället får låna upp dessa, annars får ni tala om hur ni ska göra i stället. Att ekonomiskt ansvara för fastigheter och annan kommunal egendom är bevisligen något ni inte klarar av. Stockholms stad äger 70 procent av marken i kommunen, och denna förmögenhet är alltså tämligen oviktig för er. Det tycker jag är både lättsinnigt och ansvarslost.

Anförande nr 23

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Joakim Larsson konstaterar att priserna ökar och då ökar också så småningom avgälderna. Så är det ju, men eftersom avgälderna är satta som ett slags subvention till dem som hyr eller arrenderar stadens mark ökar faktiskt också subventionen. Det får man också ha i åtanke.

Sedan gällde det huruvida en avgäldsförändring påverkar beslut om upplåtelseformer, det vill säga mellan hyresrätt och bostadsrätt. Där vill jag nog säga att det kan slå åt andra hållet också. Det kan leda till fler bostadsrätter än hyresrätter, för om avgälden till Stockholms stad är väldigt låg blir det en markant skillnad i inkomst att markanvisa till bostadsrätter i stället för hyresrätter. Det blir alltså dyrare för staden att markanvisa till hyresrätter när avgälderna är låga än att sälja marken till bostadsrätter. Det gör det ganska svårt och kostsamt ibland för staden att markanvisa till hyresrätter när det till exempel är höga projektkostnader.

Vi i vår majoritet försöker att med politiska medel motverka det och har bestämt oss för att ändå markanvisa till hyresrätter, men så gör inte ni på den andra sidan. När det gäller de höga kostnaderna i Hagastaden markanvisades inte enda hyresrätt dit om jag minns rätt. Jag tror inte det. Motiveringen var just att det blir för dyrt. Det är för

dyrt med hyresrätter där. Skillnaden i kostnaden att markanvisa till hyresrätt jämfört med bostadsrätt hade varit mindre med en något högre avgäld. Jag tror att detta kan slå åt båda hållen.

Anförande nr 24

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Rikard Warlenius första inlägg var mycket bättre, för det innehöll en del sanning. I det här var det mesta helt fel. Under den föregående perioden markanvisade Moderaterna och Alliansen faktiskt mer än hälften till just hyresrätter.

Sedan blir jag lite bestört över att Jan Valeskog inte ens har tagit reda på vad de här överklagandena handlade om. Den delen som du nämner handlade om hur staden hanterade ärendet, det vill säga huruvida man skulle få exploateringsnämndens yttrande efter att ni ändrade i ärendet eller ej. Det handlade om en kommunalrättslig fråga som behandlades. Sedan finns det andra som har överklagat av andra skäl, men allt som du står här och säger är fel. Alla argument är fel. Det är i praktiken sådant som du får rikta till remissinstanserna. Jag tycker att det är ganska oförsämrat mot remissinstanserna som har gått igenom tomträttsförslaget och konstaterat att det här riskerar att slå väldigt hårt.

Som du kanske minns utformades förslaget för småhusens del utifrån de gamla taxeringsvärdena. De var från 2012. Då säger ni i ärendet att det är 160 småhus som drabbas av detta. När de nya taxeringsvärdena är klara kommer det att vara över 2 000. Det innebär att 2 000 av 5 500 drabbas av detta. Nej, man behöver ha en bättre och mer seriös hantering av detta.

Man undrar om ni tar in någonting av det som remissinstanserna är oroliga för. Tar ni in det över huvud taget? Nej, ni bryr er inte ett skvatt om vad hyresgästföreningen säger. Ni bryr inte ett skvatt om vad SKB säger. Ni bryr inte ett skvatt om vad de egna bolagen säger. Ni ändrar ingenting. Man behöver en seriös indexuppräknings som på sikt går att räkna hem i alla projekt så att det inte drabbar för hårt.

Sedan säger du att det inte har påverkat ett dugg och att det byggs hyresrätter. Det har i praktiken inte fattats beslut om någon av dessa hyresrätter sedan ni kom med det här ärendet. Staden har mig veterligen ökat sina intäkter med 1 miljon i år genom ökade tomträttsavgälder. Det är 1 miljon som kan slås ut på nyproduktionen. Det handlar inte om det. Det handlar om hur det kommer att påverka viljan att bygga hyresrätter framöver när ni kommer igång med detta. Detta är beslut som har fattats för länge sedan, och då får man anpassa sig efter det som majoriteten hittar på.

Jag tycker att det är mycket tråkigt att jag inte har fått svar på relevanta frågor under den här perioden. Trots försöket att lägga fram fler interpellationer har jag inte möjlighet att göra fler inlägg.

Anförande nr 25

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige, Roger Mogert! Det var inga dagdrivare som regerade på Ekeby under det här avtalsåret. Det var kavaljerer. Kan du inte själv känna att lösdrivare och dagdrivare skär sig mot hela den vackra berättelsen? Självklart var det kavaljerer.

Anförande nr 26

J a n V a l e s k o g (S): Borgarrådet Joakim Larsson säger att det är någon miljon under den närmaste tiden. I budgeten framgår det att det är 81 miljoner kronor de närmaste tre åren och på längre sikt alltså 600 miljoner kronor per år. Det är stora pengar vi pratar om, och det säger ni nej till.

Jag borde ha sagt det tidigare, men det är så att samtliga av de här remissvaren som ni har läst högt ur är sådana som kom på ett tidigt stadium. Vi har senare ändrat avgiftsräntan för nyupplåtelse och sänkt beräkningsunderlaget liksom också intrapningen. Jag har inte hört ett enda klagomål i något brev, mejl eller någonting efter det att vi fattade det beslutet. Det enda jag har kunnat notera, och därav mitt inlägg, är att Moderaterna ägnar sig åt att överklaga formalia på fyra fem punkter i stället för att föra en egen politik och ha ett eget alternativ. Det gäller i och för sig oppositionen i övrigt också med något undantag. Jag tror att det var KD som hade ett eget alternativ, men i övrigt var det inte så. Jag tycker att det är ganska svagt att man inte har en egen politik i en så stor och viktig fråga som handlar om stadens tillgångar utan ägnar sig åt att överklaga formalia.

§ 15 Interpellation om den krisartade rättsituationen i Stockholm (nr 2016:82)

Anförande nr 27

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 28

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack för svaret på interpellationen! Nu har det gått mer än ett år sedan jag skrev interpellationen, och under tiden har staden faktiskt haft dispens för det effektiva rättgiftet som jag föreslog. Jag är jätteglad att man ansökte om detta och att man har haft möjlighet att använda det under en tid. Jag kan också tänka mig att det också var så att staden sprutade så mycket gift som det bara var möjligt den sista dagen. Åtminstone var det fallet förra gången man var tvungen att sluta att använda det här effektiva rättgiftet. Därför kanske det just nu är en bättre situation i staden. Men hur kommer det att se ut under hösten och längre fram? Kommer vi att se en stor ökning av antalet rättor? Hur ska vi säkerställa att vi inte hamnar i samma situation som vi befann oss i förra hösten?

Jag har en hel del funderingar på det som borgarrådet skriver om effektiviteten av de här nya rättfällorna och om de här nyutställda rättfällorna också kommer att räcka till. Jag undrar också hur det har gått med de här extra papperskorgstömningarna som du skriver om. Vad jag har märkt är det fortfarande väldigt fullt i de papperskorgar som jag går förbi.

Hur är ställningen när det gäller rättorna versus staden? Vem vinner slaget? Har vi rätt förutsättningar att kunna vinna det här kriget eller åtminstone upprätthålla någon sorts krigstillstånd?

En annan fråga som Daniel försöker svara på i det här interpellationssvaret är hur det går med innovationer på den här sidan. Där skriver Daniel att man arbetar och bevakar området hela tiden. Jag tycker faktiskt att det är lite för passivt. Senast vi talade om den här frågan här inne lyfte jag upp frågan om rättgiljotiner. I vår egen bostadsrättsförening har vi faktiskt sådana i våra avloppsrör. På det sättet kan vi följa exakt hur många rättor som dödas och spolats ut med avloppsvattnet. Precis som Daniel också skriver i det här interpellationssvaret har vi som fastighetsägare ett stort ansvar att hjälpa till i den här delen. Men det är lite mer höljt i dunkel vad staden gör på området. Jag hoppas att Daniel kan tala lite om vad det är för innovationer som man jobbar med så att vi kan komma vidare i den här frågan och framför allt säkerställa att vi inte får en ohållbar rättsituation i staden.

Anförande nr 29

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det var ett tag sedan det här svaret om rättor skrevs. Det har varit många diskussioner om rättor och hur många rättor det är. Det vi vet är för det första att rättförekomsten ökar, och det gäller inte bara Stockholm utan Göteborg, Malmö, Huddinge och var det än är. Det har delvis att göra med väderleken. Det blir varmare. Det har också att göra med att vi har en annan typ av kultur när det gäller take away-barer. Vi köper mat och slänger förpackningar och annat, och det är ett problem.

Som du sade blev vi först vi förbjudna att använda det här råttgiftet, och sedan fick vi dispens fram till i maj. Jag har ingen aning om hur mycket gift man spred den sista dagen. Nu får vi inte använda det giftet längre. Under tiden har det bland annat ställts ut betongstationer med gift i. Det finns ungefär 600 sådana utställda. Man ställde ut 450 i oktober förra året och nu är blev det 600 under våren. Vi har också byggt om en hel del soptunnor till så kallade big belly-soptunnor. De är självkomprimerande med hjälp av solceller. Det gör att när man petar in skräp i dem känner de av och trycker ihop skräpet så att det går in mycket mer. Det handlar om 80 stycken, och ännu fler är på väg. Dessa är också rattsäkra. Råttorna kommer inte in i de här tunnorna, vilket är utmärkt i det här sammanhanget.

Vi har också under hösten ställt ut 200 betstationer som är bland annat är kopplade till de här big belly-soptunnorna. Om man tittar noga bakom en tunna sitter det en sådan här liten grej som är till för att råttorna ska gå i där. Vi har lagt 1 ½ miljon på det. Det är ett arbete som vi måste göra kontinuerligt för att komma till rätta med de råttor som finns. Men man ska inte glömma bort att det alltid finns råttor där det finns människor. Så är det, men man ska inte störas av dem.

I den budget som vi presenterade förra veckan har vi också ökat budgeten för sophämtning med 5 procent eller 10 miljoner för att kunna göra ännu fler insatser på sopområdet. Det gör inte bara att vi får en ren och trygg stad, utan det betyder också att råttorna får mindre att äta, vilket är bra i det här sammanhanget. Om det fortsätter att vara så varmt som i dag i ett par månader till kommer vi att få problem. Det kan vi vara säkra på, men det kanske blir kallt snart om vi har tur.

Råttgiljotiner finns ju i avloppssystemen. Jag vet att Stockholm Vatten har sådana också, men det är inte en uppgift för trafikkontoret att ägna sig åt sådana saker. Trafikkontoret vidtar många åtgärder för att minska råttförekomsten och för att alla stockholmare ska känna sig trygga med att vi är dem på spåren.

Anförande nr 30

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är en fråga som engagerar mig och många stockholmare tror jag. Vi vill se till att det blir färre råttor i staden och att vi har en effektiv hantering av den här frågan. Jag blir lite ifrågasättande när det gäller diskussionen där man skyller på take away-kulturen. Att vi har mycket sopor och mycket att hantera på stadens gator är bara ett faktum som vi behöver hantera i staden. Jag tycker inte riktigt att det hör till ämnet att skylla på dem som äter mat ute i våra parker. Det är jättebra att ni har intensifierat de åtgärder som görs.

Men jag kan bli lite fundersam över att du drar en mycket tydlig gräns mellan vad som är trafikkontorets ansvar och vad som inte är det. Jag tycker att det viktiga vi behöver ha fokus på här är att vi ser till att staden som helhet tacklar det här problemet. Om det sedan hamnar hos ditt trafikkontor eller inte att hantera den här frågan bryr sig varken jag eller stockholmarna speciellt mycket om. Jag tror att vi behöver jobba mycket mer med innovativa delar när det gäller råttbekämpningen. Det är superbra att vi har fått bättre sopkorgar och betstationer, men jag hörde väldigt lite om vilka innovationer vi har på det här området. Är det mer gift som gäller? Eller finns det någonting annat som vi kan göra för att minska antalet råttor? Om det är temperaturen som avgör hur många råttor som finns har vi stora utmaningar

framöver kopplat till de klimatförändringar som vi står inför. Jag tror att vi behöver jobba mycket mer och mycket kraftigare med att hitta de innovationer som kan göra att vi kan klara av det här kriget mot råttorna.

Jag kan också säga att det inte är jätteroligt att se det sopkaos som vi har stått inför de senaste tre veckorna i Stockholm och veta om att vi har sopberg som inte blir hämtade. Det stärker inte bilden av att vi klarar av att hantera den här frågan i staden. Jag vill se att vi gör mycket mer. Och är det så att vi i staden behöver jobba på nya sätt för att hindra råttorna ska inte stadens organisatoriska struktur sätta krokben för att vi ska vinna kriget mot råttorna.

Anförande nr 31

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är inte så att stadens struktur och organisation sätter käppar i hjulet för bekämpningen, Jonas Naddebo. Trafikkontoret gör stora insatser. Det handlar om hela staden i alla stadsmiljöer. Sedan har Stockholm Vatten sitt arbete, och det finns självfallet samarbete och diskussioner om vad man ska göra. Trafikkontoret har speciella skadedjursamordnare som sköter de här sakerna och ser till att vi gör det på ett bra och effektivt sätt. Jag tror inte att du ska vara rädd för att någonting faller mellan stolarna. Sedan måste ju de privata fastighetsägarna vidta sina åtgärder. De har sina försäkringar som täcker det arbetet. Men som huvudförvaltningsorgan i staden har vi ett övergripande ansvar för att det här inte blir något problem.

Jag tycker inte att jag skäller på take away-kulturen eller dem som äter sin lunch ute i en park, men vi vet att det är mer mat som hamnar där. Man spiller och tappar, och det kan vara ofrivilligt, men det är så. Sedan är ju temperaturförändringarna ett problem, och som du antyder, Jonas, kommer vi att få ännu fler problem om klimatförändringarna fortsätter. Vi är inte riktigt vana vid den typ av skadedjursverksamhet som kan komma ur de här förändringarna.

Jag vet att senast detta var uppe pratade vi en del innovationer. Det absolut senaste i innovationsväg som jag inte har tagit upp med trafikkontoret är detta att använda terrier som jagar råttor på nätterna. Det fanns en mycket intressant artikel Svenska Dagbladet om detta. I New York går terrierägare ut med sina hundar på nätterna, och de huggar råttorna. Det har liksom blivit en sport bland dem att delta i den här bekämpningen. Jag vet om det är någonting som man ska ägna sig åt i Stockholm, men det förekommer i New York. Vi ska självfallet ta med oss alla typer av innovationer.

På torsdag har trafiknämnden en ny upphandling av skadedjursbekämpningen som kommer att gå igenom. Det är möjligt att det kommer att ske förändringar i samband med den.

Anförande nr 32

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är fantastiskt bra att borgarrådet nu, efter fler år av minskade resurser till städningen på gator och torg, har insett att det helt plötsligt behövs ytterligare resurser. Det är jättebra att ni i nästa års budget lägger 10 miljoner extra på det. Man kan väl tycka att det är lite av eftertankens kranka blekhet. Vi har ju stått i debatten och diskuterat hur viktigt det är

att tillföra resurser. Då brukar Daniel Helldén säga: Ja, men de pengarna tar vi någon annanstans ifrån, så det är inga minskningar på de här områdena.

Det tillförs i alla fall mer resurser till städning 2018, och det är vi såklart mycket positiva till. Det kan hända att Centerpartiet vill satsa ännu mer på städningen. Så kan det vara.

Jag tycker inte att man ska skoja bort detta med innovationer, och det är säkert inte skoj i New York. Men vi behöver kanske någonting annat än att terrierägare ska gå fånga råttorna. Jag tycker inte att det är rätt svar gentemot våra medborgare på frågan hur vi i Stockholm ska tackla den här situationen. Jag tycker att vi behöver ha ett fortsatt starkt fokus på att nå någonstans i den här diskussionen. Jag tror att vi kommer att stå inför flera situationer där vi behöver hitta nya sätt att bekämpa råttorna i den här staden. Jag tycker inte att vi ska förvänta oss att hundägare ska göra det arbetet åt oss, utan här måste staden ligga ännu längre fram. Det är jättebra att ni har en ny upphandling kring skadedjursenheten så att vi verkligen ligger på topp i de här frågorna och inte tappar fart och låter råttorna vinna över oss.

Anförande nr 33

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Den här debatten tenderar att få vissa humoristiska inslag. Jag kanske ska fortsätta på den vägen. Selma Lagerlöf har ju varit på tapeten, och då vill jag erinra om Nils Holgersson och dödskampen på Glimmingehus mellan svartråttor och brunråttor som är en sägen där. Sedan har vi råttfångaren från Hameln. Det finns mycket här. Jag är lite inne på Jonas Naddebos linje att mekaniska åtgärder egentligen är vad som krävs i sista hand. Det kan röra sig om soptunnor och fällor av olika slag.

Borgarrådet Helldén var inne på att den gamla råtthunden, terriern, har kommit i ropet igen i USA. Om jag minns rätt avlades ursprungligen fram för att användas i de engelska kolgruvorna. Det kanske är en idé. Låt mig fortsätta att tala lite om gamla tider. I många år, långt in på 20- och 30-talen, betalade kommunen ynglingar som kom med rättsvansar kanske en 15–20 öre styck. Det var ett sätt att hålla antalet råttor nere. Det kanske inte en metod vi kan använda i dag, men man måste tänka innovativt. Jag tror inte på detta med gifter. Råttorna blir resistenta mot gifterna. Det kommer att visa sig att gifterna är skadliga för människor. Det är andra vägar, de gamla hederliga, som gäller här.

Anförande nr 34

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Per Ossmer vädrade en oro för gifterna. Det gör jag också. Jag tycker att vi ska låta bli gifterna om det går. Det smartaste och bästa både för staden och miljön är ju att använda mekaniska åtgärder för att minska antalet råttor.

Resurserna till städningen har legat på en ganska jämn nivå under de senaste sju åren. Nu höjer vi anslaget eftersom vi inser att behöver göras mer. Det är fler människor i staden, och det behövs fler åtgärder för att se till att det är rent och snyggt.

Jag vill samtidigt säga att så sent som i slutet av september sade vår skadedjursamordnare att antalet råttor har gått ned. Det är inte på väg uppåt nu. Vi hade problem

under förra hösten och våren, och så fick vi använda gift igen. Nu är det på väg ned, och förhoppningsvis går det ned ännu mer.

Alla mekaniska saker i avloppsrör och sådant används. De finns, men det viktiga är att få bort maten så att råttorna inte har någonting att äta. Så fort de får mycket mat förökar de sig enormt. Därför är de här soptunnorna, big belly, en sorts innovation. Det är inte rocket science att vi har självkomprimerande soptunnor, med det är innovativt. Med de här betesstationerna som finns bakom gör vi en hel del. Vi har ett stort antal självsorteringskärl i våra parker för att de som sitter där enkelt och smidigt ska kunna slänga sitt skräp på ett bra sätt. Vi hjälper alla stockholmare att vara med och bidra till att vi får färre råttor. Jag tycker att det är så vi ska göra samtidigt som vi låter våra skadedjursbekämpare hitta smarta nya lösningar.

Jag vill inte skämta bort detta med att nämna hundarna i New York, men utifrån de rapporter som finns så fungerar det. Man kan ju titta på alla nya sätt så länge man kan minska gifthanvändningen.

§ 17 Interpellation om kommunstyrelsens råd för mänskliga rättigheter (nr 2016:87)

Anförande nr 35

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 36

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! När den här interpellationen skrevs var föredragningskyldigheten för detta råd annorlunda. Det var då inte borgarrådet Mogert som var föredragande borgarråd utan en av hans borgarrådskolleger. Det spelar nu ingen roll för den här debatten, och det gör inte mina frågor mindre relevanta. Och det gör inte borgarrådets svar mer eller mindre intressanta heller, beroende på hur man ser det.

Vi hade rätt mycket uppståndelse här i salen kring sammansättningen av det här rådet och instruktionerna för det här rådet som, om vi uttrycker oss försiktigt, inte var okontroversiella. Därför vill jag veta om stadens politiska ledning tycker att det här har fungerat, som det heter numera. Det tycker nämligen inte vi, och nu talar jag inte i första hand om det som faktiskt har avhandlats på mötena. Jag satt i det här rådet fram till nyår. Det var understundom intressanta diskussioner, men jag fattade aldrig riktigt vad de hade att göra i ett kommunalt sammanhang, men det kanske de hade ändå på något vis. Det var mer ett akademiskt seminarium än någonting annat, och jag är rätt säker på att det är en verksamhet som vi inte ska bedriva för skattepengar.

Det här handlar fortfarande om rådets formella status, om rådets sammansättning och den instruktion rådet har. Jag har frågat borgarrådet några saker. Har vi sett några konkreta resultat av detta? I så fall vilka? Vilken framtid har det här rådet?

Jag läser kanske in för mycket i svaret, men jag tycker mig i sista stycket ändå kunna ana en lätt begränsad entusiasm för den utformning rådet har, den funktion det har och det sätt det har att arbeta på. Jag kanske är en obotlig optimist. Efter de här senaste fyra dagarna är vi det i mitt parti. Vi är nämligen för optimism. Det är bra. Men jag tycker nog ändå att det kan finnas anledning att ta upp den här diskussionen igen. Fungerar detta? Kan det göras bättre? Tycker stadens politiska ledning att det fanns problem med det sätt som rådet utformades på? Borde man ha gjort på ett annat sätt? Vi var nämligen – jag påminner om det igen – rätt många här som påpekade att detta inte var bra. Man kan inte tillskapa kommunala organisationer som liksom inte finns i något slags kommunalrättsligt sammanhang utan som befinner sig i ett kommunaljuridisk vakuum på det sätt som det här MR-rådet gör.

Därför är det intressant att återkoppla till detta nu. Jag ser med utomordentligt stor tillförsikt fram emot borgarrådets utvecklande av sitt skriftliga svar.

Anförande nr 37

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! I Stockholm har vi ett råd där några av landets främsta sakkunniga i MR-frågor sitter tillsammans med folkvalda politiker och ger råd om hur vi i Stockholms stad ska leva upp till våra internationella åtaganden. Det är en oerhört viktig funktion där de sakkunnigas kunskap tas till vara genom remissvar, genom inspel till budget, genom egna initiativ, såsom minnesceremonin för att hedra Fadime Sahindal då 15-årsjubiléet var, och genom direkta medskick till stadens förvaltningar och borgarråd.

Vi har haft socialborgarrådet i MR-rådet för att diskutera frågan om papperslösa i Stockholm. Vi har haft kulturborgarrådet där för att diskutera frågor om yttrandefrihet och kulturen som en mänsklig rättighet. Vi har haft inbjuda gäster från AMEL-mottagningen som är den enda specialistmottagningen i landet för kvinnor som utsatts för könsstympning. Och vi har fått dragningar av rådets egna ledamöter.

Parallellt med allt detta har kansliet för mänskliga rättigheter utbildat hundratals chefer och medarbetare i frågor om diskriminering och mänskliga rättigheter. Det har samarbetat med stadsdelarna för att stärka ungas organisering och kunskaper om sina mänskliga rättigheter. De har tagit fram en hbtq-diplomering som ca 700 medarbetare i staden nu genomgår.

När Cecilia då undrar om detta över huvud taget behövs undrar jag i stället vad av detta det är som Cecilia inte tycker behövs i vår stad för att stärka de mänskliga rättigheterna.

Anförande nr 38

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Låt mig börja med att säga att jag var orolig ett tag för att borgarrådet Brinck inte skulle hinna tid, men för att fortsätta de litterära referenserna: Nu kom du ändå som ett yrväder i april fulladdad av optimism och utan Höganäskrus. Låt mig säga att det gläder mig att ni återigen rätar på ryggarna och att ni känner optimism eftersom vi behöver en stark opposition i det här huset.

Själv har jag nyligen blivit anklagad för att vara spritt språngande panglossisk, det vill säga extremt, orimligt optimistisk utifrån doktor Pangloss i *Candide*. Det må vara hur det vill med det, men jag tror knappast att vi kommer att behöva jobba mindre med MR-frågorna. Jag tror att vårt uppdrag i det här huset kommer att präglas mer av MR-frågorna snarare än tvärtom. Jag ser oss snarast som en spjutspets i det här arbetet och rådet som en viktig spjutspets i det.

Sedan frågar du vad det konkret är. Ett råd jobbar med just detta, med råd, med kunskap, med remisser, med tematiska föredragningar och med arrangemang och engagemang för att lyfta upp MR-frågorna. Då kan man välja att tycka att det är en lyx för staden att hålla sig med den här typen av råd. Jag tycker inte det. Jag tycker exempelvis att det är en oerhörd tillgång att vi sedan snart hundra år tillbaka har skönhetsrådet som också bara är ett råd som sysslar med akademiska frågor om skönhet och arkitektur. Jag har oerhört svårt att tänka mig att vi skulle avskaffa det. Jag tycker snarare att det måste finnas rum i en stad av Stockholms storlek för olika typer av metodik för olika typer av frågor. Det tycker jag att båda de här råden tydligt visar.

Anförande nr 39

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag tycker att det var lite spännande att Sissela Nordling Blanco gick in i den här debatten innan Roger gjorde det. Sissela är, för dem som inte vet det, ordförande i det här rådet. Det var inte så att vi inte jobbade med frågor om mänskliga rättigheter i Stockholms stad före hösten 2014 eller rättare sagt för vintern 2015 när det här rådet kom till stånd efter sju sorger och 19 organisatoriska bedrävelser. Det gjorde vi nämligen. Vi jobbade på ett annat sätt därför att vi inte delar er övertygelse om att det enda sättet att få saker gjorda är att

tillskapa ett kommunalt organ där man gör dem. Det är inte så. Det händer massor av saker där ute i alla våra verksamheter, i skolan, i förskolan, i omsorgsverksamheten och i äldreomsorgen, där man på olika sätt hanterar frågor om mänskliga rättigheter varenda dag i sitt arbete. Och det gjorde man även före vintern 2015.

När man hör er verkar det som om ni på allvar inte tror att det här var frågor som förekom i den kommunala diskussionen innan det här rådet tillkom. Så är det ju inte. Jag tycker absolut inte, för att vända mig till Roger Mogert, att diskussioner om mänskliga rättigheter i en kommun är en lyx. Det är klart att vi ska syssla med de här frågorna. Det är klart att vi ska arbeta med dem. Det är klart att vi ska fundera på hur vi förhåller oss till olika frågor om mänskliga rättigheter som dyker upp. Men, som sagt, vi förstod inte poängen med att tillskapa ett kommunalt organ med ett kansli och medarbetare och direktör för att göra detta. Vi förstod inte poängen med den organisationen då, och om jag ska vara riktigt ärlig förstår jag den ännu mindre nu efter att ha suttit i det här rådet i nästan ett år och hört diskussionerna.

Ja, Sissela, det är extremt kvalificerade människor som sitter. Ja, Sissela, det är kvalificerade diskussioner som förs där ibland, men det är ju diskussioner som liksom inte riktigt hör hemma i den här kontexten. Det här är Stockholms stad. Det är en organisation med över 40 000 anställda och en budgetomslutning på nästan 50 miljarder. Det är inte ett akademiskt seminarium hur gärna man än skulle vilja att det var det.

Anförande nr 40

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Vi har haft den här diskussionen förut, Cecilia Brinck. Du säger ofta att det låter på mig som om jag menar att det aldrig har pratats om mänskliga rättigheter i Stockholm förut. Det lustiga med det är att det inte är någonting som jag har sagt. Det är det någonting som du har fått för dig. Jag förutsätter att Stockholm jobbade med mänskliga rättigheter även tidigare. Det vore en katastrof annars med tanke på att vi har internationella åtaganden att förhålla oss till.

Däremot säger det sig självt att med ett eget kansli för mänskliga rättigheter som är centralt placerat på stadsledningskontoret är det klart att frågorna får större tyngd och större utrymme och att mer blir gjort.

Den andra frågan som du tar upp är huruvida det här hör hemma i den här kontexten. Den här kontexten är Stockholms stad. Vad i den här kontexten gör att mänskliga rättigheter inte hör hemma här. Det är i allra högsta grad en kommunal fråga som behöver ett särskilt kansli och ett råd med sakkunskap för att kunna vitalisera demokratin och politiken och se till att den kunskap som finns i det civila samhället tar sig in i våra beslutsfattande rum.

Anförande nr 41

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Som socialkonservativ tycker jag förstås att det är viktigt vilket ordval man använder när man står i talarstolen. Det har vi redan sett exempel på under dagen. Jag noterade att när Sissela Nordling Blanco höll sitt anförande och berättade vad MR-rådet har åstadkommit rent konkret berättade hon bland annat om jubileet i samband med Fadime Sahindal. Hon valde just ordet ”jubileet”. Jag läser nu på Wikipedia vad man skriver om ordet ”jubileum”.

Jubileum är då man firar att det gått en viss tid, oftast ett antal år, sedan något hände, till exempel att ett land blev självständigt eller att ett företag bildades. Jubileum är oftast förknippat med positiva händelser.

Anförande nr 42

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det självklart inte så att vi i Stockholm fullständigt har ignorerat de här frågorna tidigare, Cecilia Brinck. Det är det faktiskt inte någon som har påstått. Däremot är det första gången vi formerar den här typen av grepp och försöker ta ett helhetsgrepp över MR-frågorna. Det är uppenbart så, i alla fall för mig, att det faktum att rådet har tillkommit har ökat fokus på MR-frågorna. Det tror jag inte går att komma ifrån.

Sedan säger du att du också vill öka stadens arbete med MR-frågor, om jag förstår dig rätt, men den linje du för här låter ju inte jättekonstruktiv. För att knyta tillbaka till din inledning är det inte jätteoptimistisk moderat politik som vi möter i talarstolen, utan den ger snarare intrycket av att saker och ting ska bort och vi ska minimera vårt engagemang i den här frågan. Har du andra tankar och andra idéer på saker som du vill göra, så låt oss höra det. Men det är inte det vi hör från den moderata bänken.

Anförande nr 43

Borgarrådet B r i n c k (M): Sissela Nordling Blanco sade här för en stund sedan att det här rådet fyller en så otroligt viktig och central funktion därför att man i det kan ta in sakkunskap utifrån. Ja, men vad hindrade er från att lyfta luren, skriva ett mejl eller till och skriva ett brev på papper – det finns människor som gör sådant fortfarande – innan det här rådet inrättades för att få tag på dessa sakkunniga och få in deras kunskaper på det sätt som vi alltid har jobbat. När man behöver öka sina kunskaper om en viss fråga tar man kontakt med de människor som vet mycket om dessa frågor på det sätt som man tycker är lämpligt just då, mejl, brev, telefon eller vad det nu kan vara för någonting. Men det gjorde inte ni, utan i stället tillskapade ni ett kommunalt organ för att göra detta. Det är det som är min poäng. Det är det som är mitt problem.

Vi uttryckte väldigt starka dubier redan när det här organet började diskuteras. Vi vet alla här varför det tillkom. Det var liksom priset för FI:s stöd i koalitionsförhandlingarna efter valet 2014. Sådant händer alltid. Det är inget konstigt med det. Vi hade synpunkter på den första föreslagna sammansättningen. Den ändrade ni. Det ska ni ha heder av. Det blev inte fullt så illa som det hade kunnat bli, men det är fortfarande en mycket märklig kommunalteoretisk skapelse. Det är den centrala punkten. Det här är en kommun. Det är inte ett akademiskt seminarium, och vi kan av väldigt många rättssäkerhetsskäl inte göra precis som vi vill. Vi kan inte tillskapa vilken typ av organ vi vill för att göra vad som helst. Kommunallagen reglerar hur kommunala ärenden ska beredas och arbetas fram. Det gör den inte därför att de som skrev kommunallagen tyckte att det var kul att vara lite extra byråkratiska den dagen. Eller det kanske de också gjorde. Det vill jag inte uttala mig om.

Det är reglerat som det är för att medborgarna, de som finansierar vår verksamhet, de som har valt oss att sitta i den här församlingen, ska ha möjlighet att följa vad vi gör. De beslut vi fattar ska vara överblickbara för att man ska kunna vara säker på att de är fattade i den ordning som lagen föreskriver så att man kan överklaga dem, protestera mot dem och få dem ändrade. Det här är en fråga om rättssäkerhet. Det är

inte en fråga om att jag inte tycker att MR-frågor är viktiga. Det är klart jag gör, men jag tycker inte att kommunen kan hålla på och tillskapa nya råd och nya kommittéer för alla frågor som man tycker är viktiga.

Vi arbetade mycket med MR-frågor innan det här rådet tillkom, som jag har sagt flera gånger. Det hade vi kunnat fortsätta att göra. Ni väljer en dyr och byråkratisk lösning i stället för att utveckla de arbetsformer som redan fanns, och det beklagar jag.

Anförande nr 44

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Visst hade det varit lite tråkigt om vi bara hade ägnat oss åt förvaltning av det som redan görs och inte tagit oss an nya utmaningar för staden och nya arbetssätt. Jag vet att Cecilia Brincks synpunkter framför allt handlar om formen. Det handlar om att det sitter sakkunniga tillsammans med politiker och tycker till om vad staden bör göra för att säkra de mänskliga rättigheterna. Jag vill hålla fast vid att det är just den formen som är någonting speciellt och som bidrar till det fortsatta arbetet med mänskliga rättigheter i Stockholm. Vi vet att kunskapen framför allt finns i det civila samhället hos experter, människorättsjurister och organisationer som dagligen jobbar med att följa de här frågorna och bevaka och se vad som behöver förbättras.

Även om vi kan ta in personer på andra sätt skapar det här rådet en kontinuitet för att ta in dessa synpunkter på regelbunden basis. Det ger förutsättningar för de sakkunniga att sitta där på lika villkor som folkvalda politiker och ge råd till staden. Det är en stor skillnad mot att kalla in någon när det behövs, när andan faller på. Då riskerar det att falla bort. Det här är ett sätt att säkra de mänskliga rättigheterna i Stockholm och säkra att vi bevakar och följer stadens arbete med mänskliga rättigheter och att vi får input för hur vi ska ta det arbetet vidare.

Anförande nr 45

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag tycker att den positiva andan från stämman har varat lite väl kort tid. Det blev verkligen inte bättre när Cecilia Brinck utvecklade sina synpunkter. Man kan mejla någon om man vill veta något om MR-frågor eller skriva ett brev. Närmare ring inte oss, vi ringer er kan man inte komma. Gäller den här nya moderata synen i så fall också skönhetsrådet? Man kan mejla dem eller skriva på skrivmaskin i deras fall om man vill någonting när det gäller estetiska frågor. Gäller det funktionshindersfrågor också? Ska man mejla HRF om man vill veta någonting om hörselfrågor? Cecilia har inga inlägg kvar så jag väljer att tro att hon faktiskt inte alls tycker så här, utan att detta bara var ett utfall av ett osedvanligt otaktiskt partipolitiserande.

§ 18 Interpellation om den undermåliga snöröjningen i Stockholm (nr 2016:89)

Anförande nr 46

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 47

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Eftersom jag inte har fått prata tillräckligt under de senaste fyra dagarna tänkte jag att skulle ta chansen nu igen. Nu ska jag faktiskt sänka konfliktnivån dramatiskt hoppas jag. Det är väl lite grann ett exempel på att det där med partitaktik inte alltid är jättebra. Svinhugg går igen. Texten i min interpellation är huvudsakligen ordagrant hämtad från en interpellation från en här icke namngiven socialdemokrat, eftersom vederbörande inte befinner sig i lokalen, från vintern 2010 när det rådde snökaos.

Det som föranledde detta den här gången är den novemberdag förra året som vi alla minns när det snöade mer på en dag än vad det dittills hade gjort, om jag inte minns helt fel, på en dag under 100 år. Det ställde ju snöröjningen i staden på extremt hårda prov. Vi får väl ändå vara ärliga och konstatera att man svårigen kan tänka sig en organisation någonstans som hade klarat det utan att det hade uppstått problem på något ställe. Det tror jag ärligt talat inte riktigt att medborgarna hade förväntat sig heller. När det faller så mycket snö under så pass kort tid blir det självfallet bekymmer överallt.

Jag har ställt ett antal frågor till det ansvariga borgarrådet – eller rättare sagt har jag inte gjort det utan det är de frågor som ställdes i interpellationen 2010 – med anledning av detta eftersom de fortfarande är relevanta. Har man vidtagit tillräckliga åtgärder för att hindra att detta upprepas igen? Det jag inte visste när jag skrev den här interpellationen och jag inte tror borgarrådet visste heller när han skrev svaret, eftersom det här ärendet inte var framskrivet då, var det som trafiknämnden kommer att besluta om på torsdag, nämligen en ny upphandling av snöröjningstjänster i staden som förhoppningsvis ska skapa en bättre beredskap för att det som hände förra året inte ska behöva hända igen. Riktiga garantier finns det naturligtvis aldrig.

Sedan döpte man retoriskt det man gjorde till jämställd snöröjning. I själva verket var det ju så att det som gjordes efter valet 2014 faktiskt var detsamma som hade gjorts tidigare. Man snöröjde på ungefär samma sätt i ungefär samma ordning. I praktiken var det inte så förfärligt stora skillnader, men i och med den etikett som man satte på det i majoritetsbudgeten efter valet blev det genast en väldig uppståndelse kring detta. Det var möjligen också ett utslag av partitaktik som jag kan tänka mig att majoriteten nu ångrar en liten aning. Men jag ska be att få tacka för svaret som jag i huvudsak är nöjd med.

Anförande nr 48

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är en ovanligt aktuell interpellation. Vi har brittsommar nu, men i går gick jouren igång för snöröjningen. Om det snöar i morgon åker de ut. Det är en mycket aktuell fråga.

Ja, det var ju den interpellation som S ställde till Ulla Hamilton 2010. Vi har också svarat med det svar som Ulla Hamilton lämnade 2010. Det är alltså lite återbruk i den här frågan.

Jag kan säga lite grann om vad som är på väg. Precis som Cecilia Brinck har sagt kommer det nu på torsdag upp en ny upphandling i trafiknämnden som handlar om snöröjning för vissa områden. De här upphandlingarna löper inte jämnt. I den upphandlingen implementerar vi jämställd snöröjning på så vis att vi ändrar regelverket när det gäller gång- och cykelbanor. Vi ökar standardklassen för dem. De ska då snöröjas och ha ett bättre underhåll än vägbanorna. Det tar tid att få förändringar i upphandlingsfrågor. År 2019 kommer den här upphandlingen att börja gälla. Då kommer den konkreta förändringen.

Sedan finns det andra saker man kan göra på vägen som inte bara handlar om direkta upphandlingar. Det gäller till exempel utökningen av sopsaltningen på cykelbanor som nu är uppe i 20 mil. 15 mil är kombinerade med gångvägar. Vid junimötet i trafiknämnden fattade vi beslut om att man också ska prova nya sätt att utöka när det gäller gångbanor. Det står delvis om det i nästa års budget också. Vi ska prova att snöröja smala trottoarer på ett nytt sätt. Det ligger utanför själva upphandlingen. Vi ska försöka se till att röjningsfordonens GPS-koordinater finns i någon form app eller något annat som gör att man kan se när det är röjt. Man ska inte via hörsägen få reda på om det är plogat eller inte plogat. Medborgarna ska kunna veta om vi gör det som är sagt att vi ska göra.

Ett antal sådana saker är på gång och kommer att provas nu i höst. Sedan får den här upphandlingen gå sin gilla gång, och så får vi helt enkelt se hur det ser ut 2019 när vi mer kraftfullt kan implementera ett nytt sätt att hantera snöröjningen. Jag hoppas att alla entreprenörer ändå är på tårna från och med i går om det skulle snöa, så att vi får en bra snöröjning.

Anförande nr 49

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag ska vara ganska kort, men jag vill erinra om att min kollega Martin Westmont och jag redan i början av januari väckte motion 2017:1, en motion om tillsättande av en särskild utredning angående snöröjningen inom Stockholms stad. Jag tänker inte inleda någon debatt här i dag. Jag är inte riktigt förberedd på det. Framför allt har jag inte med mig mina dagboksanteckningar som visar att de många tusen busspassagerare som steg av vid Odenplan fick hoppa ned i en 1 meter hög snövall i fyra dagar.

Däremot kan jag konstatera – jag fick ett tips – att trafikkontoret tar upp ganska intressanta utredningar, men dem kommer jag att ta upp när motionen behandlas och diskutera och väga mot de fakta som finns. När det gäller motionen kan jag säga att vi önskar en utredning med företrädare för samtliga partier, och den ska då ledas av en person som företräder det största oppositionspartiet. Sedan fanns det lite frågor om kostnader.

Vi kommer igen, Daniel Helldén, och vill verkligen titta på hur det har fungerat.

Anförande nr 50

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Apropå det senaste inlägget kan jag för egen del erkänna jag inte är helt säker på att det är politiker som är bäst på att utreda snöröjningsfrågor, men jag kanske har fel.

Poängen här är kanske också lite grann att försöka göra snöröjningen något mindre politiskt polemiskt än vad den kanske alltid har varit. Jag försökte åtminstone göra det i mitt inledande inlägg. Jag tror nämligen att det finns stora poänger i att vi faktiskt är rimligt eniga om hur det här ska gå till och vem som ska göra det. Som i praktiken borgarrådet Hamilton, nu borgarrådet Helldén, skriver i sitt svar är det här inte någonting som styrs i budgeten. Snöröjningen får helt enkelt kosta det den kostar. Det är naturligtvis inte ett argument för att den ska få dra iväg hur mycket som helst, men vi måste ha snöröjning, och är det mycket snö så kostar det mer. Snöfria vintrar blir det billigare. Det är den dynamik som vi har i detta.

Ett problem var ju, och det kanske är bäst att man påpekar det eftersom vi nu tydligen ska sjösätta ännu mer jämställd snöröjning, att retoriken inte alltid stämde överens med praktiken. Det pratades väldigt mycket redan då i november förra året om att man var mån om att röja gångbanor. Men vem som helst som bara tog sig ut ur i det här huset och tittade på hur det såg ut på Hantverkargatan kunde konstatera att cykelbanan var perfekt röjd men gångbanan kunde man inte ta sig fram på. Förhoppningen är att det inte kommer att bli så igen. Jag håller fullständigt med om att det är viktigt att cykelbanorna är röjda och att gångbanorna är röjda, men människor som behöver ta sig fram med bil måste också kunna göra det även när det är snö.

Anförande nr 51

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tror ändå att det är bra med en utredning, Cecilia Brinck, inte minst för att få lite klarhet i hur trafikkontoret har skött vissa upphandlingar kring snöröjningen. Vi har fått en del uppgifter om att den kanske inte har skötts på ett korrekt sätt.

När vi diskuterar frågan om så kallad jämställd snöröjning vill jag säga att jag tror att de flesta stockholmare är mest intresserade av att snön försvinner från våra gator, gångvägar och cykelvägar. Jag tror också att man har gjort ett litet tankefel här, men Daniel Helldén kan kanske berätta lite grann hur man har tänkt där. Om man ska få bort snön från gångvägar och cykelbanor först och de som ska ta bort snön från gångvägar och cykelbanor är beroende av att ta bilen eller bussen för att nå fram till gångvägarna och cykelbanorna, hur ska de kunna ta sig till jobbet för att röja bort snön på gångvägar och cykelbanor om man inte först tar bort snön på våra vägar? Det vore jätteintressant att få veta det.

Anförande nr 52

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Cecilia Brinck säger att cykelbanorna var röjda men inte gångbanorna. Det beror på att den teknik med snöröjning och sopsaltning av cykelbanor som man har tagit fram i ett forskningsprojekt inte gått att använda på det sättet på gångbanor. Nu ska man testa detta, och man har också tagit fram nya plogar. Det ska bli spännande att se, om det nu snöar i vinter. Det handlar inte om en felprioritering, eller, ja, man kanske forskade fram för bra saker för ett visst transportslag.

Frågan om huruvida man som snöröjare ska kunna komma fram och kunna röja snön om man inte har plogat blir lite som sköldpaddan och haren. Vem kommer fram först till målet? Det finns speciella snöröjare av stora trafikhuvudleder. Det är helt andra än de som håller på med gator och så vidare. Om det skulle snöa otroligt mycket sätter sig snöröjarna i sina plogmaskiner, och de kommer ju fram. Det är inte ett problem. Den intressantaste aspekten är ju den att det redan i dag finns en prioriteringsordning, framför allt i innerstaden, som säger att man snöröjer trottoarerna före gatorna. Det är ingenting nytt. Det nya nu är att det ska ske en förändring i ytterstaden där det inte har varit så, utan där har det alltid varit så att gatorna röjs först. Det är en förändring.

I innerstaden vill vi att det tydligare ska märkas att man ger sig på trottoarer och cykelbanor före bilvägarna. En bil klarar 10–15 centimeter snö utan problem om man har vinterdäck. Men det är ganska bökigt att ta sig till bilen. Då måste vi ploga så att de kommer fram till bilen, annars kan de aldrig börja köra sin bil till sin snöröjningsmaskin så att de snöröja. Därför börjar vi med trottoarerna.

*§ 21 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Missförstånd*

Anförande nr 53

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande, fullmäktige! Jag måste inleda med att gratulera borgarrådet Mogert till att skickligt ha lyckats störa ut hela presentationen av den egna budgeten med sin artikel om bibliotek och tysthetsnormen på bibliotek. Bra gjort!

Men eftersom borgarrådet Mogert hävdar att han har blivit svårt missförstådd tänkte jag ge honom chansen att förklara vad han egentligen menar genom att ställa några frågor. Exakt vad är det som har missförståtts? Vem är det som har missförstått det? Vilka är de människor som vill att det ska vara lugnt på bibliotek på främlingsfientliga grunder? Anser borgarrådet att de som rapporterar om detta borde sluta att göra det?

Anförande nr 54

Borgarrådet M o g e r t (S): Tack så mycket – det var många frågor! Låt mig börja med att svara på varför man skriver en artikel som man faktiskt tror kommer att missförstås, för det är det som står i artikeln. Svaret är: Därför att jag tycker att frågan är viktig. För mig är biblioteken så centrala. För mig har biblioteken, vill jag påstå, varit vägen till att bli människa och till att förstå mig själv, omvärlden och andra människor. Därför blir jag ledsen när vi inte diskuterar hur fler får tillgång till litteraturen. I den mån det är ett missförstånd handlar det väl om vad artikeln egentligen handlar om.

Det Cecilia Brinck refererar till är en bisats i artikeln. Artikeln handlar om vikten av att biblioteken ska kunna omfamna alla stockholmare. Det är det centrala i artikeln. Och det är för mig det grundläggande också i den kulturpolitiska debatten och den grundläggande kulturpolitiska frågan: Hur får alla del av kulturen? Det är i grund och botten för mig en klassisk bildningssyn.

Sedan för du en massa resonemang. Tycker jag att folk ska sluta att rapportera om stök på biblioteken? Naturligtvis inte. Frågan är för mig helt väsensfrämmande och i den närmaste barock. Det jag störs av är att den enda diskussion vi har haft kring biblioteken har rört att det ska vara tyst och att allt liv och all rörelse ska bort. Expressen är väl det lysande exemplet på detta, där man går i klinch med de verkliga biblioteken. Man har bildgooglat Kista bibliotek och säger: Här verkar det inte finnas några böcker. Här verkar det vara en ungdomsgård. Jag vill påstå att Kista bibliotek var min företrädares största kulturpolitiska framgång. Där tredubblade man besöken och dubblade utlåningen. Det hänas på borgerliga ledarsidor. Där tycker jag att missförståndet är.

Anförande nr 55

Borgarrådet B r i n c k (M): Till skillnad från kulturborgarrådet hämtar jag inte hela min omvärldsanalys från Expressen. Jag skulle rekommendera att borgarrådet gjorde likaledes.

Detta må ha varit en bisats, men det var faktiskt lite mer än en bisats. Det vet alla vi som läste artikeln. Men mitt problem då och mitt problem nu är att jag inte vet och inte förstår vilken väderkvarn det är som du slåss mot. Vem är det som kräver tystnad på bibliotek? Jag vet ingen som gör det. Jag vill också säga att jag helt delar Roger Mogerts uppfattning om bibliotekens betydelse. I couldn't agree more. Under min uppväxttid bodde jag, förutom hemma, vilket jag också gjorde då och då, på stadsbiblioteket i Lund och på den kommunala musikskolan i Lund. Biblioteken har en betydelse som inte kan överskattas; den uppfattningen delar jag.

Just därför är det så otroligt viktigt att vi tar debatten om lugn och ro och trygghet på biblioteken. Roger Mogerts inlägg gav ett väldigt tydligt intryck av att du inte tycker att den debatten är viktig att föra.

Anförande nr 56

Borgarrådet M o g e r t (S): Det blir lite lustigt, för nu finns det inte längre någon som är för knäpptysta bibliotek. Då får man väl säga mission accomplished i någon mening. Men bara för någon månad sedan skrevs det i en ledare att läxläsningen måste bort från biblioteken, för den stör. Det var en ledare i en stor svensk dagstidning. Det är där debatten har varit. Det är denna debatt jag vill möta upp. Det är inte så att jag vill att vi inte ska ha lugn och ro på biblioteken. Jag vill inte, som någon skrev, att folk ska välta omkull bokhyllor. Det är absurt. För att återvända till din fråga får man väl säga att även detta är ett medvetet missförstånd.

Min debatt – den som jag vill föra – handlar om hur vi får biblioteken att nå fler. Där finns ingen debatt i dag. Att påstå att det inte finns en konservativ kulturpolitik som inte tycker att dessa frågor är viktiga utan som har en annan inriktning på politiken är att fara lite med osanning.

Anförande nr 57

Borgarrådet B r i n c k (M): Nu talar du igen om de här människorna som kräver absolut tystnad på bibliotek. Det är möjligt att det finns de som gör det; det är möjligt att det har förekommit på någon ledarsida här och var. Men det är inte den biblioteksdebatt jag ser, och det är inte den biblioteksdebatt som någon av oss som sitter här inne ser. Det vi ser är desperata bibliotekarier. Vi ser barn, vuxna och föräldrar som inte vågar släppa sina barn till biblioteken. Vi ser barn som känner att den fristad som biblioteken hittills har erbjudit inte längre fungerar. De vågar inte gå dit eftersom biblioteken härjas av gäng som skapar en miljö som är så otrygg att människor inte vågar vara där.

I DIK:s undersökning rapporterar nästan hälften av dem som jobbar på landets bibliotek att de upplever sin arbetsmiljö som fysiskt otrygg. Detta är faktiskt ett jätteproblem, och det har inte ett skvatt att göra med att det ska vara tyst. Jag vill inte att det ska vara tyst på bibliotek. Jag vill att människor ska kunna vara på ett bibliotek och att det ska vara lugnt och tryggt. Det betyder inte att det ska vara tyst.

Anförande nr 58

Borgarrådet M o g e r t (S): Då delar du och jag denna uppfattning. Det är trivsamt. Vi delar också uppfattningen att både personal och besökare ska vara trygga. Vi delar också uppfattningen att det inte ska vara gäng – det var så du kallade dem – som härjar på biblioteken. Man ska tillägga att de kanske största ordningsproblemen på

Stockholms bibliotek har vi inte i ytterstaden utan i innerstaden, i de publika rummen. Och det är kanske inte alltid ungdomsgång det handlar om. Detta är en del av den problematik som har funnits i rapporteringen; jag tycker att man inte alltid har visat hela bilden.

Jag kan konstatera att vi är överens om grundläggande saker. Det ska vara lugnt och tryggt på biblioteken. Det ska inte vara knäpptyst. Så långt är vi helt överens. Det är jättebra. Då kan vi börja föra den debatt som jag har efterlyst, det vill säga hur vi får biblioteken att nå fler. För oss handlar det om att vi öppnar ett nytt bibliotek i Östberga för att nå en grupp som annars inte nås av biblioteksverksamheten. Det blir ett litet bibliotek, men det blir ett nischat bibliotek för Östberga.

Fråga nr 2. Stadens avfallshantering

Anförande nr 59

Borgarrådet E d h o l m (L): Herr ordförande! Det har väl inte undgått någon att vi i somras hade ett ganska stort problem med sophantering i Stockholm. Det löstes, men det löstes ganska långsamt och ställde till en del problem. Nu har vi samma problem fast i andra delar av staden. Jag har blivit både nedringd och nedmejlad av arga medborgare som undrar vad staden håller på med.

Jag inser att detta är ett svårt problem, och jag inser också att Stockholms stad gör sitt bästa för att försöka att lösa detta långsiktigt. Jag vill verkligen understryka att jag håller med om de ambitionerna. Likväl skulle jag vilja veta: Vad gör staden just nu för att hjälpa de människor som inte kan göra sig av med sina sopor, och hur avser man att lösa problemet med bland annat nycklar lite mer långsiktigt?

Anförande nr 60

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan, Lotta! Också jag blir nedringd av stockholmare just nu om sophantering. Man kan säga att en fungerande sophantering behövs för en fungerande stad. Det är basförutsättningarna. Just nu har vi alltför många människor i vissa stadsdelar som inte har en fungerande sophantering. Det gäller både denna vecka och förra veckan, och jag misstänker att det även kommer att gälla under kommande veckor.

Detta är ett jättestort problem. Tyvärr var inte sophantering helt fungerande tidigare heller. Det är därför vi har gjort en upphandling där vi har ställt helt nya krav som handlar om stockholmarnas bästa, om bästa service till stockholmarna, om sophämtarnas arbetsvillkor och även om en god miljöhantering. Det har ställt till problem, för nu har vi bytt entreprenörer i vissa delar av staden och fått problem med nyckelhantering och med att hitta till soprummen. Det har också uppdagats en del svarthämtning, som vi inte hade räknat med från början.

Det staden gör nu för att lösa de akuta problemen är att man ställer ut containrar på flera ställen i staden. Det finns containrar i alla stadsdelar just nu där man kan kasta sina sopor om man behöver det. Vi har också rullat ut sopbilar som kommer några gånger. De kommer en gång per dag till olika ställen. På Södermalm, till exempel, har man just nu tolv hämtningsställen som man kan gå till varje dag på olika tider och slänga sina sopor. Det är så vi löser de akuta problemen.

Vad gäller nycklarna påbörjade vi i somras en nyckelinventering. Detta är ju inte något nytt problem. När vi har bytt entreprenör har det varit problem med att få in rätt nycklar. Nycklar har varit blandade, och det har de varit även denna gång. I somras, när vi påbörjade en nyckelinventering för att försöka få in nycklarna och se hur de ser ut, gick vissa sopåkare ut i strejk.

Anförande nr 61

Borgarrådet E d h o l m (L): Jag inser, som jag sade, att detta är extremt komplicerat. Jag tycker att mycket av det ni gör är bra. För några år sedan hade jag kontakter med en person som hade jobbat hela sitt yrkesliv i branschen, och han sade: Du Lotta, du ska veta att det renaste i den här branschen är soporna!

Detta visar väl verkligen att det är så. Likväl är det ett stort problem när till exempel vissa människor får gå ganska långt för att göra sig av med sina sopor. Det gäller inte minst äldre människor. Finns det några tankar om hur man ska kunna ersätta fastighetsägare som nu själva betalar för att bli av med soporna på ett eller annat sätt?

Anförande nr 62

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kan börja med att säga att avfallshanteringen betalas av avfallstaxan. Det är inte skattefinansierat, utan man ska betala vad det kostar att hämta avfallet. Vi har redan inskrivet att om man anmäler att man inte har fått sitt avfall hämtat kommer man att få ett avdrag så att man inte betalar för den sophämtning som man inte har fått.

Sophämtningen kostar också andra pengar. Vi har återvinningscentraler, till exempel, som vi betalar för. Vi har nu rullat ut dessa sobilar som kör runt och förhoppningsvis står i närheten av där man bor så att man inte ska behöva gå så långt. Men man kommer inte att behöva betala avgiften för sophämtningen. Den dras av. Det är så vi har det i dag. Sedan kommer vi att begära ersättning för de nycklar som har varit felmärkta eller förstörda. Där kommer själva sophanteringen att ersättas av de nycklar som vi inte har fått in som är korrekta. Men än så länge betalar man inte för den sophämtning man inte får.

Anförande nr 63

Borgarrådet E d h o l m (L): Det är alltid något. Man kanske ska påminna om att kommunerna i Sverige delvis startade som en enhet för att hantera just sopor och latrin. Det var en av de grundläggande tankarna bakom att över huvud taget har kommuner. Jag är orolig för att många medborgare undrar vad vi håller på med om vi inte ens klarar sophämtningen i Stockholm. Mitt medskick är helt enkelt: Må detta lyckas! Jag tror att vi alla vill hjälpas åt i den mån det går.

Avslutningsvis undrar jag om borgarrådet anser att även privata fastighetsägare bör polisanmäla när det är fel på nycklarna.

Anförande nr 64

Borgarrådet L u h r (MP): Vi, eller Stockholm Vattens tjänstemän, håller på att gå igenom alla nycklar för att se vilka som har varit felmärkta eller förstörda. Det kommer att ske en polisanmälan om man tycker att detta är ett sabotage mot nycklarna. Man kommer också att begära ersättning för de nycklar som inte har varit uppmärskade. Jag vet att vi i alla fall arbetar med den frågan.

Vad gäller sophanteringen kan jag inte annat än att hålla med. Vatten, avfallshantering och stöd till de svagaste är kommunens grunduppgifter när det handlar om att ta hand om sina medborgare. Det här ska fungera; det är ett baskrav. Samtidigt tror jag och hoppas att genom att vi går igenom detta och försöker att räta upp sophanteringen och göra den bättre och bättre och ställa dessa helt nya krav som vi har kommer stockholmarna att få se en bättre sophantering framöver. Detta är kanske någonting vi måste göra nu för att slippa se det här igen.

Fråga nr 3. Krav på tysta bibliotek är ofta främlingsfientliga. Kan borgarrådet förklara sig?

Anförande nr 65

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Detta blir möjligen en viss repris, men den kan ju också ge tillfälle till andra dimensioner och nyanser. Därför tar jag upp samma fråga igen.

Borgarrådet hade en välskriven artikel – det måste jag säga – som ni vet, i Svenska Dagbladet. Han drog en parallell med sin ungdom, då biblioteket var en tillflykt, och bokvärlden öppnade sig för honom. På den punkten förstår jag själv honom väl från min barndom och ungdom.

Men Mogert skriver också: Ofta är kraven på tysta bibliotek kryddade med en god portion främlingsfientlighet eller en väl tilltagen dos av klassförakt. Det är där jag har svårt att förstå honom. Varifrån har du fått detta? På Asplunds stadsbibliotek sitter i de tysta salarna mängder av ambitiösa invandrarflickor med sina datorer och gör flitiga anteckningar. Vem vill inte att de ska ha det tyst, och vem har något emot dem?

Anförande nr 66

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Rimligen är det ingen som har något emot dem, inte heller jag. Det framgår dessutom i artikeln, om du läser vidare, att jag tycker att det ska finnas tysta rum och plats för läsning. Därom är vi inte oeniga. Det jag gör är att jag påpekar att det i debatten påfallande ofta har funnits en främlingsfientlig underton.

Jag måste ställa lite av en motfråga, för jag har förstått att detta har gett upphov till mycket irritation: Hur lever man i Sverige eller i världen 2017 utan att uppfatta att det finns en främlingsfientlig underton i mycket av samhällsdebatten? Vilket parallellt universum befinner man sig i om man inte har uppfattat det? Det är tyvärr tämligen legio i samhällsdebatten i dag, och det gäller inte bara ditt parti, Per Ossmer. Det gäller i stora delar av den samhällsdebatt vi har. Där finns, tycker jag, i många debatter en främlingsfientlig underton. Det går inte att skaka av sig. Denna obehagskänsla går inte att komma ifrån. Det förvånar mig att detta är någonting kontroversiellt att ens påpeka.

Anförande nr 67

P e r O s s m e r (SD): Jag blir lite förvånad, Roger. Du tycks tala om en världsomspännande konspiration. Jag ser inte att det finns någon sådan. Du skrev i din artikel att den kommer att medvetet missförstås. Det vet jag inte, men jag kan konstatera att många skärpta kulturhjärnor uppenbarligen har gjort det. Det handlar

väl om att du inte öppnar någon eld mot våldsverkarna, utan det är bibliotekspersonalen och alla de som vill ha lugn och ro som kommer i kläm. Det naturliga hade varit att angripa dem som stör och inte dem som vill säga ifrån.

När det gäller det tysta är vi överens. Det behöver inte vara tyst som i graven. Du talar om mausoleum. Mausollos kommer från antiken och Mausollos gravvård i Halikarnassos. Ett och annat ord kan naturligtvis sägas. Men det finns också serveringar på många bibliotek, där talträngda som vill vara mer utövande kan hålla till. Det är inte fråga om något exkluderande. Man kan helt enkelt inte acceptera knarkhandel och avsiktligt vältande av bokhyllor. Det är bara så.

Anförande nr 68

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Detta handlar inte om någon konspiration världen över, som Per Ossmer säger. Om man däremot gör en enkel okulär besiktning av världspolitiken går det inte att förneka att främlingsfientliga krafter och partier rör på sig. Det gäller i USA, i Tyskland, i Österrike och i Sverige. Det är väl i det närmaste omöjligt att förneka, vill jag påstå.

Du säger att jag driver polemik mot bibliotekarier. Det gör jag inte alls. Min polemik är framför allt mot borgerliga ledarskribenter som har drivit tesen om det knäpptysta biblioteket. För bara någon månad sedan talade man alltså i SvD om att läxläsningen måste bort för att den stör. I Expressen säger man att Kistabiblioteket är dåligt eftersom det är för mycket utrymme och för få bokrygggar. Det är dem jag har polemik mot, och det är dem denna debatt drivs emot.

Anförande nr 69

P e r O s s m e r (SD): Vi ser väl lite olika på hur debatten bedrivs och vad som ligger bakom det hela. Enligt min uppfattning är biblioteken en samlingsplats men inte en ungdomsgård. Jag brukar själv gå till stadsbiblioteket. Det ligger nära till. Jag måste säga att jag inte upplever några större störningar där, men jag är privilegierad eftersom biblioteket ligger mitt inne i stan. Den enda gång jag har upplevt något var under attentatet i april, då det var ett gäng ungdomar som tyckte att det var roligt att sitta och titta på datorerna och som förde liv. De fick också tillsägelser.

Jag ska inte ge mig in i diskussionen om främlingsfientlighet nu. Men jag kan inte koppla det till vad som sker på biblioteken. Det är andra saker som är i fokus där.

Avslutningsvis: Själv har jag en idealistisk bild av bibliotek – lite grann som Rafaels målning *Skolan i Aten*. Jag tänker också på det berömda biblioteket i Alexandria. Det är därför jag känner mig så upprörd och kritiserar så pass mycket.

Anförande nr 70

Borgarrådet M o g e r t (S): Det är väl i grund och botten sunt om vi har lite olika syn på vad biblioteken är och ska vara i den här salen. Det oroar mig egentligen inte om vi kan ha precis det vi har nu, det vill säga ett samtal och en diskussion om vad biblioteken ska och inte ska vara för att nå de mål vi vill ha. Då är det någonting positivt. Då har jag uppnått det jag ville med artikeln.

Jag delar uppfattningen att biblioteken inte ska vara ungdomsgårdar. Jag tycker inte heller att de ska vara något slags förstorade medborgarkontor, som utvecklingen har

lett till i delar av Danmark. Men jag menar att biblioteken måste vara en plats för liv och rörelse, för samtal kring böcker, för läsläsning och för människor att mötas i syfte att stimuleras till läsning. Om man läser min artikel tror jag att detta är tydligt. Det är det här jag vill uppnå: att stimulera till läsning, för med läsning och med tillgång till kulturen växer vi som människor. Det är syftet.

Fråga nr 4. Sopkaos

Anförande nr 71

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den ena sekunden är det rättor och i den andra sopor det handlar om. Också jag vill ställa en fråga till borgarrådet Katarina Luhr angående det sopkaos som vi just nu genomlever i staden.

Än en gång har vårt vackra Nordens Venedig snarare börjat likna Neapel. Vi börjar bli vana vid detta i Stockholm. Det är ingen rolig vana, och det är inte första gången jag står i den här talarstolen och beklagar mig över hur sophanteringen fungerar. Jag säger absolut ingenting om de nya entreprenörerna, som verkligen har slitit för att få detta att fungera. Det har varit sophämtning på min gata både lördag och söndag utan att de har lyckats hämta just i min bostadsrättsförening. Det hände dock för några dagar sedan, och det var fantastiskt bra.

Min fråga till dig, Katarina, blir: Ska vi verkligen ha så här stora problem när vi byter entreprenörer i sophämtningen?

Anförande nr 72

Borgarrådet L u h r (MP): Tack Jonas! Nej, det ska vi verkligen inte ha. Det är inte acceptabelt att så många nu i Stockholm har en icke fungerande sophämtning. Jag tog upp några av anledningarna nu när Lotta Edholm frågade mig om detta. Vi såg redan förra vintern, när vi hade problem med bilar som hade svårt att lyfta de bottentömmande kärnen, att vi hade svårt att lämna över till andra entreprenörer. Nycklarna var inte längre uppmärskade. De hade lämnats in uppmärskade och blivit avidentifierade, och man hade inte heller uppdaterad dokumentation om var man kunde hitta alla hämtningsplatser.

Detta är någonting vi har arbetat med sedan dess, för vi vet att det kan bli problem. Med nyckelinventeringarna som vi har gjort har det varit svårt. Vi tror att vi behöver gå vidare till nya system när vi har löst den akuta situationen. Då kommer vi att behöva se över hur vi ska jobba framöver, till exempel med dokumentationen. Om man tittar på Stockholms innerstad, där vi nu har problem på flera områden, ser man att samma bostadsrättsförening kan ha tre eller fyra olika ingångar till ett soprum. Då kanske man har i sin färdplan att man ska hämta soporna hos en förening, men man lyckas inte hitta alla hämtställen eftersom den information man får inte är uppdaterad.

Detta är också någonting som från början finns i dokument. Sedan kanske en bostadsrättsförening bygger om och lämnar informationen till den entreprenör som har hand om detta just då. Man är skyldig att uppdatera informationen, men man gör det inte. Detta är något som vi absolut måste förbättra för framtiden. Det är samma sak med nycklarna. Vi kanske inte ska ha nycklar. Vi kanske ska ha någon typ av

elektroniska system för att komma in så att man bara kan programmera om i stället för att byta nycklar. Det har ju varit problem med nyckelsystemet varenda gång vi har bytt entreprenörer.

Anförande nr 73

J o n a s N a d d e b o (C): Tack så mycket, Katarina! Men det blir nästan lite av ett löjets skimmer över hela upphandlingsinstrumentet. Det här måste fungera. Om ni har jobbat med detta sedan i juni tycker man att ni borde ha kommit lite längre. Du och jag har talat om hur det ser ut på sopfronten. Du har sagt: Vi har en krisplan, och vi är på gång och beredda att hantera detta.

Nu, nästan tre veckor, efter operatörsbytet har vi fortfarande inte rull på sophämtningen. I lokaltidningen kunde man ta del av vad ansvarig på Stockholm Vatten och avfall säger. Hon var glad att kunna säga att detta inte kommer att ta månader utan veckor. Men hur lång tid ska vi behöva vänta innan vi kan få full fart på verksamheten? Hur många veckor tror du, Katarina, att det tar innan vi har ordentlig verksamhet när det gäller soporna?

Anförande nr 74

Borgarrådet L u h r (MP): Det är vanskligt att våga lova någonting. Det kommer att ta veckor; det tror jag också. Vi jobbar hårt. Det finns en krisledningsgrupp på Stockholm Vatten som har varit aktiverad sedan i juli genom att jobba med detta. Vi har också jobbat med nycklar, och nu har vi kört ut sopbilar. Folk uppskattar väldigt mycket att det kommer sopbilar närmare än de containrar som har varit utställda. Men det kommer att ta tid att hitta rätt nycklar och att hitta rätt. Vi har också upptäckt problemet med svarthämtning. Man ser att det finns soprum som inte finns med i dokumentationen. Det kan också handla om att det finns tio tunnor i stället för de två som man har betalat för. Det tar också tid att reda upp.

Vi siktar på att kunna hantera detta så att antalet reklamation ska kunna minska ständigt. Men just nu är det mycket reklamationer på sophämtningen – alldeles för mycket.

Anförande nr 75

J o n a s N a d d e b o (C): Tack Katarina! Jag förstår att alla kämpar. Också jag får ta del av krisrapporterna, hur ni jobbar och hur arbetet fortskrider. Men det är ändå så att vi på något sätt måste kunna göra mer i frågan. Ett bolag som lämnar över en sådan här verksamhet och som jobbar på detta sätt måste kunna svartlistas. Jag läste i lokaltidningen att de tackar för sina 21 år av sophämtning och satte nästan kaffet i vrångstruben. Hur kan ett bolag gå ut och säga någonting sådant när de har försatt staden i den situation vi är i just nu? Ett sådant här bolag ska aldrig mer få delta i någon enda offentlig upphandling. De ska aldrig få hämta en enda sopa någonsin.

Vad kan vi göra för att se till att förbättra denna skumraskbransch? Och hur kan vi skapa en bättre situation kring sophämtningen? Vi kan inte ha bolag som jobbar på detta sätt. Vad ska vi göra kring den mer långsiktiga frågan, Katarina?

Anförande nr 76

Borgarráðet L u h r (MP): Den långsiktiga frågan försöker vi nu lösa med denna nya upphandling, där vi har lågt fokus på pris och högt på kvalitet, arbetsmiljö och miljökrav. Där har vi satt in nya sopentreprenörer. Sedan gäller det nu att vi löser den akuta situationen med att alla ska få sitt avfall hämtat, och detta måste vi göra snabbt.

Målet och visionen med upphandlingen är att det ska bli så mycket bättre inom en kortare tidsperiod när vi väl har kommit ur detta.

Fråga nr 5. Klotter och skadegörelse

Anförande nr 77

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag höll precis nu på med stadsbyggnads-handlingar, och nu ska jag alltså övergå till klotter. Detta har ökat explosionsartat under de senaste tre åren i Stockholm. Anmälningarna har ökat väldigt mycket i många av våra stadsdelar. Majoriteten har skylt på att det är lättare att anmäla klotter och förstörelse i dag. Man skyller helt enkelt på ökad anmälningsbenägenhet. Vi i oppositionen skyller snarare på majoriteten och er fäbless för bland annat lagliga graffitiväggar. Nu får vi rapporter från polisen på Södermalm som säger att klottret har ökat bland annat på grund av den lagliga graffitiväggen i Tantolunden. Man har till och med kopplat in narkotikapolisen för att kunna spana civilt och för att man säger att det finns mycket narkotikarelaterad brottslighet i samband med nedklottrade fasader och vid de lagliga graffitiväggarna.

Jag undrar helt enkelt: Hur länge ska detta debacle med så kallade lagliga graffitiväggar få fortsätta i Stockholm?

Anförande nr 78

Borgarráðet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Detta är ingen ny debatt, Erik Slottnér. Vad vi vet när det gäller klotter är att anmälningarna ökar. Det har de gjort ända sedan tyck-till-appen infördes 2013 eller 2014. Det är en nästan exponentiell ökning av anmälningarna, och det gäller alla typer av anmälningar man kan göra med denna app. Det är lättare att anmäla, och vi har tydliga siffror på att anmälningarna ökar. Så är det.

Det är dock inte lika med att klottret ökar i den omfattning som anmälningarna visar. Vad vi vet är att vi i mars fick problem med den entreprenör som gjorde alla de klottersaneringar som trafikkontoret har hand om. Det gäller trafikkontorets anläggningar, vissa delar av stadsdelarnas anläggningar och skulpturer. De gjorde helt enkelt inte vad de skulle. Det blev en tvist, och entreprenören sade upp sin del av avtalet. Vi sade då upp dem eftersom de sade upp avtalet på oriktiga grunder. Då fick vi göra en direktupphandling.

Vi har alltså stått med detta att det har varit ett problem i våras där entreprenören som skulle sköta detta inte har skött det. Så mycket vet vi. Man kan därför under denna tid ha upplevt att det har varit mer klotter på grund av att det inte gick att göra det som skulle göras. Nu är detta på rull. Vi har upphandlat detta, och det finns på plats. 24-timmarsgarantin gäller. Inom 24 timmar från en anmälan ska klottret tas bort på stadens anläggningar. Så *är* det också.

Om man tittar i den artikel och rapportering som finns om Hornstull ser man att det sägs där att anmälningarna har ökat. Vi vet att anmälningarna har ökat. Man gör då en specialgranskning i närheten av den lagliga graffitiväggen. Så mycket vet vi.

Anförande nr 79

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Men nu var det kopplingen mellan ökat klotter och lagliga graffitiväggar som var min poäng i frågeställningen. I artikeln i Stockholm Direkt står det att samtalen från allmänheten har ökat. Allmänheten upplever att klottrandet sprider sig i området från just den öppna väggen. En person som själv målar på denna lagliga graffitivägg säger: Det är klart att det sprider sig härifrån. Här ligger burkar som kids kan plocka upp och ta med sig. Även en person som gillar graffitiväggen säger alltså att det är klart att det sprider sig till närområdet. Polisen säger: De fortsätter att klottra på annat. Väggen uppmuntrar till allsköns konst på andra ställen i området. Den får andra att måla.

Nu har vi alltså allmänheten, graffitimålarna själva och polisen som säger att de lagliga graffitiväggarna ökar klottret. Vore det inte en väldigt bra åtgärd att skrota de lagliga graffitiväggarna?

Anförande nr 80

Borgarrådet Helledén (MP): Jag tycker absolut inte att vi ska skrota de lagliga graffitiväggarna. Detta är ett utövande av konst. Graffiti är en konstform. Det finns fantastiska konstverk som görs på väggarna. Om du har varit där och tittat har du kunnat se att det är fascinerande hur man kan göra sådana saker med de redskap som det handlar om. Det ska vi inte förbjuda. Vi ska inte förbjuda denna typ av verksamhet, för den behövs. Vi har ett antal lagliga väggar i staden för denna typ av konstupövning, och det ska vi fortsätta med.

Sedan ska de som ägnar sig åt klotter självklart inte ägna sig åt det. De ska inte spreja ned annans egendom eller stadens egendom eller göra det otryggt för stockholmarna. Det är därför vi har en upphandling av klottersanering. Inom 24 timmar ska det vara borta. Det är möjligtvis så att flera av dem som ägnar sig åt olaglig verksamhet kommer till ett visst område. Så kan det vara. Men jag har inga uppgifter om att klottret i staden generellt ökar. Däremot vet vi att anmälningarna ökar, och vi vet att det var problem i vintras.

Anförande nr 81

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det är nog snart bara trafikborgarrådet själv som på allvar tror att klottret i staden inte ökar. Det spelar ingen roll att du står och säger det här i fullmäktige när medborgarna upplever något annat. Alla man pratar med upplever att klottrandet i staden ökar. Såklart hjälper lagliga graffitiväggar till med att skapa detta. Det är så uppenbart när såväl polis som allmänhet och graffitimålarna själva säger detta: Graffitiväggar bidrar till att klotter sprider sig runt om väggarna.

Detta innebär stora kostnader när det gäller saneringen. Klottring är en miljöfarlig verksamhet. Det förstör många fasader, och själva graffitiväggarna innebär också stora kostnader. Bara Tensta-Spånga stadsdelsnämnd lade ned nästan 1 miljon kronor på en laglig graffitivägg. Jag kan tycka att denna stadsdel har mycket annan verksamhet att rikta sina pengar till.

Nej, detta hoppas jag verkligen att vi ska slippa. Det är en av många anledningar till ett majoritetsskifte efter nästa val. Då kommer dessa graffitiväggar att ryka sin väg.

Anförande nr 82

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag förstår att om det nu skulle bli så att Erik Slottnér tar över efter valet kommer en konstform att förbjudas i staden, och det tycker jag är otroligt olyckligt. Jag tycker att vi ska se till att konstformen graffiti finns i staden. Vi har gatukonst och helt fantastiska nya muralmålningar som finns på fastigheterna, som ni inte godkände och inte tillät vara kvar. Det är ett helt annat sätt att förhålla sig till gaturummet.

Men klotter ska inte finnas. Klotter ska vi bekämpa, och det gör vi. Vi har en ny upphandling för att komma till rätta med det klotter som finns. Klotter är ingen ny företeelse. Det har funnits sedan filmen kom som visade hur det var i New York för x antal år sedan. Vi vet också att fastigheter och så vidare tar skada av klotter. Därför bekämpar vi klotter, och landstinget gör det också med sin verksamhet och likaså de privata aktörerna. Men graffitiväggarna är någonting vi har och som finns för att stanna.

Fråga nr 6. Fråga om historisk satsning

Anförande nr 83

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! I budgetdebatten för ett år sedan stod finansborgarrådet i talarstolen och talade om de historiska satsningarna på skolan. Det kommer hon att göra i årets budgetdebatt också, och den frågedebatten får vi ta lite senare.

Med anledning av detta vill jag påpeka att just nu går 48 av stadens kommunala grundskolor med underskott. Det är nästan hälften. 18 av de kommunala gymnasieskolorna, ungefär 70 procent, går med underskott. Några exempel på de konsekvenser detta har: Hökarängsskolan drar ned fyra heltidselevassistenter, tre heltidslärare och en 60-procentstjänst inom elevhälsan. Sofias skolan på Södermalm vakantsätter en fritidspedagogtjänst och en it-samordnare, man tillsätter inte en budgeterad speciallärartjänst och så vidare.

Med anledning av detta vill jag fråga finansborgarrådet om hon fortfarande menar att den nuvarande majoriteten inte budgeterade för lite pengar till skolan i budgeten för 2017.

Anförande nr 84

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Cecilia Brinck, för frågan! Det är mycket riktigt så att budget är en prognos om vad vi tror att utfallet ska vara. När vi stod med budgeten för ett år sedan ansåg jag varken att vi budgeterade för lite eller för mycket. Det är likadant i dag när jag ser på uppföljningarna. Snart är T2:an på väg fram, och då ser jag inte heller att vi vare sig budgeterade för lite eller för mycket.

När det handlar om skolorna har rektorerna ett ansvar för hur de anställer, vad de ansvarar för, vem de anställer och för det lokala arbetet i respektive skola. Vi följer naturligtvis detta noggrant. Är det så att det finns strukturella problem som leder till

att man inte kan satsa ytterligare, eller beror det på andra beslut som respektive skola har fattat? Detta kommer vi naturligtvis att följa upp från staden.

Det som är viktigt att poängtera är att under denna mandatperiod kommer 1 000 fler lärare att vara anställda i Stockholms skolor. Det är jag oerhört stolt över. Vi ser också att fler barn är inne i förskolan, vilket möjliggör bättre resultat senare i skollåldern. När vi nu snart ska diskutera den nya budgeten kommer vi också att se att vi lägger 1 miljard på skola och förskola i Stockholm. Det är historiskt höga satsningar. Vi ser också att vi har de högsta schablonerna och de högsta tilldelningarna.

Sedan måste vi göra justeringar. Vi måste se till att hela Stockholm ska leva. Då måste vi också göra särskilda satsningar i vår ytterstad.

Anförande nr 85

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Finansborgarrådet anser alltså att de underskott som finns i skolorna helt och hållet är skolornas eget ansvar. Jag vill då påminna om att det redan i tertialrapport 1 fanns mycket starka farhågor för att skolorna skulle generera underskott. Man meddelade där att handlingsplaner för att hantera detta kommer att tas fram. I sådana här sammanhang betyder handlingsplaner aldrig någonting annat än förslag på besparingar; det är bra att ha det klart för sig.

Sedan säger finansborgarrådet att för att kunna göra satsningar i ytterstaden måste man prioritera. Det är helt riktigt. Men nu handlar inte detta om den budget som ni nu presenterar. Det här handlar om förra årets budget och de historiska satsningar på skolan som där gjordes och som bland annat har haft som konsekvens att man på Hökarängsskolan i Farsta, som knappast är ett privilegierat innerstadsområde, är tvungen att dra ned minst åtta heltidstjänster.

Jag ställer fortfarande frågan: Anser finansborgarrådet att skolan har tillräckligt med pengar?

Anförande nr 86

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är svårt att svara frågan om jag får munkavle från Cecilia Brinck när det gäller att diskutera kommande budget. Jag vet inte riktigt hur jag ska göra.

Jag försökte att svara på borgarrådet Brincks fråga. Ja, jag anser att budgeten är lagd på ett korrekt sätt. Det är svårt att ge ett fullödigt svar om jag inte får komma in på den kommande budgeten eftersom vi justerar schablonerna ännu mer. Vi lägger till 2,5 procent på grundskoleschablonerna och på gymnasieschablonerna. Det är klart att jag även då anser att det är rätt justering på skolans område.

Du ska inte övertolka det jag säger i talarstolen och bara rycka ut vissa delar och tolka dem. Det jag säger är att rektorerna har fullständigt ansvar för skolorna. Det är alltid en svår debatt när vi diskuterar detta. Hur mycket ska politiken lägga sig i skolorna, och vad är rektorernas ansvar?

Anförande nr 87

Borgarrådet *B r i n c k* (M): Ordförande! Det intressanta här är skillnaden mellan retorik och praktik. Det intressanta är skillnaden mellan praktiken och den extremt höga svansföringen i förra årets budgetdebatt – mot vilken vi på faktagrunder invände när vi försökte säga att det inte är fråga om en historisk satsning. Det är en fråga om att man ökar penninganslaget till skolan på grund av volymförändringar i huvudsak. Det är inte fråga om någon historiskt hög höjning av schablonen eller något sådant. Detta avvisade då både finansborgarrådet och skolborgarrådet, som inte är här i dag, ganska högljutt och ganska ivrigt.

Nu visar det sig att vi hade rätt. Det var precis så som vi sade. Skolorna har inte kunnat hantera vad som i praktiken har blivit en neddragning. Detta beror inte på att alla de skolor som uppvisar underskott just nu gör det därför att elevantalet har minskat. Så är det inte. En del av dem har ökat elevantal och genererar ändå ett underskott. Vi hade alltså rätt när vi kritiserade budgeten och sade att skolan är underfinansierad.

Anförande nr 88

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande och fullmäktige! Jag förstår att du gärna skulle vilja ha rätt, Cecilia Brinck, med den tidigare budget som ni presenterade för Stockholm. Men där såg vi också skattesänkningar och en minskad central medelsreserv, vilket gjorde att era pengar var slut ungefär i april i år. Men ni har ändå gått med på ytterligare satsningar på staden.

Er budget för Stockholm var fel. Vår budget för Stockholm är uppenbarligen rätt eftersom det är den som vi kommer att följa upp. Vi har sett det i T1:an, vi kommer att se det i T2:an och vi kommer också att se ett resultat för Stockholms kommun. Det skulle förvåna mig om inte Stockholms kommun även för 2017 kommer att uppvisa ett positivt resultat och ett höjt deltagande i förskolorna, som vi vet på sikt leder till höjda resultat i skolorna.

Fråga nr 7. Biblioteken

Anförande nr 89

H a n n a G e r d e s (L): Det gör ont i mig att lyssna på en så fördummande biblioteksdebatt, skrev du, Roger, för en vecka sedan i Svenska Dagbladet. Tvärtom mot vad du sade till Cecilia upplever jag inte att det var en bisats, utan det var hela din huvudtes. Du skrev: Det här är en debatt som bedrivs av konservativa, bristfälligt markerade som liberaler. Kraven på det tysta biblioteket är ofta kryddade med en god portion främlingsfientlighet eller en väl tilltagen dos av klassförakt.

Därför vill jag ändå återupprepa den fråga som har ställts här tidigare i dag, för jag tycker att ditt svar är bristfälligt. Vem syftar du på i artikeln, och vad menar du? Vad jag vet är du den som är ytterst ansvarig för dessa frågor, och jag betraktar mig själv och mina kollegor här som din opposition. Så vem menar du?

Anförande nr 90

Borgarrådet *M o g e r t* (S): Det stämmer att du formellt är min opposition i kulturnämnden. Men man får väl börja med att säga att i dessa frågor har du och jag ungefär samma kultursyn, om jag får betrygga dig med att det inte är dig jag syftar på

– om det är det du frågar efter. Vi tillhör två partier som båda menar att kulturen ska vara tillgänglig för alla. Vi vill hålla låga trösklar till museer, till kulturskolor och till bibliotek. Där är du och jag eniga. Jag skulle till och med kunna sträcka mig så långt som att säga att den artikel som du och dina kollegor skrev som svar på min artikel skulle jag ha kunnat skriva under till 90–95 procent. Vi har en grundläggande samsyn.

Dem jag vänder mig emot är – precis som jag svarade förut – de som har drivit den nationella diskussionen om biblioteken. Det handlar framför allt om nationella borgerliga ledarsidor. Det är där diskussionen har drivits kring tysta bibliotek och kring att ta bort verksamheten från biblioteken och att driva dem till att bli någonting annat. Det är där, vill jag påstå, man har använt oron på biblioteken som ett bräckjärn för att prata om andra frågor. Den analysen står jag för. Sedan är jag ledsen om du har missuppfattat den och trott att den har handlat om dig. Det har inte varit syftet, och det har inte varit målet.

Anförande nr 91

Hanna Gerdess (L): Fast Roger, det handlar inte om att jag, Anne-Lie eller Rasmus skulle ta detta personligt. Det handlar snarare om att vi genuint inte förstår vad du menar. Den debatt som har varit, även medialt, har inte handlat om tysta bibliotek. Den har handlat om trygga bibliotek. Det handlar om att värna biblioteken för dem som behöver det mest. Jag upplever snarare att det har funnits en rätt djup klassanalys, för det är knappast barn med de mest fyllda bokhyllorna som behöver biblioteken som mest.

Därför återgår jag till att fråga: Vilka borgerliga ledarskribenter är det vi talar om, och var någonstans har det handlat om främlingsfientlighet och inte just om mindre stök och mindre bråk på biblioteken?

Anförande nr 92

Borgarrådet Moger (S): Återigen: Det är väl ingen rocket science att se att exempelvis Svenska Dagbladets ledarsida har haft en dragning under en längre tid i ett flertal debatter där man har kunnat ana en underton som jag tycker är obehaglig. På en motsvarande konservativ tidning i Västsverige har man haft en liknande dragning. Jag är inte den förste som påpekar detta. Jag förvånas lite över chocken i detta. Jag tror att det är tredje eller fjärde gången vi har den här nationella debatten med ungefär de här debattörerna i ungefär det här ämnet med samma chockartade reaktioner: Hur kan någon påstå detta?

Läs Sydsvenska Dagbladets ledare, där man kan konstatera att det är precis samma debatt en gång till med samma högljudda tongångar från dem som känner sig träffade.

Anförande nr 93

Hanna Gerdess (L): Det jag tror att chocken består i är att du sitter i en maktposition och att du går ut och hänvisar till ord som främlingsfientlighet och klassförakt. Samtidigt kan du inte beskriva vem du pratar om och ge exakta exempel. Det är rätt illa, tycker jag.

Om man ska ta upp det här tycker jag att man måste kunna komma med någonting mer konkret än vad du har gjort. Det handlar fortfarande inte om tysta bibliotek. Du skriver själv: Stöket på biblioteken blir på så vis mest ett slagträ mot de andra. För mig är ”de andra” mina vänners barn som drabbas när biblioteket i Årsta stänger tidigt för att ungdomar i flera veckor har kastat böcker och läskburkar och trakasserat personal. Det handlar om att värna dem, och det är det denna debatt handlar om. Jag tycker nog ändå att det blir lite förmätet att försöka att få det till att handla om tysta bibliotek. Det gör det inte.

Däremot riskerar debatten att tystna om vi försöker få den till att vara främlingsfientlig bara för att man säger ifrån. Det tycker jag skulle vara en ironi i det hela.

Anförande nr 94

Borgarrådet M o g e r t (S): Min mening är inte att tysta någon debatt. Min mening är att bredda en debatt. Får jag bara notera att jag tror att det är första gången över huvud taget vi står i den här talarstolen och diskuterar bibliotek.

Jag måste säga det som jag sa förut: Om man inte år 2017 har uppfattat att det ganska ofta finns en främlingsfientlig underton i svensk debatt tycker jag att man har missat en hel del av de senaste 10–15 årens utveckling. Jag ber om ursäkt om jag skakar om er och vill prata om den. Men jag tycker att det är vår förbannade skyldighet att kunna visa på obehagliga trender i vår samtid och kunna säga ifrån också när det gäller dem. Det behöver inte stå i motsättning till att vilja ha ordning och reda på biblioteken. Jag vill snarare påstå att det handlar om tvärtom – att kunna skilja på skit och pannkaka och att kunna prata om både och.

Fråga nr 8. En majoritet av stockholmarna vill se ett förbud mot tiggeri. Kommer du, Karin Wanngård, lyssna till stockholmarna och arbeta för ett förbud?

Anförande nr 95

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi kunde bland annat se i den norska dokumentär som visades på tv för ett tag sedan att tiggeriet här i Norden är sammankopplat med tvång, bedrägerier, stölder och prostitution. Om man tillåter tiggeri i Stockholm ger man alltså också incitament för just stölder, tvång och prostitution. Man hjälper helt enkelt inte de människor som sitter och tigger genom att tillåta tiggeri.

Vi hade en undersökning här i Stockholm om vad stockholmarna tycker om tiggeriet. 54 procent vill se ett förbud, och 19 procent är osäkra. Stockholmarna vill helt enkelt se en förändring – man vill se ett förbud.

Karin Wanngård! Är det inte en god idé att lyssna på vad stockholmarna vill i stället för att nu driva en egen agenda som bara har stöd av en liten minoritet av stockholmarna?

Anförande nr 96

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag är övertygad om att det inte är rätt väg att gå att förbjuda tiggeri. Det är oerhört svårt att kriminalisera människors sätt att be om hjälp. Det är fattigdomen som ska bekämpas, och inte de fattiga. Martin Westmont säger att detta leder till stölder, tvång och prostitution. Vi

har haft ett samhälle där tiggeriet inte var lika synligt på våra gator och där vi fortfarande hade stölder, tvång och prostitution.

Det ni vill göra är att koppla ihop dem som ber om en slant på gatan eller står med mössan i hand med tvång, stölder och prostitution. Vi måste hålla rätt fokus här. Ett förbud skulle möjligen driva iväg de utsatta EU-medborgarna men självfallet inte underlätta deras situation. Vi accepterar inte tanken på att vi ska behandla dem så hårt att vi hindrar dem från att komma hit.

Och vem ska upprätthålla förbudet? Det är polisen. Har polisen för mycket eller för lite att göra i dag? Jag anser att de har för mycket att göra. Vi behöver fler poliser, och vi behöver mer ordning och reda. Men ska då polisen ägna sig åt att skriva botlappar till utsatta människor i stället för att lösa grov kriminell brottslig handling? Och hur ska målgruppen definieras? Ska det vara förbjudet för skolbarn att stå med en bössa för att samla till klassresan? Eller ska det vara förbjudet för politiska partier att be om bidrag? Det här är inte rätt väg att gå.

Anförande nr 97

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Herr ordförande! Först och främst har ju de sistnämnda tillstånd att samla in pengar. Det är de som har tillstånd som ska få syssla med detta. Jag tror att Karin Wanngård har helt fel när hon säger att om vi vill hjälpa de här människorna ser vi helt enkelt till att ta bort de incitament som ändå finns till det tvång som vi ändå ser. Men jag förstår att detta är en process.

Det har varit en process för bland andra Moderaterna, som nu har vänt i frågan. Det har även varit en process för den förra tiggerisamordnaren, som hade hand om detta. Martin Valfridsson heter han. När han började arbeta med frågorna vände han. Han har bland annat sagt att det förekommer hög och grym utnyttjandegrad av väldigt utsatta personer. Jag har bytt fot, sade han. Inför ett förbud!

Karin Wanngård! Med tanke på att vi ser att han som har arbetat med dessa frågor och verkligen har gått på djupet förespråkar ett förbud och ser att det är så vi hjälper dessa människor – ska vi då inte lyssna på honom?

Anförande nr 98

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Om det blir ännu svårare att få tag på den här slanten, om det blir ännu svårare att tjäna dessa 20–30 kronor om dagen – tror vi då att tvånget kommer att minska eller öka? I min värld är det så att om det blir ännu svårare att få tag på pengar för redan fattiga människor ökar kriminalitet. Då ökar tvång, och då ökar hela tiden den kriminella vägen.

Det vi ska få bort är fattigdomen. Det är där jag kämpar. Om det under resan dit är synligt att det finns fattiga människor på Stockholms gator kommer vi att få leva med det. Men att förbjuda något som gör människor ännu mer utsatta är fel väg att gå.

Anförande nr 99

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Karin Wanngård! Om vi tillåter tiggeriet uppmuntrar vi i stället till kriminalitet. Jag sade ju just vad som kommer med tiggeriet: prostitution, tvång, stölder och så vidare. De personer som styr detta tjänar jättestora pengar på att utnyttja de människor som sitter och tigger på våra gator. Om

vi inför ett förbud och tar bort denna möjlighet till utnyttjande hjälper vi också de här människorna.

Låt oss ta en annan fråga, Karin Wanngård. Det kostar väldigt mycket pengar för stockholmarna att vi tillåter tiggeriet. Det handlar om nedskräpning och allt möjligt. Kan du säga hur många miljoner vi egentligen har lagt på detta under mandatperioden för att ta hand om de EU-migranter som har kommit till Stockholm?

Anförande nr 100

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi kan konstatera att vi är helt oense om frågan. Med det sagt är det klart att vi måste arbeta med hemländerna för att komma åt problemens kärna, nämligen fattigdom och utanförskap. Det är detta det handlar om. Det handlar om diskriminering och utsatthet och om att man inte har rätt till sina mänskliga rättigheter. Det är en väg som tar lång tid, men vi måste inse att det inte finns något quick fix i denna fråga.

Vi bör utrota fattigdomen. Men att tro att man bara för att man förbjuder tiggeri därmed får bort fattigdom eftersom man för stunden slipper se fattiga människor tigga är att lura sig själv. Det är framför allt att förenkla en oerhört svår debatt om vad detta egentligen handlar om.

§ 26 Stockholms Stads Parkerings AB:s nyproduktion av parkeringshus i Hagastaden (Utl. 2017:214)

Anförande nr 101

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Ämnet är Stockholms stads kommande garage i Hagastaden. Parkeringsfrågor är inga enkla frågor, men de är nödvändiga. Vi ska nu investera 570 miljoner kronor i ett nytt garage. Det handlar om 1 000 parkeringsplatser – 800 för boende och 200 till de lokaler som finns i området. Detta innebär ett effektivt byggande. Vi samordnar. Det är svårt att bygga på platsen. Det finns vägtunnlar, det finns järnvägstunnlar och det går inte att lägga ned garage hur som helst i området.

Detta är också ett projekt som innebär parkeringsköp. Det innebär att boende i huset när de flyttar in har förtur till de parkeringsplatser som fastighetsägarna måste bygga och som de boende är med och finansierar. De parkeringsplatser som då inte används går ut på den öppna marknaden. Men under 25 års tid har de boende i huset förtur till det antal platser som finns där. Efter 25 år tillfaller parkeringsplatserna helt och hållet staden.

Parkeringsgaraget ska vara klart 2021, alltså om några år. Detta är det andra stora garage vi håller på med. Vi har också det som är på gång i naftalagret i Norra Djurgårdsstaden, som är en mycket stor parkeringsinvestering. Liknande för dessa projekt är att det i områdena inte kommer att finnas någon boendeparkering. Det kommer bara att vara besöksparkering, vilket gör att det skapas mer utrymme för gående, cyklar, kollektivtrafik och en mer levande stad.

Jag har fått frågan: Varför inte i stället lägga en halv miljard på mobilitetstjänster och helt slopa parkeringsplatserna på de här ställena? Jag skulle vilja säga att vi inte är mogna för det ännu. Visserligen ligger det till del i detta med lägre p-tal och insikten om att det inte behövs samma mängd parkeringsplatser. Vi är på väg mot ett skifte, bort från bilen som norm och att äga den till att ha tillgång till bilen när den verkligen behövs. I Hagastaden får vi tillgång till en ny tunnelbana och till två stombusslinjer, linje 3 och linje 6, som snart ska öppnas. Citybanan ligger vägg i vägg med den ena uppgången. Vi bygger cykelparkeringsplatser i garagen och bra cykelinfrastruktur ovan jord och vi har dessutom en stor förändring när det gäller cyklarna: Elcyklarna är på ingång. Nya typer av människor och nya grupper kommer in och tar cykeln. Vi har också fått en elcykelbonus som gör att det sker förändringar.

Hagaborna kommer helt enkelt att flytta in i en ny tid. Vi skapar plats för bildelning i form av bilpooler, vilket ännu mer stärker den inriktning vi befinner oss i eller paradigmskiftet bort från bilen som norm.

Som jag sade är vi dock inte riktigt mogna för att helt lyfta bort bilen som en del i bostadsbyggandet även om kostnaden och bördan för de parkeringsplatser som byggs läggs på alla som bor i hyresrätts- eller bostadsrättskollektivet. Även om man inte har en bil är man alltså med och betalar för parkeringsplatserna, och det vill vi egentligen komma bort ifrån. Vi är alltså inte där ännu, men vi är på väg.

Två nya stora garage är på gång: Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden. Ungefär 2 000 parkeringsplatser handlar det om och i runda slängar 1 miljard i investeringar

som vi gör i staden på parkeringsplatser. Då ska ni veta att vi för inte så länge sedan skulle ha byggt 4 000 parkeringsplatser och lagt 2 miljarder på detta. Vi skulle dessutom ha gett dispens för alla boende att parkera på gatan. Detta är alltså ett stort steg och en förändring som sker, men vi är som sagt ännu inte framme vid det riktigt stora steget. Vi tar ett klart och tydligt kliv mot en modern, mänsklig och miljövänlig stad där bilen inte längre kommer att vara norm och där stockholmarna får tillbaka sin vackra stad och vi kan återta den just för stockholmarnas väl och ve.

Jag yrkar bifall till ärendet och dessa 570 miljoner till garage.

Anförande nr 102

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag läser ur ärendet på s. 19. I Stockholm Parkerings bilaga är det sidan 9 av 12: Ändringar. I inriktningsbeslutet som antogs 2013 föreskrevs ett garage om 1 340 bilplatser till en kostnad av 742 miljoner kronor. 2015 meddelade Stockholms stad att projektspecifika parkeringstal skulle tillämpas inom projekt Hagastaden, vilket innebar att parkeringsnormen i området justerades från 0,7 bilplatser per lägenhet till 0,5 med möjligheter till ytterligare minskning vid hög kvalitet och andra mobilitetstjänster. Justeringen innebar att projektet projekterades om och ett våningsplan i den östra delen togs bort. Det totala antalet bilplatser reducerades således med 310 bilplatser till 1 030 och en investering om 570 miljoner kronor.

Detta talade vi om förrförra gången. Visst, Daniel Helldén och jag är överens om att vi vill ha bort bilarna från gatuparkering och kantstensparkerings. Men skillnaden är att jag, Vi socialkonservativa, vill erbjuda bilisterna någonstans att parkera bilen medan Daniel Helldén bara vill trola bort bilarna.

Alltså: Jag anser att det är ett felaktigt strategibeslut att minska på parkeringshuset bara för att man minskar på parkeringstalen. Norra Stationsgatan är ett pärlband av parkerade bilar, och det gäller även uppåt. Det skulle alltså finnas en marknad där man skulle kunna få bort bilarna från norra Vasastaden. Man skulle ha kunnat få bort ett antal bilar, som i stället skulle parkeras i parkeringsgaraget, om man nu hade behållit den ursprungliga planen.

Men okej, anta nu att man ändå bestämmer sig för att minska på parkeringshuset. Jag läser igen: Justeringen innebär att projektet projekterades om och att ett våningsplan i den östra delen togs bort. Här fattar Daniel Helldén det andra strategiska felbeslutet. Om man skulle minska på storleken skulle man ha minskat på garagets yta. Man skulle naturligtvis ha dragit in den norra delen av parkeringshuset så att man hade kunnat göra större plats för Värtabanan. Men i går var jag där och tittade, och Värtabanas tunnel är i princip färdiggjuten. Det är väl inte mycket att göra åt detta, och därför lämnar jag inte in något yrkande.

Jag bara konstaterar att Daniel Helldén har fattat två strategibeslut som har varit olyckliga för staden. Här i Rådsalen konstaterar jag att Daniel Helldén har gjort ett dubbelfel. Betyder det att det är 15–0 till Rickard Wall?

Anförande nr 103

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag är inte så bra på det där med hur man räknar sportpoäng, men det är möjligt att du leder med 15–0. Jag tror dock inte det.

Även om p-talet nu har gått ned från 0,7 till 0,5, det vill säga att det byggs ungefär en parkeringsplats per två lägenheter, kan man se på den infrastruktur som finns med tunnelbana, bussar, Citybanan, cykelinfrastrukturen, bilpooler och så vidare och sätta allt detta i förhållande till de gröna parkeringstal som vi numera använder när vi tar fram parkeringslösningar och som inte fanns fullt ut när vi tog fram detta ärende. Då skulle jag säga att det behövs ännu färre parkeringsplatser i området. Det kommer att vara ett överskott. Det överskott som finns kommer Stockholm Parkering att hyra ut till dem som vill ha dessa platser och som nu parkerar på andra platser.

Jag tror alltså inte att det är något dubbelfel här.

Anförande nr 104

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för informationen och synpunkterna, men jag står fortfarande kvar vid min ståndpunkt. Oavsett hur långt du sänker parkeringsnormen är det fortfarande så att om man behöll parkeringshusets ursprungliga storlek skulle det finnas platser att ta in bilar från kantstensparkeringen i norra Vasastaden. Då skulle vi få våra härliga bilfria gator vad gäller parkeringen. Jag tycker fortfarande samma sak. Ditt inlägg förändrar inte på något sätt det jag sade om denna del.

Anförande nr 105

B a v e r K e v i r (S): Kära kommunfullmäktige! Som Daniel Helldén sade: Stockholm växer, och Hagastaden växer. Det är glädjande att vi bygger mycket i Stockholm. Nu byggs många bostäder i Hagastaden, och då behöver man plats för bilarna. De ska inte stå utanför på gatan. I området kommer Stockholm Parkering att bygga en stor parkeringsplats med plats för 1 000 bilar, som finansieras genom parkeringsköp. Projektet blir ett viktigt bidrag till att möjliggöra den planerade stadsutvecklingen i Hagastaden samtidigt som gatorna frigörs från långtidsparkerade bilar. Parkeringshuset uppförs under jord med ca 1 000 parkeringsplatser. I garaget kommer det att finnas utrymme för cykelparkering i linje med bolagets direktiv. Minst 20 procent av platserna ska klara av att ladda elbilar. I projektet ingår också att bilpoolsföretag och lådcykelpooler ska kunna hyra plats.

Initialt, det första året, kommer projektet efter färdigställande att ge ett underskott för Stockholm Parkering på omkring 22 miljoner kronor. Resultatet förväntas dock förbättras i snabb takt med ca 4 miljoner kronor per år. Projektet ger en långsiktigt positiv avkastning, vilket också är en förutsättning för projektet.

Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 106

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! För det fall att någon skulle ha missuppfattat detta: Det här är alltså ett enigt ärende. Jag tror att vi möjligen kan komma att ångra att vi har dragit ned dimensionerna i jämförelse med inriktningsbeslutet. Men vi tycker att detta är bra.

För formens skull vill jag därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 107

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag ska vara mycket kortfattad och enbart läsa upp ett särskilt yttrande från Sverigedemokraterna: Sverigedemokraterna anser att den sänkning av parkeringsnormen som 2015 inom området justerats från 0,7 bilplatser per lägenhet till 0,5 var olycklig. Det nu planerade antalet platser kommer att innebära betydande svårigheter för de boende att i närområdet parkera sina bilar, särskilt mot bakgrund av att boendeparkering på gatan inte ska tillåtas.

Med tanke på omständigheterna och hur byggnationen har framskridit yrkar Sverigedemokraterna likväl bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 108

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Fru ordförande! Likt Cecilia hade jag egentligen bara tänkt gå upp och yrka bifall till förslaget. Men trots att det är en kostsam investering är detta på flera sätt lönsamt för staden både ekonomiskt och av andra skäl.

Jag är den förste att skriva under på att staden på sikt behöver minska antalet bilar inne i staden. Men jag måste erkänna att jag häpnar lite över trafikborgarrådets märkliga resonemang om att det är synd om den som bor i hyresrätt och inte äger bil när den måste vara med och finansiera detta. För inte så länge sedan hade jag en liknande diskussion med en granne som var förbannad för att han var tvungen att betala skatt som gick till förskola och skola. Han hade inga barn, hade aldrig haft några och skulle aldrig komma att skaffa. Men det är ju så samhället funkar. Vi har gemensamma funktioner, och däri måste man ändå räkna in vägar, förmåga att utöva kommunikation på olika sätt, skolor, förskolor, äldreboenden och så vidare. Det är gemensamma saker som gör att samhället funkar. I grunden handlar det om gemensam finansiering. Men vi kan naturligtvis ta bra betalt av bilister för att de trots allt kan använda platserna.

Om man läser förslaget kan man också konstatera att parkeringsbolaget räknar med att detta garage så småningom kommer att gå med vinst. Dina hyresgäster som inte äger bilar och som det är synd om kommer alltså så småningom att få tillbaka pengar och mer därtill. Så uppfattar jag detta, i alla fall.

Fru ordförande! Med detta yrkar jag trots allt bifall till förslaget.

Anförande nr 109

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det finns ett antal saker som vi har gemensamt och vissa funktioner som vi också betalar gemensamt, till exempel gator, vägar och sådant där vi transporterar oss. Men frågan är om uppställning av just bilen ska vara en gemensam angelägenhet. Om en person bor i en fastighet som inte har någon bil och som aldrig har tänkt sig att ha någon bil utan i stället cyklar, går eller åker kollektivt – ska han eller hon vara med och finansiera de gemensamma parkeringsplatserna? Jag tycker egentligen inte det. Jag inser att vi inte på en gång kan ändra systemet. Men det bästa vore om parkeringsplatserna hade marknadshyror så att man fick betala priset för den kvadratmeteryta som används, det vill säga 15 kvadratmeter för varje bil. Det vore det rimliga.

Bolaget räknar alltså med att de kommer att gå med vinst. Det är en bra affär för bolaget och även för dem som bygger kårarna. Men det har bland annat att göra med att de går in med pengar så att det blir lägre räntekostnader och återbetalningskostnader för bolaget.

Anförande nr 110

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Den som äger en bil men inte åker kollektivtrafik får ändå vara med och betala de 50 procent, ungefär, som kollektivtrafiken skattesubventioneras med. Det kan man naturligtvis tycka är tokigt, och jag har hört ganska många som tycker det under mina 18 år som tjänsteman i landstinget. Då fick jag ganska ofta höra att man tycker att det är väldigt mycket pengar som går till detta och att dessa personer inte har någon nytta av det.

Om man tänker till lite fattar man att om fler åker kollektivt blir det färre att trängas med på gatorna. Men jag tror ändå att man måste se på samhällsfunktionerna som något gemensamt som vi måste ta ansvar för. Det går inte att hävda något annat och förklara att all parkering helt och hållet borde finansieras av bilägarna. En ensam person kan inte bygga ett garage inne i stan. Det funkar inte.

Anförande nr 111

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Också Vänsterpartiet yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 30 AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder vid kv. Persikan på Södermalm (Utl. 2017:218)

Anförande nr 112

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Som vi alla vet i den här salen har det skett en historisk utförsäljning av allmännyttan i vår stad. Bara på Södermalm har man omvandlat 5 000 allmännyttiga lägenheter – 40 procent av beståndet. Detta har lett till att stadsdelen har blivit mer segregerad och gentrifierad. Tidigare kunde människor som bodde i ytterstaden, till exempel mina grannar i Rinkeby, genom den interna kön flytta från ytterstad och förort in till innerstaden. Det var relativt enkelt.

Nu är denna väg stängd för många människor eftersom allmännyttan nästan har försvunnit. För en lägenhet som tidigare kunde bli tillgänglig för människor i olika delar av staden måste man i dag betala miljoner om man vill bo där. Detta tycker vi att man ska ändra på. Vi bygger nu i rekordfart i hela Stockholm. Vi började under 2016 att bygga ungefär 7 000 lägenheter. Vi tycker att det är viktigt att bygga hyresrätter, och vi vill bygga allmännytta. Då är det viktigt att vi bygger allmännyttiga bostäder också i innerstaden.

En del verksamheter ändrar funktion. Det gäller denna bussdepå på Söder där vi nu bygger väldigt många bostäder. Flertalet av dessa är hyresrätter. Här bygger vi också allmännytta. Här kommer Svenska Bostäder att bygga ungefär 170 lägenheter, förskola och gruppbostad, vilket är ett jättenyttigt tillskott till allmännyttan i innerstaden.

Jag yrkar därför bifall till förslaget.

Anförande nr 113

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag gick fram till min medarbetare här precis innan debatten skulle börja och sade: Tror du att det blir någon debatt om det här? Jag vet inte om jag ska säga något.

Sedan gick Ann-Margarethe Livh upp i talarstolen, och då började detta haverera totalt. Hörde ni vad Ann-Margarethe Livh sade? Hon säger: Förut var det relativt enkelt att flytta från Rinkeby till Södermalm. Det var jätteenkelt förr, till dess att det skedde en omvandling till bostadsrätter inom allmännyttan. Innan dess var detta enkelt, säger hon. Det betyder alltså att det fanns massor med tomma lägenheter på Södermalm inom allmännyttans bestånd, tillgängliga för alla som stod i bostadskön, framför allt från ytterstaden, för att flytta in till stan. Tror Ann-Margarethe Livh på detta själv?

Jag kan meddela att de som har ombildat lägenheter i den här staden bodde i lägenheterna innan dess, och de bor i lägenheterna efteråt. De har inte hyrt ut några rum tidigare, och de har inte hyrt ut några rum efter detta – antagligen för att det inte är så billigt att hyra ut. Hur som helst kan jag säga att detta är en myt som Vänsterpartiet bör ta håll på, särskilt eftersom ärendet egentligen handlar om något helt annat.

Ärendet handlar om att vi är helt överens om ett kvarter som ska byggas i en stadsmässig karaktär. Det är ett fantastiskt bra exempel på hur man bygger stad, som vi också är överens om. Vi tycker att det är jättebra att det byggs både bostadsrätter

och hyresrätter i en nivå som gör att kvarteret består av lite drygt 50 procent hyresrätter. Södermalm består faktiskt av ungefär hälften hyresrätter och hälften bostadsrätter om man inte bara räknar allmännyttan, som Ann-Margarethe Livh gör, utan räknar alla de andra aktörer som har hyresrätter i den här staden. Vi tycker att hyresrättsformen är bra även om det inte är allmännyttan som har den.

Hur som helst innehåller kvarteret både hyresrätter och bostadsrätter. Det är slutna kvarter i mångt och mycket, och det blir en bra stadsmiljö. Titta nära på detta exempel när vi kommer in på kommande ärenden både i kväll och i framtiden, för detta är en bra detaljplan! Det är en av de bästa på senare tid. Tyvärr har det tagit lång tid att få fram den. Från början ville socialdemokratin se till att allt, även bostadsrätterna, hanterades med tomträttsupplåtelse. Därför gick det inte att få ekonomi i projektet. Nu är det bara hyresrätterna som står under tomträttsupplåtelse. Ni har förstått att man måste sälja till dem som bygger bostadsrätter, och därför har ni fått ekonomi i projektet. Det är ett jättebra projekt tack vare att ni har förstått detta. Det är mycket bra.

Jag yrkar bifall till förslaget.

Anförande nr 114

Borgarrådet L i v h (V): Jag är inte förvånad, Joakim, över att du ironiserar över denna för mig väldigt allvarliga fråga. Jag vet att om du går tillbaka 20 år i tiden, då det fanns 5 000 fler allmännyttiga lägenheter i innerstaden, kunde mina grannar i Rinkeby efter att ha stått i den interna kön i kanske fem till åtta år flytta till innerstaden. Jag känner många som gjorde det. I dag kan man inte det. I dag måste man stå i den interna kön i minst 20, kanske 30, år för att kunna göra detta byte.

Menar du på fullt allvar att detta inte påverkar vilka som bor på Södermalm eller inte? Självklart har det gjort det. Södermalm har blivit gentrifierat. Segregationen har ökat. När en lägenhet på Södermalm som tidigare var en hyresrätt byter ägare byts det inte till någon med låga inkomster; det byts till någon som har miljoner i plånboken. Det är en himla stor skillnad!

Anförande nr 115

Borgarrådet L a r s s o n (M): Denna gentrifieringsdebatt kommer att bli spännande i valrörelsen, tror jag, särskilt när det gäller andra områden som ni ansvarar för. Svenska Bostäder ska bygga också på andra ställen. Men även när andra hyresvärdar av er uppmanas att bara låta dem som bor i området flytta in i de nyproducerade bostäderna börjar man undra vad ni håller på med. Gentrifiering kallas det av er. Jag skulle vilja säga att det ni håller på med nu i till exempel Skärholmen är fullständigt hårresande. Ni säger att bara de som bor i Skärholmen ska få flytta in i de nyproducerade bostäderna. De ska ges förtur, säger ni. Vilket resonemang! Tänk om det var resonemanget för detta kvarter och dessa bostäder! Tänk om vi skulle säga att det bara är Södermalmsbor som ska bo där! Ni hör ju hur fel det är. Den där diskussionen får vi ta vid ett annat tillfälle.

Jag yrkar gärna bifall till förslaget av det andra skälet, nämligen att det är bra stadsutveckling.

Anförande nr 116

P e t e r B a c k l u n d (L): Detta är ett stort och viktigt område mitt i Stockholms innerstad. Vi är glada att det tillkommer bostäder – både hyresrätter och bostadsrätter. Vi har egentligen inget att erinra i ärendet, utan vi tycker att det är bra att det byggs och att det byggs – i alla fall i stort sett – i slutna kvarter.

Däremot är det, som vi i minoriteten och Alliansen påpekar i ett särskilt uttalande, självklart oroande att man ökar kommunens skuldbörda på det sätt man gör när man ska finansiera bostäder. Detta riskerar att bli en tickande bomb när man lånar pengar till alla investeringar och inte kan tänka sig att sälja hyresrätter i vissa delar i Stockholm. Det kan naturligtvis, i och med den skuldbörda som kommer att uppstå, att göra att det kommer att bli problem med att finansiera andra angelägna områden.

Göran Persson, Socialdemokraternas förre partiledare, sade vid ett tillfälle något väldigt bra. Jag menar naturligtvis det som lyder ungefär så här: Den som är satt i skuld är inte fri. Det stämmer förstås. Det är synd att finansborgarrådet inte har lyssnat bättre på sin tidigare partiledare.

Anförande nr 117

J a n V a l e s k o g (S): Först och främst säljer vi mark för bra många fler miljarder än vad ni har gjort tidigare. Detta handlar väl om allmännyttan, antar jag. Därför tänkte jag bara fråga: Vilka hyresfastigheter är det du vill sälja för allmännyttan, mer konkret?

Anförande nr 118

P e t e r B a c k l u n d (L): Det tänker jag inte peka ut särskilt, utan det måste man utreda i god ordning, tänker jag. Däremot måste man kunna sälja om man ska få ihop pengar till att bygga bostäder. Det måste vara mycket bättre att se till att man säljer en del bostäder och en del mark så att man får in tillräckligt med pengar för att finansiera nya bostäder.

Du måste väl hålla med om, Jan Valeskog, att detta är en tickande bomb. Kommunen tar på sig så mycket skulder att man kanske får problem i framtiden med att finansiera andra angelägna uppgifter.

Anförande nr 119

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Fru ordförande! Vi hörde i ett tidigare ärende borgarrådet Daniel Helldén tala om ett modernt, mänskligt och miljövänligt Stockholm. Det tycker jag är en bra rubrik även för detta ärende. Förutom att vi bygger 167 nya hyresrätter centralt i innerstaden bygger vi förskolor, två lokaler och ett gruppböende, vilket också behövs.

Jag tycker att projektet har många bra kvaliteter som jag gärna ser mer av i vår stad. Dels har det en kvartersstruktur med slutna kvarter som skapar en levande och bra stad, dels planerar vi gång- och cykelstråk så att man kan röra sig lätt utan att bli beroende av bilen. Det byggs också i kollektivtrafiknära miljö. Det gäller inte minst när tunnelbanan till Nacka börjar gå. Den kommer att ligga inte alltför långt bort. Det är alltså flera bra kvaliteter som kommer att utveckla och göra vår stad mycket bättre.

Med det yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 120

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Magda Rasmusson talade lite om att det ska byggas ett gruppboende. Jag undrar om du kan berätta lite mer om vad det är för sorts gruppboende. Är det för människor med funktionsnedsättning, för äldre eller för ensamkommande? Vet du i dag vad det är för sorts gruppboende?

Anförande nr 121

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Nej, jag har ingen information om vad det ska vara. Men det kan vi kolla upp.

Anförande nr 122

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag vill bara säga att detta är ett bra projekt. Vi använder mark som redan används när bussgaraget lämnar plats för bostäder. Det som en gång var utkant med industrier är nu en del av innerstaden. De lägenheter i det gamla beståndet som gick upp i rök genom utförsäljningarna kan vi aldrig få tillbaka, men vi kan bygga fler hyresrätter i innerstaden för att kompensera en aning för dem som försvann.

Därför är det glädjande att vi nu ska fatta ett inriktningsbeslut om 167 hyreslägenheter och ett gruppboende, som jag tyvärr inte heller riktigt vet vad det handlar om, och en förskola.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 123

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ska komma med en sakupplysning: Gruppboestad är LSS. Det finns bara inom LSS. Vad gäller LSS är det gruppbostäder och servicebostäder som är den typ av bostäder man bor i om man tillhör någon av dessa personkretsar. Sedan finns det vård- och omsorgsboenden, servicehus och seniorboenden. De är till för äldre. Om det gäller ensamkommande brukar vi tala om SHIS. Då kan det vara HVB-hem, till exempel. Men detta är alltså LSS.

§ 31 AB Stockholmsnämndens nyproduktion av bostäder i kv. Sövlången och Idlången i Årsta (Utl. 2017:219)

Anförande nr 124

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Detta är ett glädjande projekt. Årstastråket är ett mycket viktigt stadsutvecklingsområde i Stockholm. I detta område kommer det att byggas ungefär 3 000 nya bostäder. Vi från Stockholmsnämnden är glada över att kunna bidra med 160 nya hyreslägenheter, som är välbehövliga i Stockholms stad. Utöver dessa 160 nya lägenheter kommer vi att bygga en förskola med fyra avdelningar i projektet.

Vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 125

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Vi ska inte återupprepa den förra debatten om allmännyttan och segregation. Jag tänker bara yrka bifall till ett ytterligare tillskott av allmännyttiga bostäder här i Stockholm, som vi behöver så väldigt mycket.

Anförande nr 126

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! Vi välkomnar nya bostäder i Årsta. Den förra detaljplanen tyckte vi var riktigt bra. Den här tycker vi inte är särskilt bra från vårt partis sida. Detta blir en fortsättning på hus i park. Hela området, Valla torg, som detta kommer att hamna intill, är egentligen hus i park. Det tillför inga nya stadskvaliteter på något sätt, utan det är bara en fortsättning på området. Det ser ganska trist ut, om man ska vara riktigt ärlig.

Det hade gått att bygga mer stadsmässigt. Det hade kanske inte gått att bygga exakt allting i slutna kvarter, men en del hade gått även om det förmodligen hade blivit dyrare. Det var också det som föreslogs från början. Men nu väljer man att gå fram i detta ärende med hus i park i stället, och vi tycker att det är synd.

Vi hade hoppats på något annat, men nu har det gått långt, och ärendet är långt framme. Vi liberaler hänvisar därför till ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 127

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Om jag nämnde att Persikan är en av stadens kanske bästa detaljplaner kan jag säga att detta ärende dessvärre ingår i en av de absolut sämsta. Det är så pass dåligt att vi yrkade bifall till detaljplanen när den var uppe, och vi tyckte att man skulle komplettera den med mer av stadsbebyggelse men också se till att man därmed kunde få fler bostäder i planen. Det är precis som föregående talare sade: Det är olyckligt att man får denna typ av punkthusbebyggelse och kommer att hänvisa till att det är svårt att bygga på platsen. Det tror inte vi riktigt på. Vi tycker att man borde ha jobbat annorlunda i detta.

Men detta är ett enskilt projekt som kommer upp, och av det skälet kommer vi inte att yrka avslag på själva projektet som sådant. Detta har vi i stället skrivit om i vårt särskilda uttalande.

Anförande nr 128

Cecilia Obermüller (MP): Joakim! Aldrig någonsin i programmet har det varit utritat några som helst kvarter. Programmet har funnits länge. Ni har inte drivit frågan om kvarter i området och inte heller vi. Men det handlar väldigt mycket om topografin; den medger inte att man kan få till kvartersstruktur just där. Vad du tror är något annat än vad som är faktum.

Dessutom säger plan- och bygglagen att man ska anpassa bebyggelsen efter områdets karaktär. Här handlar det om topografin och att det aldrig i programmet har funnits slutna kvarter i Årstaskogen.

Anförande nr 129

Borgarrådet Larsson (M): När vi hade debatten här i fullmäktige tror jag att vi redde ut detta ganska bra. Men vi kan ta det igen. Vad vi är ute efter, Cecilia, är att vi ska få ett levande stadsliv och den trygghet som det innebär att när man bygger i det stråk som man nu diskuterar ska man försöka nå både de levande bottenvåningarna och de säkra och trygga innergårdarna.

Det är mycket möjligt att det finns detaljplaner som har försvårande omständigheter. Men i detta fall går det absolut att få stadsmässiga fördelar och stadsmässig karaktär. Det är det här vi ville fylla med fler bostäder för att få de slutna kvarteren. Under resans gång har detta möjligen varit alldeles för otydligt. Men vi vill markera att när man går fram med detaljplaner av detta slag måste man försöka få den typ av stadsmässighet som nu saknas i ärendet. Det är mycket olyckligt, och detta kommer inte att bli så bra som det skulle kunna bli.

Anförande nr 130

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Jag reagerar när Cecilia Obermüller säger att det aldrig har funnits några planer på att det skulle finnas slutna kvarter i Årstastråket. Nej, möjligen har slutna kvarter inte funnits med i planerna, men att vi skulle ha stadsmässighet i alla tre etapper längs Årstastråket har varit visionen från dag ett. Sedan har man tyvärr, framför allt i den här etappen, skalat ned på dessa ambitioner. Det har funnits tekniska orsaker till detta, men vi från Alliansen har varje gång frågan varit uppe i stadsbyggnadsnämnden efterlyst en ökad stadsmässighet med levande bottenvåningar.

Om man inte kan få slutna kvarter kan man ha sammanhängande lameller och lameller som möter gaturum och som inte har en massa anonym förgårdsmark, exempelvis. Där har vi varit väldigt kritiska, och jag måste säga att jag tycker att vi har fått alltför bristfälliga svar från kontorets sida i det här fallet. Varför har man frångått en stadsstruktur och ersatt den med punkthus och hus i park? Jag tycker att det är väldigt olyckligt.

Ni från majoritetens sida har inte lyft ett finger för att få ökad stadsmässighet. Ni har suttit tysta med armarna i kors i stadsbyggnadsnämnden och inte lagt fram ett enda uttalande eller ett enda förslag till beslut där man har velat ha ökad stadsmässighet. Det visar vad ni egentligen tycker i detta. Jag tycker att det är olyckligt, för nu har vi tyvärr en sämre plan än vad vi annars skulle ha haft.

Anförande nr 131

Cecilia Obermüller (MP): Det går inte bra att göra någon kvartersstruktur på platsen. Men visst är det bra med ökad stadsmässighet. Det är viktigt att vi gör det i de andra etapperna, som ligger längre västerut. Då får vi en förbindelse från Årsta torg ned mot Årsta gärde. Där tycker jag att vi kan försöka hjälpas åt med att se till att vi får den stadsmässighet som vi vill ha. Ingenstans i programmen för Årstaplanerna har det funnits slutna kvarter, och det är i så fall både ni och vi skyldiga till. Så är det.

Anförande nr 132

Erik Slottnér (KD): Men, ordförande, varför vänta till andra etapper? Varför inte göra stadsmässighet och bygga tätt och urbant, som vi vill bygga? Årsta är närförort. Det är snart mer eller mindre en del av innerstaden. Varför ska vi vänta till nästa etapp för att göra detta? Vi ska bygga som människor vill ha det i den urbana storstad som Stockholm är från första etappen. Vi behöver inte vänta till en massa andra etapper.

Det är inte så att vi antingen bygger slutna kvarter eller punkthus. Vi kan bygga stadsmässighet utan slutna kvarter, som jag sade tidigare, med sammanhängande lameller med levande bottenvåningar som möter gaturummet. Det måste inte vara slutna kvarter. Jag gillar ofta slutna kvarter, men om det inte är möjligt: Gör någonting annat, men gör det stadsmässigt! Nu är det närförort, och då ska det byggas mycket mer stadsmässigt än vad förslaget innebär.

Anförande nr 133

Peter Backlund (L): Som föregående talare var inne på har det faktiskt funnits andra planer. Om jag inte minns alldeles fel fanns också några slutna kvarter inritade, men det var i alla fall mycket mer av stadsmässighet.

Man måste tänka på att Stockholm blir större och större. Det flyttar in många människor. Årsta ligger egentligen väldigt nära innerstaden, och husen ska stå i 100–150 år – vad vet jag, men det är i alla fall de beräkningar man har. Då måste man tänka på att bygga så stadsmässigt som möjligt för att få plats med många bostäder. Det får man inte här. Det här är hus i park, och det ger inte särskilt många bostäder. Det skulle kunna vara betydligt många fler.

Dessutom har man alldeles precis i närheten, där det också är en del höjdskillnader, lyckats bygga ett i stort sett slutet kvarter. Jag förstår verkligen inte varför man inte kunde göra det här.

Anförande nr 134

Haval Murad (MP): Jag förstår och hör vad ni säger. Jag förstår att ärendet är komplext och har tekniska utmaningar och en terräng som inte är enkel att hantera. Det är det jag ser som det som har gjort att projektet har gått åt det håll som det har gjort.

Jag vill tala om någonting som jag tycker är viktigt och allvarligt. Vi kastar ur oss arkitektoniska begrepp här i salen hej vilt utan att riktigt förstå vad de innebär. Hus i park är ett väldefinierat begrepp både historiskt och kulturellt bland arkitekter och fackfolk, i branschen och plan- och bygglagen och så vidare. Detta är inte hus i park.

Man måste förstå vad park betyder och man måste förstå vad hus i park betyder innan man kan säga hus i park. Man kan säga punkthus, lamellhus, frilagda hus, enskilda hus och så vidare. Men om man säger hus i park måste man förstå vad det betyder. Detta är inte hus i park.

§ 32 AB Familjebostäders fastighetsutveckling i Rinkeby (Utl. 2017:220)

Anförande nr 135

Borgarrådet L i v h (V) Fru ordförande! Med detta beslut kan vi äntligen komma igång med bygget av ett polishus i Rinkeby. Det har varit en lång och svår process. Huset som vi ska bygga om är ett gammalt servicehus. Det är väldigt komplicerat. Det är också ett hus med höga säkerhetskrav, vilket gör det ännu mer komplicerat. Det har alltså varit en lång och besvärlig process innan vi står där vi nu står i dag.

Polishuset i Rinkeby är viktigt av flera olika orsaker. En orsak är självklart att det kommer att bli en polisstation i Rinkeby som kommer att finnas nära centrum och som kommer att innebära att det finns fler synliga poliser i området. Det kommer att bidra till att skapa den trygghet som många Rinkebybor och andra har efterfrågat.

För mig som Rinkebybo är det kanske ännu viktigare att vi får en arbetsplats med ungefär 270–300 anställda. Om det är någonting som ytterstaden behöver och en förort som Rinkeby behöver är det just arbetsplatser. Det kommer att bli ett otroligt viktigt inslag, och det kommer att hjälpa till att utveckla vårt område. Jag vet att många, såväl restaurangägare som affärsinnehavare och boende, ser fram emot att detta hus ska stå klart.

Jag är glad att jag får yrka bifall till förslaget.

Anförande nr 136

C h r i s t i n a E l f f o r s S j ö d i n (M): Ann-Margarethe Livh! Det är jättebra att huset nu äntligen blir av. Det har varit många turer, och det har blivit alldeles för dyrt. Kostnaden har ökat från 380 miljoner till svindlande 750 miljoner. Den långa väntan har också inneburit stora påfrestningar för dem som bor på Järva. Otryggheten har vuxit dag för dag som har gått. De boende vågar inte gå ut. Handlarna flyr från sina fina butiker, som vi gemensamt har byggt på Rinkebystråket. För de boendes skull och för tryggheten på Järva hoppas jag nu att ni inte väntar med att sätta in insatser till dess att polishuset står färdigt. Det är inte så att det ska göras i morgon eller nästa vecka, utan det skulle ha gjorts i går. Det behövs fler poliser, det behövs fler kameratillstånd och det behövs för att de som bor där ska känna trygghet.

Jag hoppas att ni i majoriteten har en action plan för att sätta igång de trygghetsskapande åtgärderna. De kan inte vänta.

Anförande nr 137

O r d f ö r a n d e n : Ärendet handlar om Familjebostäders fastighetsutveckling i Rinkeby.

Anförande nr 138

Borgarrådet L i v h (V): Då kanske jag ska försöka att svara i enlighet med det ärende som vi nu diskuterar. De trygghetsskapande åtgärderna ska jag inte gå in på, för det hinner jag inte i ett replikskifte. Det kommer att vara andra diskussioner om det.

Men självklart har vi från Familjebostäders sida till exempel erbjudit polisen andra lokaler om de kan hitta sådana som de tycker är lämpade för verksamheten. Vi vet,

och det har vi diskuterat förut, att det har kommit fler poliser till Järva. Det är en aktiv satsning som polisen har gjort på Järva.

Jag hinner tyvärr inte i en replik gå in på alla de trygghetsskapande åtgärder som vi har startat, alltifrån insatsgrupper för att de kriminella ska kunna hoppa av sin verksamhet till förebyggande arbete, utbildning för kvinnor och mycket, mycket mer. Det får vi ta i en annan debatt, Christina.

Anförande nr 139

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Även jag får stämma in i ordet ”äntligen” i detta ärende. Det var med stor oro som många Rinkebybor konstaterade att polisstationen skulle flytta ifrån Rinkeby. Det sades då att man skulle komma tillbaka, men man visste inte riktigt när frågan skulle lösas. Under Alliansens tid och vår mandatperiod tog vi initiativ till att påbörja ett arbete tillsammans med polisen för att se om man kunde hitta en större placering än bara en polisstation. Vi erbjöd då just detta som vi nu ska fatta beslut om. Det tog tyvärr ett helt år, tror jag, innan polisen ens beslutade om man var intresserad. Det är en stor tidsutdräkt i detta ärende, och det har inte bara varit stadens och Familjebostäders fel utan absolut även polisens fel att det har dröjt ut på tiden på ett olyckligt sätt. Det ökar också kostnaderna.

Det som är mycket tråkigt i sammanhanget är att den provisoriska lösning som vi ändå har föreslagit inte kan komma till stånd. Det kommer att dröja ett antal år innan detta är klart och på plats. Vi skulle behöva ha någon form av provisorisk lösning på plats i Rinkeby. Det visar verkligen utvecklingen där. Det hoppas jag att man kan ta till sig från majoritetens sida så att vi gemensamt kan försöka få polisen att flytta dit någon form av provisorium.

Jag reagerade lite på Ann-Margarethe Livhs resonemang kring ytterstaden generellt. Hon säger att det är bra att man flyttar ut 270 eller fler arbetsplatser, eller rättare sagt att de flyttar till Rinkeby. Det är bra med dagbefolkning. Och så är det; det är väldigt bra med förvaltningar och myndigheter på plats. Men om detta blir verklighet, vilket vi hoppas, bestämmer ju denna majoritet samtidigt att man ska flytta bort serviceförvaltningens kontor som finns i Husby. Det är 70 arbetsplatser. Det ska flytta till Slakthusområdet, och det är det ni som har beslutat. Vi flyttade dit det, och ni bestämmer att det ska därifrån. Det är väldigt olyckligt för Husby på andra sidan fältet. Det är olyckligt att Justitieombudsmannen bestämde sig för att inte flytta till Järvaområdet, men det är ju inte någonting som ni förfogar över. Det är ändå tragiskt. Ni stoppade dock utbildningsförvaltningen från att flytta till Tensta.

Allt detta sammantaget gör att om ni skulle förverkliga det ni säger borde ni ändå arbeta mer för att få fler arbetsplatser till just ytterstaden.

Anförande nr 140

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag tacka borgarrådet Larsson för den korrekta historieber beskrivningen, för så har det inte alltid låtit i mediediskussionen. Det jag ändå vill prata om är det borgarrådet Larsson säger om provisorium. Det som har varit problem i hela processen är ju de höga säkerhetskraven, och eftersom säkerhetskraven är minst lika höga i ett provisorium har vi ett samarbete med polisen som ska vara närvarande på gator och torg.

Det ni gjorde med serviceförvaltningen var att splittra upp den. Den ligger dels vid Globen, dels i Husby, och det var inte optimalt utifrån ett ledarskapsperspektiv och för att få en fungerande verksamhet. Det är ju orsaken till detta.

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu har argumentet ändrat sig, för förra gången som vi diskuterade serviceförvaltningen sade Karin Wanngård att det var svårt att rekrytera till Husby och att det var det som var orsaken, vilket inte heller var korrekt.

Serviceförvaltningen har fungerat alldeles utmärkt. Callcentret där som jag har besökt flera gånger under resans gång utbildade personalen i att hantera alla de frågeställningar man fick. Det var en god kommunikationsutbildning kring detta. Man ville utöka, och lokalerna var anpassade till deras verksamhet.

Jag har aldrig mött någon på serviceförvaltningen som har sagt att det här var ett olämpligt ställe att arbeta på och att man behövde sätta ihop förvaltningarna. Men om det nu var så att man ville att serviceförvaltningens olika callcenterdelar skulle samlas kunde man väl samla dem i Husby? Man kan ju samla dem i ytterstaden och inte i Slakthusområdet. Man kan – om man vill! Elva förvaltningar och bolag flyttade vi till olika delar av ytterstaden. Hur många har ni flyttat?

Anförande nr 142

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Historien har vi hört: Projektet drogs igång 2013, och nu står vi här i slutet av 2017. Det har blivit dubbelt så dyrt, och det finns fortfarande inte tillräckligt med polisnärvaro på Järvafältet.

Det är ju den sorgliga historien att åren går och otryggheten ökar. Det spelar ingen roll vilka som inte kommer överens: Staden måste faktiskt agera betydligt tuffare för att öka tryggheten för dem som bor där ute, för affärsmän och -kvinnor som har butiker som slår igen och som flyttar från området varvid otryggheten ökar ännu mer. Det är inte riktigt anständigt mot alla de människor som har precis samma rätt som vi andra till ett tryggt boende i ett tryggt område.

Jag har en undran. Nu är det byggstart fjärde kvartalet 2017. Vi är nu i oktober 2017. Jag förmodar att alla bygglov, alla planer och allting är klart nu så att byggstarten kan komma igång inom två och en halv månad, att det står ett gäng byggarbetare på pass och väntar på att sätta spaden i jorden eller riva och börja bygga om och vad det nu är som ska göras, annars kommer det ju inte att finnas en chans att det blir färdigt 2019. Då uppstår i så fall frågan igen: Vad tänker majoriteten göra under tiden? Åren fortsätter att gå, projektet blir dyrare och dyrare och det kommer fortfarande inga poliser ut till Järvafältet.

Jag skulle väldigt gärna vilja höra majoritetens svar på detta och hur det ska hänga ihop.

Anförande nr 143

Borgarrådet L i v h (V): Den här majoriteten har väldigt täta kontakter med polisen. Polisen har ökat sina insatser på Järva. Den har till och med fördubblat sina insatser, i alla fall periodvis, i Rinkeby. Det är vad den här majoriteten gör när det gäller

polissäkerheten. Från Familjebostäder har vi också erbjudit oss att om det är möjligt av säkerhetsskäl – det är komplicerat att göra en polisstation vare sig det är en stor eller en liten, för det är väldigt många säkerhetsåtgärder – försöka få fram en tillfällig lokal.

Vi gör alltså allt som står i vår makt för att öka tryggheten när det gäller poliser. Men, och det vill jag verkligen påpeka, trygghet handlar inte bara om antalet poliser. Det handlar om en väldig massa andra saker, till exempel fältare, ungdomsverksamhet, skolor, satsning på kvinnor och så vidare. Men när det gäller den polisiära delen har vi ständigt kontakter med polisen, som *har* stärkt sin närvaro i området.

Anförande nr 144

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag är inte säker på att det har uppfattats riktigt från de boende och de som är affärsidkare i området att denna fantastiska insats görs av majoriteten. Jag kan ju notera att jag faktiskt inte har fått något svar på frågan om alla bygglov och tillstånd är klara för att spaden ska kunna sättas i jorden under detta kvartal.

Anförande nr 145

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är jättebra att vi kommer fram med det här ärendet nu och att byggandet av ett nytt polishus i Rinkeby är på rull.

Det är också ett bevis på det goda samarbete som Stockholms stad har med polisen. För oavsett hus på plats eller en polisstation som är uppe och rullar ordentligt vet vi att polisen rullar i området, och det är ändå det som det handlar om: Det handlar om polisen närvarar, men det handlar också om de viktiga delar som staden kan göra för att underlätta för polisens arbete.

Det är också viktigt för Stockholm att polisen finns närvarande i hela staden. Under många år har polisen närvaron i Järva av naturliga skäl varit föremål för debatt och diskussion. Det handlar i grunden om att kunna erbjuda trygghet och säkerhet i områden som av alltför många upplevs som otrygga och där vi vet att kriminella nätverk har kunnat växa sig starkare.

I dag fattar vi ett genomförandebeslut gällande ett nytt polishus med över 250 arbetsplatser som, förutom att bidra till ökad polisen närvaro, också innebär ett tillskott till det lokala näringslivet. Detta är alltså ett angeläget och prioriterat projekt.

Tillsammans med polisen har vi hittat en entreprenör med både den erfarenhet och kapacitet som behövs för att bygga polisstationen i Rinkeby. Det är höga krav på säkerhet som ställs på en sådan byggnad. Det kan man inte tumma på, och det har vi inte heller gjort i det här projektet.

Nu är vi framme i ett läge när vi kan skynda på projektet, och jag vet att det nya polishuset är väldigt efterlängtat, inte bara i Järva utan i hela Stockholm. Säkerhetskraven är oerhört viktiga i ett sådant här bygge. När det gäller tillfälliga lokaler har det inte kommit in någon sådan önskan till staden, och det kan naturligtvis hänga

ihop med att säkerhetskraven är minst lika hårda och tuffa att uppfylla för tillfälliga lokaliseringar som i det fasta och permanenta polishuset i Rinkeby.

Anförande nr 146

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Jag skulle vilja säga ett ord till finansborgarrådet till att börja med: Svammel!

Oj, vad mycket fina ord! Det finns inte någon som med ett ord inte ställer upp på att säkerheten i byggnaden är viktig, att det är bra att hitta rätt entreprenörer, att det är bra att det byggs ett polishus eller blir en lokal som man kan använda med denna säkerhet. Det gäller hela staden, säger finansborgarrådet – men nu pratar vi om Järvafältet. Hur är det i Husby? Hur många poliser kommer det ut där? Hur många handlare stänger ned? Hur ser det ut på Rinkebystråket? Ska det bli alldeles tomt med affärsidkare där också innan det blir klart?

Hur är det egentligen med de här tillstånden och byggloven? Det krävs både planändring och bygglov för att sätta igång! Är det klart nu så att spaden kommer i jorden? Ska vi räkna med att man flyttar in senast sista kvartalet 2019?

Anförande nr 147

Borgarrådet W a n n g å r d (S): För det första tycker Christina Linderholm att jag svamlar i talarstolen. Det är väl olyckligt. Hon får kanske lyssna ordentligt på vad jag har att säga.

När det handlar om att det inte finns någonting som ni inte ställer upp på – vad bra! Det är väl jättebra att ni ställer upp på precis det som jag säger här i talarstolen. Tack!

För det andra handlar det om den större diskussionen om trygghet i området. Jag brukar, med all respekt, alltid få någon tillsägelse av ordföranden under fullmäktigekvällarna, men vi kommer att återkomma till det om inte förr så vid budgetdebatten. Vi tillsätter en trygghetskommission, vi inrättar en trygghetsfond, vi har mer polisnärvaro, vi har fler fältassistenter, vi jobbar med sociala insatsgrupper, vi jobbar med Framtid Stockholm med lokalisering i Järva. Vi har ett enormt batteri av åtgärder när det gäller tryggheten. Vi känner till problemen, och vi är här för att åtgärda dem!

Anförande nr 148

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Karin Wanngård säger att hon är väldigt nöjd med entreprenören som har hand om det här ärendet. Jag kan väl säga så här att jag tror att entreprenören är väldigt nöjd med Karin Wanngård också. Från 380 miljoner till 747 miljoner! Karin Wanngård, finns det rum för någon självkritik i det här ärendet?

Anförande nr 149

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi befinner oss i en högkonjunktur, ett gott ekonomiskt läge. Vi ser alltfler upphandlingar. Vi ser alltfler anbud där kostnaderna stiger.

Det positiva i detta är naturligtvis att arbetslöshetssiffrorna går ned, att ungdomsarbetslösheten sjunker. Så vad är självkritiken? Att det går bra för Stockholm? Jag är oerhört stolt över att det går bra för Stockholm!

Anförande nr 150

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): När man lyssnar på den debatten är det två saker som jag vill korrigera. Dels låter det som att det numera inte finns en enda polis på Järvaområdet. Så är det inte. Polisen jobbar ju där även nu. Det tror jag är viktigt är veta. Dels låter det som om antalet poliser skulle styras av den här majoriteten. Så är det ju inte heller, även om jag vet att det är några av er som vill ha kommunala poliser. Än så länge är dock polisen statlig, och så länge den är det kommer inte den här majoriteten att kunna styra exakt hur många poliser vi har här.

Det här är ett jättebra beslut som vi tar i dag. Jag tror så klart också väldigt mycket på närhet för att öka närvaron och samarbetet. Jag vet ju att det finns polis på Järva som samarbetar jättemycket med sociala myndigheter och andra aktörer från staden redan nu, men jag tror att detta samarbete kommer att förstärkas och förbättras genom en ökad närhet och genom ett nytt polishus – självklart. Men jag tror att man ska vara försiktig med att låta som om fram till att det här polishuset står på plats så kommer det liksom inte att sättas en polisfot i Järva, för så är det ju inte, och det tänker jag att de flesta vet.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 151

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Ordförande! Jag tror att både jag och väldigt många människor på Järvafältet med mig är glada för att vi nu äntligen kommer till skott och fattar det här beslutet. Jag har stor respekt för att det är ett beslut som har dragit ut på tiden också därför att det är ett delat ansvar mellan Polismyndigheten och staden. Jag ska inte lägga all skuld på staden för att det här har dragit ut på tiden. Det vore orättvist och okunnigt, så det ska jag inte göra.

Men jag måste ändå säga att jag reagerar lite på när företrädare för majoriteten dels lovordar det tydligen enormt goda samarbetet mellan Stockholms stads majoritet och polisledningen i Stockholm, dels pratar om det batteri av åtgärder som nu ska komma för att öka tryggheten på Järvafältet.

Det är så dags det. Tittar man på de trygghetsmätningar som kom bara för någon månad sedan ser vi tvärtom snarare att *alla* parametrar på Järvafältet går åt fel håll – samtliga. I det läget ska man ändå komma ihåg att en av orsakerna till att otryggheten ökar i vårt område är att man upplever starkt att samhället och rättsstaten steg för steg har backat och försvunnit. Vilken annan ort med så många invånare och så stora problem hade accepterat att vara utan en fysisk närvaro i form av en polisstation så länge som invånarna på Järvafältet har behövt leva med? Väldigt få, skulle jag säga.

Poliskontoret i Kista lades ned i somras. Det var inte många poliser där, men symbolvärdet av nedläggningen var katastrofalt.

Vi måste nu se till att öka polisen närvaron också i form av det här huset. Jag hade väldigt gärna sett att man hade byggt på det med samlokalisering av åklagare och

socialtjänst för att få en större effektivitet i arbetet och för att få en större kraftsamling. Där är vi inte, men det kanske kommer så småningom.

Med detta sagt har jag inte anledning att göra annat än yrka bifall till ärendet såsom det står och påpeka det särskilda uttalandet som också gjordes av Moderaterna och Liberalerna i borgarrådsberedningen.

Anförande nr 152

Borgarrådet L i v h (V): Tack för ett väldigt nyanserat resonemang! Vi är ju bägge från området och vet hur svår situationen är. Om jag går in på en allmän trygghetsdiskussion, vilket jag gärna skulle vilja göra, vet jag att fru ordförande kommer att stoppa mig, men jag ska bara kommentera det som Ole-Jörgen sade om samarbetet med polisen.

Jag menar inte att det alltid har varit ett harmoniskt samarbete. Vad jag menar är att jag tycker att den nya ledningen för Västerort är väldigt lyhörd för staden och för vad vi från Järva tycker och för fram som våra synpunkter. Sedan har ju de sina problem. Polisen är ju också en ganska stor verksamhet med sin byråkrati, så även om den lokala polisen och Västerortspolisen faktiskt lyssnar på oss och förstår vad vi säger kan de heller inte alltid få igenom allt som de vill.

Men jag skulle verkligen efterlysa en större debatt om tryggheten, vilket som sagt fru ordförande kommer att hindra oss från att ha nu, även om jag skulle vilja ha den.

Anförande nr 153

O l e - J ö r g e n P e r s s o n (M): Jag är helt säker på att vi återkommer till en generell och större debatt kring tryggheten och framför allt otryggheten på Järvafältet.

Jag vill ändå påpeka att när man pratar om att det har tillkommit väldigt många fler poliser till området är det både sant och inte sant – samtidigt. När det gäller lokalpolisområdet på Järva gjorde jag en jämförelse under våren med hur det såg ut lite tidigare, och då hade antalet fasta poliser i området ökat med fyra stycken. Det är ju inte så väldigt många. Sedan vet jag att det har tillkommit särskilda insatser som vi är väldigt glada för.

Avslutningsvis har borgarrådet Livh helt rätt i att polisen har sina problem, och som den finkänsliga människa jag är ska jag naturligtvis inte påpeka vem som har ansvaret för den statliga polisen. Det skulle jag aldrig göra.

Anförande nr 154

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Det var väl kanske onödigt att förlänga debatten, men ändå. När finansborgarrådet Wanngård sade att jag höll med om allting och det var jättebra och hon tackade mig för det, så vill jag säga att vi håller med om att det behövs ett polishus på Järva. Det var ju Alliansen som satte igång den processen, så det är väl inte så konstigt att jag tycker så fortfarande.

Att polisen, och det står faktiskt i utlåtandet, fru ordförande, blir synligare och stärker sin närvaro är en central förutsättning för att öka tryggheten i Järva. Därför tycker jag att det kanske är tillåtet att tala om trygghet kopplat till Järvaområdet.

Finansborgarrådet pratade om en ofantlig massa åtgärder. Det var kommissioner, och det var trygghetsråd och det ena med det andra som skulle ersätta denna brist på poliser och denna brist på en realistisk tidplan för att bygga ett polishus därute.

Det jag känner är att trygghetsråd inte kan ersätta att man inte anser sig ha råd med trygghet, och trygghet skulle ju kunna skapas tillfälligt av vaktbolag och andra. Men det blir för dyrt, sade man när det gällde Husby. Det kanske är för dyrt när det gäller Rinkeby också, om det är det man vill ha i stället när polisen inte har tid eller möjlighet att komma

Jag måste konstatera att det är så att det varken finns bygglov eller planändring ännu. Alla i den här salen vet att det tar i genomsnitt sju år att komma från plan till färdigt hus, så ska man få vänta där ute inte i två år till utan i sju år? Man bara undrar och hoppas att det finns något snabbare sätt att ge den trygghet till invånarna därute som de har rätt att begära!

Anförande nr 155

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Eftersom jag ska diskutera ärendet så var det det jag svarade på. Christina Linderholm nämnde att jag svamlade i talarstolen och det svarade jag också på. När det gäller trygghetsåtgärder ansåg hon att det var jobbigt att jag rabblade upp så många åtgärder. Det kan ju uppfattas som problematiskt att det är så mycket som händer.

Det jag också försökte poängtera var samarbetet mellan polisen och Stockholms stad. Vi har en stad där fler känner sig otrygga. Det är klart att det är problematiskt. Det är ingen som blundar för det. Vi har stadens egna trygghetsundersökningar, där vi ser att fler känner sig otrygga i sin boendemiljö och på väg till och från olika arenor i staden.

Vad gör vi då? Dels gör vi mycket redan nu. Det handlar om sociala insatsgrupper, alltså att få människor att bryta kriminalitet och komma bort från kriminella miljöer genom att jobba med den kriminella och hela familjen. Det handlar om Framtid Stockholm som har en lokalisering på Södermalm och där vi nu också får fysisk lokalisering i Järva. Det handlar också om fler fältassistenter, fler som ser våra barn och unga ute på kvällarna och helgerna.

Allt det här händer ihop med polisens arbete, för polisen är satt att bryta kriminalitet, att samla bevis för att brottslingar ska sitta bakom lås och bom. Det här är en symbios. Vi måste samarbeta, och vi jobbar mot gemensamma mål. Staden har ett stort ansvar i detta.

Ett stort ansvar som vi har tagit just i det här ärendet är ju att komma fram med just ett polishus i Rinkeby, och vi ska vara väldigt glada för att vi har kommit så långt att vi har presenterat det här förslaget och att vi nu tar detta inriktningsbeslut för att fler poliser fysiskt ska ha sin arbetsplats just i Rinkeby.

Med detta sagt är det naturligtvis så att polisen ska vara ute på gator och torg, finnas i våra miljöer, ha kontakt med ungdomarna, vara närvarande ute och inte sitta i en väldigt trygg miljö i en fysisk fastighet. Man ska vara ute och möta medborgarna, vara ute och stoppa buset. Staden är ansvarig för de förebyggande insatserna.

Det är mycket att hålla reda på! Jag håller med om det – men jag gör det!

*§ 33 Stockholms stads handlingsplan för det kommunala aktivitetsansvaret
(för ungdomar 16-19 år) (Utl. 2017:221)*

Anförande nr 156

Borgarrådet R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Detta är ytterligare ett enigt ärende i kväll, men jag vill ändå säga några ord om det.

Att vara ung och klara sina studier ger fler vägar till jobb. Det här är en av politikens viktigaste prioriteringar. Vi vet hur avgörande utbildning och jobb är för välbefinnandet, inte bara i dag, utan också för hur livet formar sig och vilka livschanser man har. Att gå sysslös ökar risken att fastna i långvarig arbetslöshet, fysisk och psykisk ohälsa samt ekonomisk utsatthet. Ingen ung människa ska behöva vara utanför.

Den här handlingsplanen är en viktig del i arbetet för att nå dit. Det handlar bland annat om att vi ska ha en tydlig ansvarsfördelning men också insatser och rutiner som stöttar unga. Vi har under mandatperioden drivit igenom tydliga satsningar för att ingen ung ska lämnas utanför. Det uppsökande arbetet har intensifierats. Fler unga har erbjudits sommarjobb. 90-dagarsgarantin är införd. Två nya jobbtorg med inriktning mot unga är på gång.

Vi är faktiskt på rätt väg, även om det så klart finns mycket kvar att göra. En avgörande indikator på det är att ungdomsarbetslösheten har minskat kraftigt de senaste åren. Om vi jämför arbetslösheten bland unga nu i augusti med augusti 2014 kan vi konstatera att 1 290 färre unga är arbetslösa. Arbetslösheten bland unga var alltså 30 procent högre då. Givetvis har högkonjunkturen spelat en roll.

Det är viktigt att ha en handlingsplan för åldrarna 16–19 för att man inte ska vara arbetslös när man sedan blir äldre, när man är så kallat ung vuxen. Det ger resultat att satsa på arbetsmarknadsområdet, även på den kommunala nivån. Därför är det också viktigt att vi inte nöjer oss utan fortsätter att satsa. Det är också därför vi kommer att göra nya satsningar i budgeten inför 2018 för att ingen ung ska vara utanför, men det är givetvis en annan debatt, mina vänner. Den tar vi i november!

Vi kommer givetvis aldrig att slå oss till ro i den här frågan. Tidiga insatser och att vi snabbt lyckas bryta sysslöshet är av största vikt för att ingen ung ska vara utanför. Att staden nu antar denna handlingsplan, som vi kommer att revidera årligen, är ett viktigt steg för att fastställa utvecklingsområden och att effektivisera arbetet för att få fler unga ur sysslöshet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 157

T i n a K r a t z (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Denna handlingsplan kommer att skapa bättre förutsättningar för stadens verksamheter att ge stöd och hjälp åt de ungdomar som i dag varken arbetar eller studerar. Det krävs tydlighet vad gäller ansvarsfördelning och organisation för att de olika verksamheternas uppdrag ska kunna samverka för att vi ska lyckas så bra som möjligt med detta arbete och för att vi ska kunna utveckla det vidare längre fram.

Med handlingsplanen förtydligas även att vi i den rödgrönrosa majoriteten ser utbildning som viktig för att ungdomarna ska kunna rustas och nå en bestående och stabil position på arbetsmarknaden. Stockholms arbetsmarknad är kunskapsintensiv, och det krävs oftast minst en gymnasieutbildning eller likvärdig utbildning för att få ett arbete i Stockholm. Det är de som saknar utbildning som riskerar att fastna i en lång arbetslöshet. Fler sätt in i utbildning och mer stöd under hela skoltiden är därför viktiga delar i en viktig utbildnings- och arbetsmarknadspolitik för att vi verkligen ska lyckas fortsätta minska ungdomsarbetslösheten.

Under mandatperioden har vi öppnat två jobbtorg specifikt för unga. Vi har intensifierat det uppsökande arbetet och sökt upp ungdomarna där de är. Vi har ökat antalet sommarjobb med mera. I stadsdelarna arbetar vi också med tidiga insatser i samverkan med skolorna för att nå och stötta ungdomarna långt innan de når gymnasieåldern. Det är så vi minskar andelen som hamnar utanför gymnasiet.

Borgarna föreslår i sitt särskilda uttalande i stället att vi ska återanvända deras gamla politik med sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, en politik som enligt Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering enbart gav en försumbar effekt med få och dyra jobb. Tanken med det är alltså att basera arbetsmarknadspolitiken på företag som är beroende av att få bidrag och stöd. Men det är inte lönekostnaden som är problemet, utan det är att ungdomarna saknar utbildning. Det är alltså inte där lösningarna finns.

För att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten krävs riktade arbetsmarknadspolitiska åtgärder till de ungdomar som har svårast att få jobb – insatser som kan ge just dem det bästa stödet och rusta dem för dagens och morgondagens arbetsmarknad.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 158

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tycker att det här är ett jätteviktigt ärende. Jag tycker att alla de åtgärder som vi kan se i den här handlingsplanen sänder ett tydligt budskap, och det är att vi inte ger upp om ungdomar i den här staden. Det vill säga, även om man har det skitjobbigt, även om man är skoltrött, även om man har råkat ut för någonting eller vad det nu är som gör att man inte studerar eller har annan sysselsättning så jobbar staden med att man ska kunna komma tillbaka, att man faktiskt ska få en chans att utbilda sig eller jobba när utbildning inte är ett alternativ. Här är ändå fokus att få tillbaka unga i studier.

Jag är imponerad över alla de arbetssätt som finns, och jag tror att det här är den riktning som vi ska jobba i, det vill säga titta på hur livssituationen ser ut: Vad behöver du, varför sitter du hemma, jag kommer och knackar på din dörr, för så viktigt är det att du kommer tillbaka till studier eller får någon annan typ av sysselsättning. Stadens medarbetare letar alltså aktivt efter de här personerna.

Jag är väldigt stolt över att vi har så många engagerade medarbetare som lägger ned så mycket tid, kraft och energi på att hitta de här ungdomarna, hjälpa dem med rätt insatser för rätt person tillbaka in i studier eller till någon annan åtgärd. Vi vet ju nu att det inte ge så goda förutsättningar att ha hoppat av gymnasiet. Man behöver

gymnasiekompetens eller åtminstone en sysselsättning som kanske kan motsvara gymnasiet så att man hittar en väg tillbaka in.

Jag vill yrka bifall till detta beslut och säga hur stolt jag är över att vi jobbar så mycket, för det här är också ett förebyggande arbete när det gäller just trygghet. Jag ska inte försöka trigga igång en trygghetsdebatt igen, men jag vill säga att det faktiskt har en trygghetsskapande effekt att få ungdomar tillbaka in i studier – det tror jag verkligen!

Anförande nr 159

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP): Jag yrkar också bifall enligt kommunstyrelsens förslag till beslut.

Jag tänkte häromdagen på en roman som heter *Mina drömmars stad*. Den kommer för övrigt som teater i november på Stadsteatern. Där kommer i inledningen en invandrare till staden – Henning. Det var 1860. Hade han levt i dag hade han fått komma till någon i kommunen och fått hjälp att studera vidare. Men han gjorde inte det. Han var en ung tonåring 1860 och fick inte hjälp att komma vidare.

Detta är någonting som jag är oerhört stolt över: att få vara i en kommun som bryr sig om sina unga medborgare på det här viset. Jag tänker att det finns möjligheter för unga på många sätt. Det behöver inte bara vara ett sätt. Man måste inte gå på gymnasiet för att komma vidare. Det ska också finnas andra möjligheter att komma vidare.

Från utbildningsnämndens sida har vi dock väldigt viktiga uppgifter att se till att man kommer vidare till gymnasiet från nian och att man klarar av gymnasiet, för vi vet i dag att det grundläggs redan i de första årskurserna och faktiskt redan i förskolan. Där behöver vi alltså sätta in åtgärderna. Vi behöver också veta vad det är som gör att elever slutar när de kommer upp i gymnasiet. Varför slutar de? Vi behöver hålla kontakten och hjälpas åt tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och arbetsmarknadsförvaltningen.

Det jag tycker är viktigast av allt är att vi alla samlas kring våra unga. Den här staden kommer att kunna utvecklas ännu mer när alla är med på det!

§ 34 Reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd (Utl. 2017:222)

Anförande nr 160

Borgarrådet *L i n d h a g e n* (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Socialtjänsten har till uppgift att ge stöd både till vuxna och till barn och deras familjer. Socialtjänsten utgör också det yttersta skyddsnätet i vårt välfärdssamhälle, ett skyddsnät som vi ska vara stolta över, som är en av de allra vackraste delar i det som utgör samhällsbygget Sverige.

Jag tror att i tider när röster hörs allt starkare om att vi inte kan hjälpa alla, när människa ställs mot människa på ett sätt som i det förlängda faktiskt är farligt i ett samhälle, ska vi minnas att det som en gång i tiden byggde Sverige starkt, som tog Sverige från att vara ett land i djupaste fattigdom till att bli ett av världens rikaste och mest välfungerande länder var de människor som såg på varandra och sade att i vårt land ska vi ta hand om varandra. Vi ska bygga en gemensam välfärd. Vi ska ha ett yttersta skyddsnät. Detta land ska vila på en solidaritet mellan människor, och den solidariteten har byggt Sverige oerhört starkt.

Därför är också det ekonomiska biståndet som vi ska samtala kring i kväll så oerhört viktigt. Alla människor kan behöva hjälp någon gång i livet. Det ekonomiska biståndet handlar om just det: att säkerställa att människor har en skälig levnadsnivå även när de saknar försörjning. Det handlar om att rusta människor för att ta ett jobb, påbörja studier eller komma ur en långvarig sjukdomsperiod. Det handlar om att skapa hopp och framtidstro.

Att arbeta med ekonomiskt bistånd är ett komplext socialt arbete som ofta misstas för att enbart handla om att administrera utbetalningar. Inget kunde vara mer fel! Tvärtom handlar det här om socialsekreterare som varje dag utför ett kvalificerat socialt förändringsarbete.

De riktlinjer som vi nu ska besluta om är tänkta att underlätta deras arbete och ge vägledning genom att peka ut en gemensam, likvärdig nivå för hela staden. Vi behöver göra mer för att se till att människor inte får olika insatser exempelvis för att de är män eller kvinnor, identifierar sig som hbtq-personer, på grund av etnicitet eller beroende på vilken stadsdel man bor i.

Jag vill också vara tydlig med att vi ska ha ett yttersta skyddsnät som det går att lita på. Den som har behov av ekonomiskt bistånd ska också få det, och varje människa ska bemötas med respekt.

Jag skulle vilja lyfta tre förändringar i de nya riktlinjerna som jag anser särskilt viktiga.

1. Vi stärker barnperspektivet. Barns behov ska särskilt beaktas. Barnkonsekvensanalyser ska genomföras när barn berörs, och barns behov av fritidsaktiviteter ska tillgodoses i högre grad. En sommarlovspeng införs till barnfamiljer med långvarigt biståndsbehov för att barnen ska kunna göra någon rolig aktivitet under sommaren. Vi inför också en möjlighet för barn till papperslösa att få ekonomiskt bistånd upp till full norm.

2. Vi stärker arbetet med rehabilitering av personer som inte kan arbeta på grund av sjukdom. Socialtjänsten ska tillsammans med jobbtorgen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan förstärka sina insatser gentemot den här gruppen. En tydligare rehabiliteringsprocess ingår i riktlinjerna.
3. Vi säkerställer att gymnasieungdomar får det stöd de behöver. Ungdomar vars föräldrar inte tar sitt ansvar för barnens boende ska inte stå på bar backe utan kunna beviljas ekonomiskt bistånd så att de i lugn och ro kan slutföra sina gymnasiestudier.

Sammantaget innebär de nya riktlinjerna vi beslutar om i dag att vi stärker det sociala arbetet inom ekonomiskt bistånd och förbättrar förutsättningarna för människor i vår stad, inte minst barn, att få de stöd som de behöver.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 161

S o f i a M o d i g h (KD): Det var ju mycket spännande förslag här. Jag har en fråga om sommarlovspengen, som är positiv och stärker barnperspektivet. Men när vi föreslog en fritidspeng var det ett väldigt högt tonläge om att det skulle öka klyftorna. Jag undrar hur ni nu har kommit fram till att det är så stor skillnad på en sommarlovspeng och en fritidspeng. Vi tycker att de förslagen liknar varandra väldigt mycket.

Vi är positiva till förslaget, även om vi ser att en fritidspeng kanske går att använda året runt medan man med det här bestämmer att det bara ska vara på sommaren.

Anförande nr 162

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag antar att Sofia Modigh avser en fritidspeng på den kommunala nivån. Jag tänker att det viktiga när vi har den här typen av bistånd är att vi inte pekar ut människor på något sätt. Det vill säga, sommarlovspengen är ett tillskott som går rakt in till familjerna. Ingen kommer att veta var pengarna kommer ifrån. När man som barn till exempel besöker en aktivitet kommer man inte på något sätt vara utpekad som den vars föräldrar lever på ekonomiskt bistånd, utan det är pengar som vilka pengar som helst.

Jag tänker att det är oerhört viktigt för barnen att vi förstärker resurserna och har insatser där barnen inte på något sätt behöver berätta om sin livssituation om de inte själva vill det. Det är utgångspunkten när det gäller sommarlovspengen.

Anförande nr 163

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Jag tycker att mycket i de här riktlinjerna är väldigt bra, naturligtvis, och de liknar väldigt mycket dem vi tog fram under vår tid i majoritet.

Det som skiljer sig är det här med ekonomiskt bistånd till papperslösa, och redan i socialnämnden ställde vi förhoppningar om att det skulle göras mer utredningar kring de här frågorna, inte minst genom att ta reda på hur det har gått i städer som Malmö.

Jag är så förundrad över att det här förslaget inte bygger på något sådant underlag. Det är ett ganska stort beslut vi tar nu. Vi avviker ganska mycket från de riktlinjer

och normer vi har haft kring ekonomiskt bistånd, och vi har alltid ställt andra krav än vad vi gör nu. Därför blir jag så förundrad över att borgarrådet har låtit det här gå vidare utan vidare utredning.

Anförande nr 164

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag är förundrad över att få den här frågan om att ge stöd till barn som har det oerhört svårt, och vi vet väldigt mycket om de barnens situation. Vi vet inte minst genom civilsamhället som har en stor kunskap kring den här gruppen hur de här barnen många gånger har det, vad de har för svårigheter och vad vi kan göra för att stötta dem.

Jag är förundrad över att det är en kontroversiell fråga att vilja ge stöd till barn som har det oerhört svårt. Jag tycker att det säger någonting om de tider vi lever i i Sverige i dag när det blir en stor diskussion kring om vi ska ge stöd och hjälp till barn som har det svårt. Vi vet att de här barnen har det svårt, och vi vet att vi på olika sätt behöver se till att mildra deras livssituation och de utmaningar som de står inför.

Därför ser jag inte något behov av en sådan utredning. Det finns också det här stödet i Malmö, som har jobbat med det under en tid, och jag ser inte att vi behövde mer kunskap än den som vi hade.

Anförande nr 165

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige! Ekonomiskt bistånd är ju vårt sätt att hjälpa människor i utsatta situationer som tillfälligt inte förmår försörja sig själva. Vi minskar utsattheten och tillförsäkrar medborgare och invånare i vår kommun skäliga levnadsnivåer.

Det är inte bara det vi gör. De handläggare som handlägger ekonomiskt bistånd utför ett kvalificerat socialt arbete. De gör svåra bedömningar, och med våra riktlinjer ska vi stödja dem i det arbetet. De ser individen och deras förmågor och hittar vägar till en egen försörjning för dem som söker hjälp.

Det ekonomiska biståndet går hand i hand med insatser som jobbtorg, samverkan för rehabilitering och egen försörjning. Färre och färre uppbär faktiskt ekonomiskt bistånd som sin försörjning, år för år.

Det är viktigt att vi har tagit fram riktlinjer som betonar likställighet och ett värdigt och likvärdigt bemötande och rättvisa bedömningar. Vi har också tagit ett grepp om barns rättigheter till trygga och goda förhållanden genom att ta med barnperspektivet och göra barnkonsekvensanalyser för barn till föräldrar som har ett långvarigt försörjningsstöd.

Det är tydligt att vi vill samverka för rehabilitering och se möjligheterna till egen försörjning, och det är ett värdefullt och viktigt arbete som våra biståndshandläggare genomför.

Jag är glad att vi uppmärksammar det här arbetet och den roll som det sociala arbetet spelar och gör vårt bästa för att stödja dem i det. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 166

S o f i a M o d i g h (KD): Det är ju ett lite radikalt eller ovanligt förslag att bevilja bistånd till barn med föräldrar som ej fått uppehållstillstånd. Det som jag tycker var intressant var att Rana sade ”tillfälligt”. Det stämmer ju med socialtjänstlagen att man ska försöka få människor bort från den situationen. Men jag tycker att det verkar väldigt svårt för de här utsatta som riskerar att leva i ett osynligt parallellsamhälle, så jag skulle vilja att Rana svarar på hur man tänker kring det. Hur ska man nå den här målgruppen och ändå försöka få dem bort från den mycket svåra tillvaron?

Anförande nr 167

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag tycker att vi ser till att se de här barnen. Vi håller inte barnen ansvariga för föräldrarnas val, och vi vill minska deras utsatthet genom att ge dem den här möjligheten.

Anförande nr 168

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Jag vill återkomma till barnperspektivet, och jag delar naturligtvis till fullo att vi ska ha fokus på det. Men jag funderar på om det här att ge barn och inte föräldrarna ekonomiskt bistånd verkligen är för barns bästa. Barnen ska alltså bli någon form av familjeförsörjare, för det är väl så det går till: När barn får ekonomiskt bistånd kommer det ju ändå vara föräldrarna som tar formellt ansvar för pengarna.

Man sätter alltså barn i en situation där de helt plötsligt ska försörja sin familj. Jag tycker att det är ta ifrån barnen deras barndom så att de blir vuxna för tidigt. Hur ställer sig Rana Carlstedt till detta?

Anförande nr 169

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag tycker att det är viktigt att de här barnen inte svälter och att de kan köpa vinterskor, och det är det vi försöker tillförsäkra. Barn har inte valt att leva i fattigdom.

(I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Den nödhjälpen har vi redan i Stockholm.)

Anförande nr 170

R i c k a r d W a l l (–): Ordförande, fullmäktige! Vi ser nu också hur kommuner ger eller överväger att ge mer långvarig hjälp till personer som vistas olovligen i landet. Det kan exempelvis handla om hjälp med hyreskostnader.

Vi anser att kommuner i sådana här situationer inte ska erbjuda långvarig hjälp. Det undergräver den reglerade invandringen och är därmed i strid med nationell lagstiftning. Det bör genom lagstiftningen införas förbud för kommuner att ge annat än kortvarig hjälp till personer som vistas utan tillstånd i landet. Parallellt med att sådan kortvarig hjälp ges bör kontakt tas med Migrationsverket. Förbudet för kommuner att ge annat än kortvarig hjälp bör även gälla omfatta EU-medborgare, som är i Sverige utan att kunna försörja sig genom till exempel jobb eller studier, och som enbart har varit här en kortare tid.”

Ni som var i Örebro i helgen känner igen den här texten från arbetsmaterialet från Moderaternas arbetsstämma. Det är s. 469, proposition 4, Trygghet att lita på.

Utifrån den här texten, där det formuleras vad Moderaterna ska verka för och så vidare, har jag själv satt samman ett förslag till beslut som jag vill förelägga kommunfullmäktige här. Jag tror inte att tiden räcker till för att gå igenom hela beslutet, men jag antar att presidiet vill ha det här skriftligt. Jag vill redan nu avslöja att jag kommer att begära votering i frågan.

Jag läser: Kommunfullmäktige föreslår besluta att meningen som bryter mellan sidorna 78 och 79 och lyder "Det finns dock en möjlighet för kommuner att ge bistånd till dessa personer med stöd av 2 kap. 4 § socialtjänstlagen" ska följas av "Denna möjlighet ska inte Stockholms stad använda sig av" och att den återstående föreslagna textmassan på sidorna 79 och 80 utgår fram till rubriken Personer med uppehållstillstånd.

Jag vill fästa uppmärksamheten på att de här förslagen, att-satserna, har formulerats utifrån Moderaternas egna texter i arbetsmaterialet från arbetsstämman i Örebro i helgen.

Anförande nr 171

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag tänker uppehålla mig vid en del i det här ärendet, nämligen den del som rör rätt till ekonomiskt bistånd för papperslösa. Vi tycker inte om benämningen "papperslösa". Det är en märklig översättning från franskan egentligen, men eftersom den är vedertagen så använder vi den så att alla vet vad vi talar om.

Våra problem med det här förslaget är ganska många och på flera plan. Det första är att ni inte någonstans gör någon beräkning av vad detta kan komma att kosta. Ni har inte avsatt ett öre för det här i budgeten; tvärtom drar ni faktiskt ned lite grann på anslagen till ekonomiskt bistånd. Hur många människor rör det sig om? Migrationsverkets beräkningar är att det inom några år kan vara upp emot 100 000 människor som har fått ett avvisningsbeslut och som man begär hjälp från polisen med att få utvisade ur landet. Vi kan liksom inte ha ett system där ja betyder ja och nej också betyder ja när det gäller den här typen av frågor.

Ni har inte avsatt några pengar för detta i er budget. Frågan är: Vilka kostnader beräknar ni? Var tänker ni ta pengarna? Socialborgarrådet nämnde här i sitt inlägg Malmö, där man har det här systemet. Malmö vägrar berätta vad detta kostar. De vägrar tala om vilka kostnader det här innebär för kommunen. Åtminstone vill de inte tala om det för oss. Det är möjligt att de talar om det för er. Det är i så fall anmärkningsvärt bara det.

Vi tycker att det är ansvarslöst att förslå någonting som potentiellt kan bli väldigt dyrbart utan att ha någon som helst anvisning om hur det ska finansieras. Det är det ena.

Det andra är argumentationen kring barnperspektivet. Isabel var inne på det för en liten stund sedan. Vad ni i själva verket gör här är att lägga barnen ansvar som familjeförsörjare. Det handlar inte som Rana Carlstedt sade om att barn inte ska

svälta. Det är klart att barn inte ska svälta! Men den typen av nödhjälp finns det redan i dag möjlighet att ge.

Vad det handlar om är att ni gör barnen till familjeförsörjare. Ni tvingar in de här familjerna i ett utanförskap som de inte kan ta sig ur. Hur tänker ni att aktivitetskraven ska kunna uppfyllas av människor som saknar uppehållstillstånd och som inte får lov att arbeta? Det får man nämligen inte göra om man inte har uppehållstillstånd. Tycker ni att det är rimligt att lägga på barnen att bära ansvaret för att försörja sina familjer i ett läge där familjerna inte ens får lov att vistas i landet? Och så har ni mage – jag blir faktiskt lite upprörd – att motivera och försvara detta med att ni intar ett barnperspektiv! Det gör ni faktiskt inte alls! Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 172

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Att du har mage att gå upp här och säga att ni intar ett barnperspektiv, Cecilia! Jag brukar ha en rätt lugn nivå i debatten, för jag tycker att vi ska kunna samtala sansat, men där vill jag verkligen markera! Vi har alltså barn i vår stad som fryser på grund av att de inte har vinterjackor. Den akuta nödhjälpen avhjälp inte det. Den handlar inte om den typen av stöd.

Vi ska inte ha barn som fryser i vår stad. Vi ska inte ha barn som vaknar på morgonen och undrar: Kommer jag att få äta mig mätt i dag?

Att adressera den frågan är ett barnperspektiv!

Kostnadsfrågan är oerhört svår att uppskatta. Vi har tydligt sagt att vi ska utvärdera det här och se hur det utvecklar sig. Det är väl ett ansvarsfullt sätt att hantera detta, tycker jag.

Jag vill också adressera det här med familjeförsörjare. Jag måste säga att jag tycker att det är ett väldigt märkligt argument. Vi beviljar ju bistånd till barn i många andra fall också, som går in till familjerna för att täcka barnens behov. Är de familjeförsörjare då? Det anser inte jag, utan det handlar om att vi ska se till att barnen får sina behov tillgodosedda. Det här är ett väldigt tydligt ställningstagande för några av de barn som har det allra svårast i vår stad.

Anförande nr 173

Borgarrådet B r i n c k (M): Det är alldeles uppenbart att för borgarrådet Lindhagen är ja ett ja och ett nej är också ja. Det finns en betydande skillnad mellan de här barnen och de barn som finns i familjer som är här lagligt.

Det här är familjer som inte har tillstånd att vistas i landet. Det här är familjer som har fått ett avvisningsbeslut och som medvetet håller sig undan. Det är dem ni gör barnen ansvariga för försörjningen av. Hur tänker ni er att det här ska utvecklas över tid? Hur tänker ni er att de här familjernas situation ska förbättras? Hur tänker ni er att föräldrarna ska kunna komma i arbete när de inte har uppehållstillstånd och inte tillåtelse att arbeta? Hur ska ni uppfylla aktivitetskravet?

Jag förstår faktiskt inte detta.

Vad gäller ekonomin säger Åsa Lindhagen att de ska titta på det här. Ärligt talat, det lär ni bli tvungna att göra, för det här kommer att bli väldigt dyrt!

Anförande nr 174

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tänker att Cecilia Brinck uttryckte sig ganska tydligt i sin kontrareplik till Åsa Lindhagen, det vill säga att ni gör skillnad på barn och barn. Det är väl kanske den skillnaden som blir då, att vi inte gör det, och att det är dessa tydliga skiljelinjer mellan vår politik och er politik som det här ärendet får avspegla: Vi gör inte skillnad på barn och barn.

Jag tänker inte alls att det här handlar om att göra barn till familjeförsörjare. Det här handlar om att göra staden till ansvarig för alla barn som vistas här, oavsett legal status. I det ni skriver om det här säger ni att barnen borde återvända hem. Det låter som om ni tror att de har ett tryggt och ordnat hem och bara är i Sverige på någon typ av artighetsvisit och bestämde sig för att det var kul att stanna här. Men de här barnen finns här, oavsett, och det är dem vi tar ansvar för nu. De här barnen fanns här när ni styrde även om ni inte gav dem ett skit! Nu tar vi ansvar för att de faktiskt får mat på bordet och någonstans att bo. Det är jag väldigt stolt över.

Anförande nr 175

Borgarrådet B r i n c k (M): Tre saker, Anna Rantala Bonnier: Högsta förvaltningsdomstolen har konstaterat att staden inte har försörjningsansvar för de här människorna. Den andra saken är att nej, det här handlar inte om att göra skillnad på barn, utan det handlar faktiskt om att göra skillnad på människor som har rätt att vistas i landet och människor som inte har rätt att vistas i landet. Den tredje saken: Vill ni i själva verket att staden ska överpröva Migrationsverkets beslut? När du kritiserar oss för att vi tycker att familjerna ska följa de beslut som Migrationsverket har fattat kan jag inte tolka det du sade på något annat sätt än att nej, det tycker inte ni, för de har ingenstans att ta vägen.

I den beslutsgång vi har är det Migrationsverket som fattar de här besluten. Tycker Anna Rantala Bonnier att staden ska fatta dem i stället?

Anförande nr 176

R i c k a r d W a l l (–): Ordförande, fullmäktige! I den andra eller tredje meningen i Cecilia Brincks anförande lät det så här: Vi tycker inte om papperslösa.

Jag med min språkuppfattning uppfattar det som att Cecilia Brinck och hennes kompisar inte tycker om de här människorna. Ett sådant synsätt vänder vi socialkonservativa oss med bestämdhet emot. Det finns massor av människor bland de papperslösa som jag personligen tycker om. Sedan kan man tycka ditten datten om politiken.

Jag antar att det var fler som spetsade öronen när man fick höra det här av Cecilia Brinck, så jag tänkte ge henne tillfälle att liksom utveckla resonemanget: Är det så att Cecilia Brinck inte tycker om de här människorna?

Anförande nr 177

Borgarrådet B r i n c k (M): Plötsligt sympatiserar jag kraftigt med borgarrådet Mogert i frågan om missförstånd.

Man kan göra sig något mindre lyssnande än annars: Jag har inget som helst problem med människorna. Det handlar om ordet, och det är jag inte den enda som har problem med. ”Papperslös” är ett begrepp som är inlånat från franskan och som är direkt missvisande eftersom de här människorna faktiskt inte är papperslösa. De har nämligen allihop ett utvisningsbeslut från Migrationsverket. De är inte papperslösa, och de ska heller inte kallas för det.

Anförande nr 178

R a n a C a r l s t e d t (S): Barnen finns här! Tycker Cecilia Brinck att vi ska blunda för det? Tycker hon att de ska lida för sina föräldrars beslut? Det tycker inte jag. Jag tycker att vi ska se dem och se till att de faktiskt får hjälp och stöd att tillgodose sina behov.

Anförande nr 179

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag tycker inte att vi ska föra en politik i den här staden som skapar incitament för människor att fortsätta hålla sig undan de avvisningsbeslut som Migrationsverket har fattat.

Anförande nr 180

S a l a r R a s h i d (S): Ordförande, ledamöter! Det tål att upprepas: Jag tycker att borgarrådet Lindhagen hade en underbar och fantastisk inledning: Att människor som är i behov av stöd och hjälp också ges detta är bland det vackraste vi har i svensk lagstiftning. Det är ett uttryck för att vårt samhälle vilar på en värdegrund som innefattar solidaritet, men det är också ett uttryck för att vårt samhälle ser människans unika värde – alla människors lika rätt och värde.

Socialtjänsten utgör i dag det yttersta skyddsnätet i det svenska välfärdssamhället. Hur gott och välfungerande ett samhälle är kan enligt många endast bedömas efter hur väl vi tar hand om de allra svagaste i vårt samhälle. Vi som bor i Stockholm och Sverige ska därför vara väldigt stolta över denna lagstiftning och stolta över vår socialtjänst. Socialtjänstens främsta uppdrag är i dag att på demokratins och solidaritetens grund främja människors ekonomiska och sociala trygghet och se till att de får ett aktivt samhällsliv.

Som många vet fick socialnämnden i budgeten för 2015 i uppdrag att genomföra en översyn av befintliga riktlinjer. Utgångspunkten i översynen har varit att specificera de här uppdragen. Vi går nu fram, tycker jag i alla fall, med ett väldigt positivt förslag till förändringar – förändringar som handlar om att stärka det yttersta skyddsnätet som vi har i vårt välfärdssamhälle, riktlinjer som medför att vi stärker barnperspektivet och barnkonsekvensanalysen utan att för den delen skilja på barn och barn.

Som vi alla vet är det faktiskt redan socialtjänstens ansvar att värna om barns rättigheter, att bidra till att barn växer upp under trygga och goda förhållanden. Socialtjänstens särskilda ansvar om att värna barns rättigheter och bidra till att barn växer upp i trygga förhållanden borde vara en självklarhet, tycker jag, oavsett vilket parti man tillhör.

Vi inför även en sommarlovspeng för barnfamiljer med långvariga behov. Jag tycker att det är en självklarhet. Jag tycker också att det är en självklarhet att de barn som

under sommarlovet inte har någon sommarlovsaktivitet ska kunna komma tillbaka till skolan och inte stå där ensamma om att inte ha gjort någonting roligt under sommaren.

Vi lyfter självklart även rehabiliteringsprocessen, vilket medför att fler som olyckligtvis har hamnat i den här gruppen ska kunna rehabiliteras in i egen försörjning, något som är väldigt viktigt för oss.

Ordförande, ledamöter! Det är på det här sättet som vi kommer ifrån det sociala arvet från förälder till barn. På så sätt får vi fler in i försörjning. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 181

Borgarrådet L a r s s o n (M): Salar Rashid uttrycker sig i vackra ord och symboler i sitt inlägg. Det sociala arvet, det vackraste som finns är att hjälpa varandra och så där.

Jag tror faktiskt inte någon i den här salen har en annan uppfattning än att det är viktigt att man värnar barns rättigheter, att man tar hand om varandra och så vidare. Problemet är att det blir så falskklingande när det till syvende och sist handlar om ett beslut som är fattat kring asyl av Migrationsverket. Då undrar man ju, om ni verkligen vill hjälpa de här barnen så måste ni ju driva på att ändra asyllagstiftningen så att alla de här barnen får stanna. Det är ju det som barnen vill. Allvarligt talat – det klingar så falskt.

Anförande nr 182

S a l a r R a s h i d (M): Ibland undrar jag vart den liberala ådran på högersidan har försvunnit. Att vi ska hålla barn ansvariga för föräldrarnas beslut är något av det sjukaste jag någonsin har hört! De här barnen finns här! Vi ska försöka få dem att komma ur skuggsamhället. Det är på så sätt de här barnen blir synliga. Det är på så sätt vi kan se de här barnen. Det är på så sätt det finns utvecklingsmöjligheter för de här barnen. En del av de här barnen går redan i våra skolor, och för mig är det självklart att samma typ av aktivitetskrav och andra typer av krav som vi ställer på dem som går på försörjningsstöd även ska gälla den här gruppen.

Gällande deras legala status vill jag fortfarande vidhålla att det är någonting som de får arbeta med. Det finns en del som inte är bara här och papperslösa av asylskäl, till exempel människor som har kommit hit som arbetskraftsinvandrare. Den arbetskraftsinvandring som Moderaterna har stått för har också bidragit till att vi har massor med människor som i dag står helt handfallna och helt utan skydd.

Anförande nr 183

K a d i r K a s i r g a (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Sverige är ett unikt land i världen. Här gifter sig inte barn när de är elva år och blir föräldrar när de är tolv år. De börjar heller inte arbeta före tolv års ålder i någon fabrik utan villkor. De blir inte sålda som slavar i någon form. Inte heller blir de slagna i uppfostringssyfte.

Sverige är ett unikt land, eftersom vi har ett väldigt starkt rättsskydd just för våra barn. I Sverige har barn rättigheter och de blir lyssnade på och väl omhändertagna. Sverige är ett av de länder som har skrivit under barnkonventionen, och nu driver vi

dessutom att den ska antas som lag i vårt land, vilket skulle ge ett ännu större skydd till våra barn. Här värnar vi om barnen, både våra egna och andras!

I sociala delegationen som finns i alla stadsdelsnämnder har man alltid barnens bästa i fokus när man går till beslut som rör barn. I föräldrabalken står det även att föräldrar inte har rätt till barnet, utan det är barnet som har rätt till sina föräldrar. Även det är för barnens bästa. Varför? Jo, därför att barn aldrig väljer sina föräldrar, och ett ensamt barn har aldrig samma möjligheter som en ensam vuxen person. Därför är det viktigt att även vi tänker och agerar så när det kommer till papperslösa barn, för det är inte deras val eller beslut att vara i den situationen.

Precis som i sociala delegationen bör samma princip om barnens bästa eka lika starkt i alla beslutande organ när det kommer till beslut om just barn. Därför står vi upp för dessa barn, precis som vi alltid står upp för våra barn. Därför är Sverige och Stockholm unikt i världen, och det är något som vi alla ska vara stolta över. Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 184

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag är så otroligt stolt över alla de här reviderade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Jag vet att debatten uppehåller sig mest kring bistånd till papperslösa barn och deras familjer, och det tycker jag är fantastiskt, men jag vill också passa på att prata om en del andra saker i de här riktlinjerna som jag är väldigt stolt över.

Det har sagts här i kväll att det inte är så stor skillnad mellan den här och den förra majoritetens riktlinjer, men jag tycker att det är jättestor skillnad! När jag började jobba inom Stockholms stadsmission jobbade jag väldigt mycket med unga i hemlöshet. Särskilt fick jag jobba med dem som var mellan 18 och 20 år och fortfarande gick i gymnasiet, eftersom deras möjlighet att gå i skolan krockade med deras föräldrars försörjningsansvar när de blev hemlösa, när de av adekvata skäl rymde hemifrån eller blev utkastade av sina föräldrar.

Jag har otaliga gånger varit hos socialtjänsten i Stockholms stad i olika stadsdelar med 19-åriga killar som har sovit i bilar, med gravida 18-åringar som har blivit utslängda hemifrån, med ungdomar vars föräldrar har dragit till ett annat land och som socialtjänsten inte får tag i. Ändå har vi ofta, ofta blivit hänvisade till föräldrars försörjningsansvar därför att de går i gymnasiet och lite så där ibland fått påpekat att ja, om du inte går i gymnasiet så har du ju rätt till försörjningsstöd.

Det här har det inte stått någonting om i riktlinjerna, och därför har läget för dessa ungdomar i Stockholms stad varit helt rättsosäkert. Det vill säga, det var olika beslut beroende på stadsdel. Så kan vi inte ha det, och så kan de här ungdomarna inte ha det.

Det här är ingen jättestor grupp, men de är väldigt utsatta, och de har hela tiden hamnat mellan stolarna. Det var nog därför jag blev politiker, tror jag. Jag kände att om ingen annan gör någonting åt det här får man väl försöka göra någonting åt det själv.

Här står jag nu och får anta det här beslutet om riktlinjer, där de här ungdomarna faktiskt nämns, där det faktiskt står att socialtjänsten tillsammans med familje-, barn- och ungdomsenheterna ska utreda de här ungdomarna, där det står att de ska uppmuntras att gå i gymnasiet. För mig personligen är det ett otroligt glatt ögonblick att stå här och få tänka på alla de ungdomar som jag har träffat som hade behövt de här riktlinjerna.

Jag vet att riktlinjer inte löser allt i hela världen, men det är ett väldigt viktigt verktyg för förändring!

Anförande nr 185

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Vänsterpartiet vill framför allt lyfta fram det förstärkta barnperspektivet i de nya riktlinjerna, vilket även flera av er andra har gjort. Det innehåller bland annat krav på barnkonsekvensanalyser, och till skillnad mot tidigare när man inte alltid har pratat med dem som söker ekonomiskt bistånd om barnen i familjen och deras behov har man nu ett krav på sig att göra det. Här finns också ett bra metodstöd till socialsekreterarna.

Till skillnad från tidigare riktlinjer framtagna av Alliansen vill vi fokusera mer på människors behov, barns behov, snarare än på utökade kontroller. Det är viktigt att vi uppmärksammar de barn som under lång tid lever med ekonomiskt bistånd, där familjer aldrig kan eller får spara pengar till sommarlovet. Med den nya sommarlovspengen som vi infört ges större möjlighet till barnfamiljer att skapa bra sommarminnen. Barn som går i skolan ska kunna få pengar till en dator beviljat och pengar till fritidsaktiviteter. Det har också blivit förtydligat i de nya riktlinjerna att vi i Stockholm generellt höjer normen för försörjningsstöd. Det har vi gjort även tidigare, men här är det mer förtydligat i den så kallade Stockholmsnormen som en följd av högre kostnadsnivåer än övriga landet.

Vänsterpartiet står också upp för de förändringar som Alliansen nu kritiserar, det vill säga att alla barn har rätt att äta sig mätta oavsett vilka papper deras föräldrar kan visa upp. Vi vet att alla barn är hungriga. Vi har ett politiskt ansvar för de här barnen, och vi visar nu att vi är beredda att ta det.

Anförande nr 186

Per Ossmer (SD): Ordförande! Innan sommaruppehållet tog SD upp frågan om hur staden uppträdde när det gäller socialbidrag till personer som uppehöll sig i Sverige utan att ha rätt till det. Det svar vi fick var ganska dunkelt, men man gjorde helt enkelt så för att man tyckte synd om dem. Jag kan väl ändå säga att i underlaget till dagens beslutspunkt finns skälen bättre redovisade.

SD väckte redan i augusti en motion i frågan, 2017:48, och då krävde vi att kommunen inte skulle betala ut försörjningsstöd till personer som illegalt uppehåller sig i kommunen, och det är den frågan som ställs på sin spets nu.

Jag ska inte dra hela motionen, men jag kan väl citera lite grann ifrån den: ”Enligt migrationsverket beräknas mer än 50.000 personer under kommande år hålla sig gömda i Sverige. Det rör sig då främst om personer som ’under myndigheternas radar’ tagit sig in i landet eller som har fått avslag på sina asylansökningar och försöker undgå förpassning ur riket.”

Så finns ju den underliga regeln att om en asylsökande som fått avslag håller sig undan i fyra år så kan denne få tillfälle till ny prövning. Vi har även domen i Högsta förvaltningsdomstolen som klargjorde att man inte har någon skyldighet att ge försörjningsstöd till papperslösa och andra som uppehåller sig illegalt i riket, även om man har lov att göra det med allmänna skattemedel.

”Att en kommun finansierar uppehållet för dem som fått (slutligt) avslag på sin asylansökan eller eljest skall förpassas ur riket skapar en motstridighet mot andan i lagstiftningen och mot Migrationsverkets arbetssätt och åligganden.

På sikt är Stockholms stads handlande ohållbart. Det finns ingen anledning för Stockholms stad att bidra till skapandet av ett parallellsamhälle för 10-tusentals personer där svartarbete, annan brottslighet och social nöd dominerar.”

I ett större perspektiv är det ju dessutom så att en fungerande välfärd förutsätter en enhetlig och rimlig linje i hela landet.

Nu verkar det som om kommunen menar att man på många områden fullt ut måste hjälpa barnen till papperslösa när man inte kan hjälpa föräldrarna av legala skäl. Föräldrarna får nöja sig med nödhjälp. Då åberopar man en dunkel undantagsregel i socialtjänstlagen 4 kap. 2 § som talar om att man får ge bistånd – om det finns skäl till det. Det säger inte så mycket.

Jag får väl anledning att återkomma senare under kvällen, men avslutningsvis, herr ordförande, vill jag yrka bifall till Moderaternas reservation och därmed avslag på majoritetens förslag till beslut.

Anförande nr 187

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är en sak här som har kommit upp vid flera tillfällen i debatten och som inte riktigt går ihop. Det förs fram här i talarstolen att å ena sidan finns det en uppskattning att det är väldigt, väldigt många människor som kommer att känna en sådan desperation att man kommer att stanna även om man får ett avslag. Det är det ena. Sedan säger man å andra sidan att om man inför den här möjligheten att ge stöd till barn som lever i en väldigt stor utsatthet så kommer vi att skapa ett parallellsamhälle.

Dessa två delar går inte ihop, och det är enligt min starka uppfattning på grund av att analysen inte håller. Analysen är den att vi kommer att ha familjer i den här staden som ser alternativet att återvända till ursprungslandet som så pass illa att man hellre väljer att stanna och leva utanför trygghetssystemen för att man känner en sådan oerhört stark rädsla.

Att införa det här kommer alltså inte att skapa ett parallellsamhälle – det finns redan här, på plats. Vi har redan barn i dag som lever i en oerhört svår situation, och de barnen har vi ett ansvar för.

Anförande nr 188

P e r O s s m e r (SD): Vi skapar inget parallellsamhälle – det finns redan. På den punkten är vi överens, men det kommer att bli mycket mer omfattande om vi skulle

gå på er linje. Vi talar inte bara om barnen, utan vi talar om hela kollektivet som ska förpassas ur landet.

Jag skulle egentligen vilja ta upp en fråga. Vad händer om det kommer ett skepp lastat, som det heter, med 1 000 tioåringar från Marocko, kan vi säga? De får då rätt till sjukvård, skola, mat, boende med mera, och det tar i bästa fall ett par år innan man lyckas skicka hem dem till Marocko. Om jag drar den logiska slutsatsen av hur ni resonerar, kommer då de här 1 000 eller 10 000 barnen ha rätt till olika typer av försörjningsstöd och socialt stöd här i Stockholm? Är det så man har tänkt sig?

(Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Inte på grund av det här beslutet. De är ju barn. Det är annat.)

Anförande nr 189

A m n e A l i (S): Ordförande! Jag tycker att det känns mäktigt att vi kan lägga fram ett förslag som handlar om att ytterligare stödja de allra svagaste i samhället, ett förslag där vi med barnperspektivet i fokus inte bara förbättrar situationen för dem vars förutsättningar i livet redan är dåliga utan även ett förslag som har tagit socialsekreterarnas arbete på allra största allvar och syftar till att underlätta den redan ansträngda situation de befinner sig i.

Vi lägger i dag fram ett förslag där vi bland annat har ett stärkt fokus på rehabilitering så att fler ska kunna komma i arbete, och där barnperspektivet är den röda tråden. Vi vill införa en sommarlovspeng vars syfte är att mildra effekterna av barnfattigdomen och göra det möjligt för ett barn och barnfamiljer som saknar uppehållstillstånd att söka ekonomiskt bistånd.

Det vi måste ha i åtanke när vi talar om kommunstyrelsens förslag är att barn har en särställning i socialtjänstlagen, vilket i allra högsta grad förpliktar oss som makthavare. Vi får heller aldrig glömma att dessa åtgärder görs möjliga för att arbetslösheten i staden har minskat och för att andelen som går på ekonomiskt bistånd i staden också har minskat.

Vi kan arbeta med att stärka de allra svagaste i samhället för att det i dessa avseenden går bra för Stockholm. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 190

A n d r e a S t r ö m (M): Ordförande! Den rödgrönrosa majoritetens beslut i dag är ett beslut som kommer att leda till en utbyggnad av ett skuggsamhälle i Stockholm. Redan utsatta människor tillåts leva utanför systemet med stöd av kommunen.

Det handlar inte heller om en, två eller tre barnfamiljer. Migrationsverket beräknar att närmare 50 000 personer som får avslag på sina asylansökningar under de kommande fem åren kommer att avvika och gå under jorden. Hur ska då Stockholms stad och socialtjänsten kunna bära de kostnaderna?

Jag tror att vi alla här inne värnar de utsatta barnen som växer upp under tuffa omständigheter på grund av de beslut som deras föräldrar tar. Alla barn får gå i skolan, och vi har ett civilsamhälle som gör stora insatser, och det tycker jag är bra. Men att Stockholms stad systematiskt ska betala ut bidrag till de familjer som efter

rättslig prövning bedöms sakna asylskäl sätter vårt asylsystem ur spel. Att bevilja ekonomiskt bistånd till personer som uppehåller sig här illegalt är att avsiktligt undergräva vårt rättssystem.

Ekonomiskt bistånd är det yttersta skyddsnätet i samhället och ett kortsiktigt alternativ. När en person får ekonomiskt bistånd finns det tydliga och definierade motprestationskrav som syftar till jobb, praktik eller studier. Den synen på ekonomiskt bistånd försvinner nu.

Att långsiktigt leva gömd utanför samhället år ut och år in är inte mänskligt vare sig för vuxna eller för barn. Det leder till oro och rädsla och begränsar möjligheten att bygga upp en långsiktig framtid. Barn som fortsätter att leva i Stockholm utan de rättigheter och de förutsättningar ett barn faktiskt förtjänar undantas möjligheten att få drömma om och planera för ett välfungerande liv. Jag ställer mig frågan: Hur tänker sig majoriteten att framtiden för de barn som nu kommer att leva i det här skuggsamhället ska se ut om fem eller om tio år?

Anförande nr 191

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tänker att vi är överens om en sak, nämligen att barn inte mår bra av att leva i den här typen av utsatthet i ett skuggsamhälle. Men jag undrar varför Andrea Ström tänker att de mår bättre om de också svälter eller inte har någonstans att bo. Det tror nämligen inte jag. Dessutom synliggör vi faktiskt de här barnen. Väldigt många av dem har ju ingen kontakt med socialtjänsten, fastän vi vet att de far väldigt illa.

Jag påbörjade en masteruppsats om det här som jag aldrig skrev klart, eftersom jag började vara i det här huset mest jämt, som handlade om socialtjänsten och civilsamhället. Socialtjänsten möter inte de här familjerna, men här kommer de faktiskt att göra det, vilket också ger en chans för dem på ekonomiskt bistånd att se om det finns barn som mår dåligt och behöver ytterligare stöd, för det kan man faktiskt ge de här barnen. Civilsamhället har väntat på och längtat efter de här riktlinjerna. Stadsmissionen, Barnrättsbyrån, Frälsningsarmén har hört av sig: När kommer de? När kommer de? Detta är alltså väldigt välkommet även från civilsamhället.

Anförande nr 192

A n d r e a S t r ö m (M): Inga barn ska svälta i vår stad, men vilken långsiktighet finns det för de här barnen och de här familjerna i vår stad? Den finns ju inte, och ingen från majoriteten har kunnat tala om vad det här kommer att kosta, hur länge man ska få ekonomiskt bistånd eller vad långsiktigheten är i det här och vad det ska leda till. Ni har ju inte svar på det.

Anförande nr 193

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Så naivt att tänka att dessa barn skulle få en bra framtid om vi ser till att de inte har mat!

Här kommer återigen det här att vi å ena sidan skapar ett skuggsamhälle, och å andra sidan säger du att det kommer att vara 50 000 som kommer att avvika. Det är ju för att det inte spelar någon roll om vi gör det här eller inte! Det kommer att finnas människor som ser det här som det enda alternativet på grund av desperation och på grund av sina livsförutsättningar.

Då är frågan: Vad ska vi göra för de barn som har föräldrar som fattar dessa beslut? De barnen kan inte själva välja var de ska bo.

Sedan är det också så här, och vi hörde samma argumentation när det gällde EU-medborgare: Om vi ger dem stöd, om vi skapar härbärgesplatser, då kommer det att komma fler. Men det gör inte det, utan antalet EU-medborgare är ungefär konstant. De kommer inte hit för att det finns en härbärgesplats. De kommer hit för att det är den enda möjlighet de ser att kunna försörja sig. Men en härbärgesplats kan lindra nöd och göra deras lite mindre svårt. Det är samma sak för de här barnen.

Min fråga är: Vad tänker ni i Moderaterna göra för de barn som finns ute i vår stad och som har det svårt?

Anförande nr 194

A n d r e a S t r ö m (M): Vi kommer ju inte ifrån i diskussionen att det här är barn och familjer som inte kommer att kunna bygga sig en långsiktig framtid här så länge man har ett avslagsbeslut. Någon i majoriteten sade att vi ska ta barnen ur skuggsamhället. Men hur ska ni göra det? Det kommer ni aldrig att kunna lösa med den här insatsen. Det blir ju inte mindre avslag för att de får försörjningsstöd. Då är det ju mer rakryggat att säga att ni vill ha amnesti för den här gruppen.

Det här är bara att bygga ett parallellsamhälle för individer som kommer att bli kvar där!

Anförande nr 195

K a d i r K a s i r g a (S): Andrea Ström, jag instämmer i att det är jätteviktigt att vi ska bekämpa skuggsamhället och parallellsamhället. Jag vill bara förtydliga att i de fall som det skulle beviljas försörjningsstöd i sådana här fall så finns det redan aktivitetskrav i de reviderade riktlinjerna.

Jag har också en fråga till Andrea. Jag undrar om hon någon gång har besökt det center för papperslösa som finns här i staden. Jag rekommenderar ett besök, för dessa människor finns redan här. Många av dessa människor har kommit till Sverige genom arbetskraftsinvandring som ni vurmar så mycket för. Ni slår er för bröstet för att ni har öppnat för den, men det har lett till misär för dessa människor.

Anförande nr 196

A n d r e a S t r ö m (M): Jag har träffat många papperslösa, jag kommer att fortsätta träffa papperslösa och jag tar till mig av Kadir Kasirgas tips.

När han pratar om aktivitetskrav och att det ska finnas kvar: *Hur* ska det finnas? Vad ska du ställa för aktivitetskrav på människor som lever utanför samhället, i det fördolda? Vilka aktivitetskrav ska man ålägga dessa barn som redan får ta ett ansvar för sina föräldrars försörjning? Det är att lägga en ännu större press på dessa barn.

Anförande nr 197

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill börja med att säga att jag välkomnar att vi i de här reviderade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd nu kan underlätta arbetet för stadens socialsekreterare. Sedan kan vi gå på det som är föremål för den stora debatten här.

Det råder inget tvivel om att Centerpartiet delar borgarrådets ambition när det gäller att förbättra stödet till barn med papperslösa föräldrar. Barn ska inte komma i kläm eller straffas för sina föräldrars handlingar. Det är helt grundläggande.

Jag har full förståelse för att man från majoritetens sida, och då inte minst från Socialdemokraterna och Miljöpartiet, försöker lindra sitt dåliga samvete för de mycket radikala och långtgående förändringar av flyktingpolitiken som regeringen har genomfört. Men att ge barn till papperslösa rätt till ekonomiskt bistånd, utöver den rätt till akuthjälp man redan har, riskerar att bli ett slag i luften.

Vi pratar här om människor som tillhör samhällets allra mest utsatta, människor som ser sig tvingade att undvika kontakt med myndighetspersoner, människor som av lätt förståeliga skäl kan uppleva att de utsätter sig för stora risker om de skulle ta del av det stöd som majoriteten föreslår.

Ordförande! Vi behöver inse att staden inte har samma förutsättningar att nå dessa människor som frivilligorganisationer och civilsamhället har. I stället för att regelmässigt ge försörjningsstöd till papperslösa familjer behöver staden säkerställa att de organisationer som hjälper dessa människor har det ekonomiska stöd de behöver, helt enkelt för att det blir ett mer effektivt sätt att hjälpa de här barnen som far illa.

Därför vill jag också yrka bifall till Karin Ernlunds och Centerpartiets ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 198

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag är väldigt glad att vi delar ambitionen om att hjälpa de här barnen, och precis som Johan säger tror jag också att det är väldigt många av de här familjerna som är rädda för att gå till myndigheter. Där har civilsamhället en väldigt stor roll redan i dag.

När ni föreslår att civilsamhället skulle göra det här i stället för staden, har ni då kollat med dem? De organisationer som ni räknar upp är till exempel Stadsmissionen. De jobbar ju rättsbaserat, det vill säga de följer med till socialtjänsten för att se till att människor får sina rättigheter tillgodosedda. De har ju verkligen väntat in det här och även andra frivilligorganisationer.

Jag tycker därför att det är lite märkligt att komma med ett förslag som inte ens frivilligorganisationerna själva egentligen vill ta på sig utan tycker att staden ska göra, vilket vi nu gör.

Anförande nr 199

J o h a n F ä l l d i n (C): Min bild är att många av de hjälporganisationer som finns resonerar mycket i den riktning som vi gör.

Anförande nr 200

R a n a C a r l s t e d t (S): Jag vill klargöra att det inte rör sig om något regelmässigt förfarande, utan det är en ansökningsprocess som för alla andra. Jag tycker inte heller att civilsamhället ska vara de enda som ser de här barnen.

Jag älskar civilsamhället. Jag älskar vårt samarbete med dem, jag älskar att de ställer upp. Men de ska inte ta det ansvar som samhället ska ta, och jag tycker att vi har ett ansvar för de här barnen, lika mycket som för våra andra barn i staden.

Anförande nr 201

J o h a n F ä l l d i n (C): Jag tycker nog att man kan vända på steken och säga att det inte alltid är kommunen som ska ta det ansvar som samhället i övrigt kan ta och är bättre på. Vi ska inte kommunalisera civilsamhällets göranden och låtanden alla gånger, utan ibland måste vi faktiskt erkänna att det som civilsamhället gör är väldigt värdefullt och kanske mer lämpat att göra nytta än vad kommunen ibland gör.

Anförande nr 202

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill börja med att tacka Johan Fälldin för hans sympatiska inlägg och för att ni i Centerpartiet också vill stå upp för dessa barn. Sedan vill jag, precis som Rana, bara nämna att när vi pratar om ord som ”regelmässigt” och ”systematiskt” som också förekom i tidigare inlägg, så är det inte så socialtjänsten jobbar, utan det kommer ju att vara en individuell prövning, precis som i varje övrigt fall i socialtjänstens arbete.

Jag blev förvånad över att Centerpartiet inte var med på det här beslutet, först när det passerade socialnämnden och sedan kommunstyrelsen. Jag trodde att ni skulle stå upp för de här barnen på det sätt som ni nu vill gå fram med.

När det gäller civilsamhället är det så att de själva efterfrågar den här systemförändringen. Vi kan göra både och, och vi gör också både och. Vi ger ju stöd till organisationer som jobbar mot barn som lever i den här utsatta situationen. Vi behöver både jobba med våra system och stötta civilsamhället. Frågan är varför ni bara vill göra det ena.

Anförande nr 203

J o h a n F ä l l d i n (C): Det enkla och korta svaret är att vi tror att det görs bättre av andra aktörer än kommunen och att vi tror att just den möjlighet man har att nå de här människorna på ett sätt som kommunerna förmodligen inte har är väldigt viktigt att värna i sammanhanget.

Anförande nr 204

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag skulle väl vilja säga så här att de här barnen kommer att få det ännu svårare med den här sortens politik. Jag tycker att det kan vara en god idé att tänka lite på konsekvenserna av den politik man ändå driver. Sanningen är ju den att vi minskar ju inte barns utsatthet med den här politiken; vi ökar ju deras utsatthet i stället.

Barnen till de här föräldrarna ska få åka hem så att de kan börja skolan och påbörja ett tryggt och bra liv. Åsa Lindhagen måste se konsekvenserna av den politik som hon förespråkar. Se lite längre än näsan räcker! Om hon gör det kommer hon också att se att den politik hon förespråkar inte är bra för dessa barn.

Anförande nr 205

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för det konstruktiva inlägget om att jag behöver se längre än vad näsan räcker! Jag måste erkänna att jag inte helt förstod vad

det gav mig för ny kunskap om utvärdering av förslaget, men jag tar till mig det och ska överväga detta.

Det jag vill säga är att jag tycker att det är väldigt svårt att förstå på vilket sätt det här förslaget ökar barnens utsatthet. Jag tycker inte att vi fick något svar på det. För mig blir det som lite nyspråk när Martin Westmont står och pratar i talarstolen. Att vi ger stöd till barn som lever i en väldigt svår situation skulle alltså *öka* deras utsatthet. Martin Westmont behöver besvara mer på vilket sätt det skulle öka barnens utsatthet att vi ser till att de har en vinterjacka så att de inte fryser när det är kallt i vårt land. Det skulle jag vilja veta.

Anförande nr 206

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Åsa Lindhagen måste väl ändå hålla med om att det här uppmuntrar människor att stanna kvar i Sverige illegalt. De ska ju inte vara i Sverige, de har fått avslag i alla instanser. Vad tror du, Åsa, händer med barnen? Det är ju de som hamnar i kläm. Det är klart att det här är ett jätteproblem. Barnen ska få komma hem så att de få börja skolan och börja sina liv.

Vad gör ni med den här politiken? Ni uppmuntrar i stället föräldrar att stanna kvar i Sverige. Det här är inte bra för barnen, Åsa Lindhagen!

Anförande nr 207

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Den skola Martin Westmont pratar om kanske är sönderbombad i ett land långt, långt härifrån. På vilket sätt ökar det de här barnens utsatthet? Är de inte hungriga? Behöver de här barnen inte kläder när det är kallt ute? Behöver de inte få de mest grundläggande behoven tillgodosedda?

Det är vad detta handlar om. Att ett barn behöver mat oavsett papper är vårt mänskliga ansvar att avhjälpa. Det ansvaret måste vi vara beredda att ta. Det handlar om vilket samhälle vi vill ha. Men Martin Westmont tycker att det är bättre för de här barnen och att det minskar deras utsatthet på något sätt att skickas tillbaka till vad vet jag.

Anförande nr 208

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Vi har olika åsikter här, och det beror kanske på vilket samhälle vi vill ha. Vill vi ha ett samhälle där vi har lagar och regler, där vi följer myndigheters beslut? Eller ska vi göra som Vänsterpartiet vill? Eller ska Socialdemokraterna ha veto över vad Migrationsverket beslutar?

Det är det som det handlar om: Ni vill inte följa Migrationsverkets beslut. Ni tycker på något sätt att ni står över myndigheter i Sverige. Det är fel. Det kommer vi aldrig att ställa upp på.

Anförande nr 209

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Jag kan väl bara konstatera att om Sverigedemokraternas politik skulle vara allenarådande för den här staden, då skulle till och med jag ifrågasättas ifråga om att bo här.

En sak som är säker är dock att det är en debatt som skulle behöva tas ned några tonlägen, därför att man börjar i en väldigt svår fråga att hela tiden ifrågasätta varandras intentioner. Det tycker jag är väldigt sorgligt för den här diskussionen, för i huvudsak handlar det här ärendet om att det finns ett antal frågetecken som faktiskt inte är särskilt väl utredda.

Det är en del som handlar om rättssamhället. Det finns en del som handlar om att man kan skapa falska förhoppningar hos människor som inte har asylskäl. Sedan kan det vara så att vissa tycker att vi har för tuffa asylregler. Men då får man säga det och ändra dem. Jag tycker att det blir väldigt märkligt när vi diskuterar ett ärende, ett beslut, som handlar om man har asylskäl eller ej där rättssamhället ändå måste fungera.

Vi har också i debatten hört diverse, tycker jag, onödiga angrepp om att man inte tänker på barnen i olika sammanhang och att man då skulle försöka ha någon form av andra fundamentala mänskliga värderingar som råder. Det tycker jag är ganska onödigt. Vad vi vill veta är ju hur ni i majoriteten ska finansiera detta, till exempel. Vi har tagit del av er budget, och det finns ingenting i er budget som tangerar den här frågan. Ni räknar uppenbarligen inte med att försörjningsstödet kommer att öka. Men det kommer det väl att göra, kanske från och med i morgon.

Det är klart att det är sådant som skattebetalarna och oppositionen behöver får ta del av: Vad beräknar ni? Vad har hänt i Malmö? Vi får inte reda på det.

Vi är oroliga för att det här beslutet kommer att leda till det skuggsamhälle som vi beskriver i vår reservation. Vi är oroliga att vi bygger upp förväntningar och att vi faktiskt hamnar i ett läge där det här kan bli mycket värre än vad ni i dag ger sken av att uppleva.

Jag yrkar bifall till vår reservation och hoppas att debatten lugnar ned sig något.

Anförande nr 210

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Då vill jag även tacka Joakim Larsson, precis som jag tackade Centerpartiets företrädare tidigare här. Jag tycker som regel alltid att det är positivt med en lugnare ton i våra debatter. Det är klart att jag reagerar lite när borgarrådet Cecilia Brinck går upp och i väldigt högt tonläge ifrågasätter att vi har ett barnperspektiv. Det tycker jag var tråkigt.

Det är bra att vi diskuterar sakfrågorna på olika sätt. För mig handlar det här inte om migrationspolitik. Vi kan ha en rad olika uppfattningar om migrationspolitiken, men det här handlar om att vi verkar på den kommunala nivån, och vi har en verklighet att förhålla oss till. Som kommunpolitiker tycker jag alltid att man måste se hur det ser ut i den egna kommunen. Ibland gör staten saker på nationell nivå som påverkar kommunen, och då måste vi förhålla oss till det på olika sätt, och det är det vi gör i det här läget när vi ser att det finns barn som på olika sätt behöver stöd.

Kostnadsfrågan lyfts upp flera gånger. Vi har sagt att vi ska ha en tydlig utvärdering om ett år. Jag tror inte att vi kommer att se en väldigt stor rusning till socialtjänsten. Det kommer att vara en individuell prövning i varje enskilt fall, och vi kommer att

följa frågan. Det ekonomiska biståndet minskade med 48 miljoner kronor 2016, så vi har en god ekonomi, och vi kommer att följa frågan.

Anförande nr 211

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi har ju tagit del av den budget som ni nu har lagt fram, och vi ska ju ha en budgetdebatt kring den. Men vi kan konstatera att i försörjningsstödet finns det inget utrymme för detta, även om det är mycket möjligt att ni kommer att hänvisa till det någon annanstans. Stadens ekonomi må vara god såtillvida att vi har ökade skatteintäkter, men vi har också väldigt stora kostnader. Ni ökar uttagen från koncern och annat, och det går ju inte att göra hur länge som helst.

Allt detta leder till att man börjar fundera på om ni verkligen har analyserat den här situationen. De uppgifter vi ser från Malmös försök med detta är ytterst bristfälliga, och vi skulle gärna vilja veta vad det här får för konsekvenser, för det är också fråga om skattebetalarnas pengar. Det är en del av vår kritik. Sedan handlar det också om att vi inte tror att det är klokt att bygga upp ett system som skapar falska förhoppningar men där man i praktiken inte kan överklaga förrän efter fyra år. Man lever i ett skuggsamhälle i fyra fem år. Det är tragiskt.

Anförande nr 212

L o r e n a D e l g a d o (V): Ordförande! Det jag förvånas över är att man nämner ordet ”skuggsamhälle” så många gånger i den här debatten och rädslan för att det ska formas något slags skuggsamhälle.

Det jag undrar är om det inte är ett skuggsamhälle i sig att det finns barn som faktiskt måste leva under sådana förhållanden att de inte har vinterkläder och inte får mat. Är inte det ett problem?

Det andra som jag vill lyfta angående budgeten, och där tyckte jag att Åsa Lindhagen uttryckte det så bra, är att vi kommer att utvärdera detta. Jag känner ingen som helst oro över budgeten. Vi har hållit våra budgetar väldigt ansvarsfullt, och ändå har vi lyckats vända på många processer här i staden på ett positivt sätt.

Anförande nr 213

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det finns väl ingen i staden som ska behöva leva utan vinterkläder och mat. Det är inte det som det här handlar om, utan vad det handlar om är att det har gjorts en bedömning att de här barnen och föräldrarna – om det finns föräldrar; det är inte alltid de finns här, utan det är barn som ska återförenas med sina föräldrar – ska göra det i det land som man har bedömt att de kan flytta tillbaka till. Den allra bästa uppväxten måste ju ändå vara med föräldrarna.

Det här handlar om asylskälen. Rättssamhället har sagt att det här barnet eller hela familjen kan flytta tillbaka utan att det är osäkert. Det är den bedömning som har gjorts. Sedan får man kritisera det, naturligtvis. Vi har två ledamöter här i salen som precis har kommit hem från en resa i Libanon, Andrea Ström och Christina Elffors Sjödin, och som har träffat människor i flyktingläger. Där bor en och en halv miljon flyktingar, hela familjer, som behöver omedelbar hjälp. Det finns människor med betydande asylskäl runt om i landet, men de här har bedömts inte ha det.

Anförande nr 214

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Ordförande! I socialtjänstlagens portalparagraf går att läsa följande: ”Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor, aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

Detta ställer stora krav på oss. Det här är viktigt, för jag tror att majoriteten av oss som sitter här i denna sal tror på människors vilja till självförsörjning och självständighet. Det är med den utgångspunkten som vi måste diskutera försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd.

Vi kan konstatera att allt färre stockholmare försörjs genom ekonomiskt bistånd. Vi har historiskt låga kostnadsnivåer. Det är oerhört positivt. Försörjningsstöd kan aldrig vara ett alternativ till eget arbete, och det är särskilt positivt att vi lägger ännu mer tyngd för att se till att personer som har ett långvarigt behov av bistånd även framöver ska ses som en grupp som ska ut på arbetsmarknaden och till egen försörjning.

Särskilt viktig är gruppen som har långvarigt behov av bistånd och som har barn. Vi vet att hur viktigt det är med goda förebilder, att ha vuxna och föräldrar i sin närhet som har ett arbete att gå till, att en försörjning, en egen lön.

Därför är samarbetet med jobbtorgen så viktigt, och de insatser som görs på arbetsmarknaden är helt avgörande för att skapa en förändring för denna grupp – självständighet och självförsörjning. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 215

Borgarrådet B r i n c k (M): Det där är ju jättebra, och det är heller inte det som vi diskuterar just nu – behovet av att hjälpa människor att komma ur bidrag in i egen försörjning. Där tror jag att vi är helt överens. Detta måste ju vara en central funktion i den socialpolitik vi för.

Det vi har problem med är denna punkt med försörjningsstöd, ekonomiskt bidrag, till människor som saknar tillstånd att vara i landet, människor som har fått ett utvisningsbeslut. Ni för på det här sättet en politik som skapar incitament för människor att bryta mot lagen och strunta i myndigheters beslut. Därigenom omprövas så att säga de beslut som Migrationsverket har fattat.

Då kan jag tycka, precis som borgarrådet Larsson sade för en stund sedan, att om man har problem, och det kan man naturligtvis ha med ett utvisningsbeslut – Migrationsverket har inte alltid rätt – så får man arbeta för en ändring av asyllagstiftningen i stället för att på det här sättet skapa incitament för människor att bryta mot de regler som faktiskt finns.

Anförande nr 216

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag delar mycket av det som borgarrådet Brinck säger, och jag ser de problem som du också ger uttryck för. Däremot måste jag också

ingå i den kör som säger: Men det är ändå så att de här barnen finns i vår stad. De här barnen finns ju redan här, och det vi vill uppnå är att komma i kontakt med dem för att se till att den kontakten med myndigheter, med samhället, ska göra att vi faktiskt får till stånd en situation som är hållbar för dessa barn. Det tror jag är det allra viktigaste.

Anförande nr 217

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Först vill jag bara lägga in att jag inte tror att någon har missat att finansborgarrådet väljer att lämna lokalen när en sådan här viktig fråga diskuteras. Tyvärr säger det väl en hel del om just ansvarstagandet.

Jag tänkte därför ställa min fråga till Karin Gustafsson. I de här riktlinjerna som vi har sett har ni strukit en mening om att man ska kunna ge pengar till en hemresa för dessa människor. Därför ställer jag mig frågan: Anser inte Socialdemokraterna att det är bra att människor som vistas illegalt i Stockholm åker hem, helt enkelt?

Anförande nr 218

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Jag menar självklart att den politik, den asylpolitik och de överenskommelser som finns ska hållas. Är det så att man vistas illegalt i Sverige så ska man lämna Sverige. Den uppfattningen delar jag med majoriteten av de demokratiska partierna i riksdagen.

Med detta sagt blundar jag inte för att det finns ett antal barn i den här staden i dag, i det skuggsamhälle som faktiskt finns, och jag delar den oro som det ges uttryck för här i salen i dag. Jag väljer att se de här barnen, och jag väljer att göra någonting. Vad Sverigedemokraterna vill har jag ingen aning om, för ni har inte ens lyckats leverera en budget.

Anförande nr 219

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Ordförande och fullmäktige! Jag tror inte att det finns någon som kan ha missat hur vi liberaler brinner för de här frågorna. Det här är någonting som vi verkligen vill ska bli bra. Jag tycker att de nya riktlinjerna är väldigt bra. Jag stöder i stort sett allt ni har tagit fram. Men vi har en skillnad. Majoriteten föreslår nu att papperslösa barn ska ha rätt till ekonomiskt bistånd, utöver den rätt till akut nödhjälp som finns redan nu i enlighet med socialtjänstlagen. Vi liberaler kan inte ställa oss bakom det här förslaget. Men det betyder inte att vi är några onda människor. Att alla barn har möjlighet till en bra uppväxt är väldigt viktigt för oss. Därför har vi varit med och sett till att papperslösa barn fått rätt till skola och sjukvård. Detta står vi fast vid. Det här handlar om barn som är i mycket utsatta förhållanden.

Alla barn ska ha rätt till en framtid. Men de barn som det handlar om nu är sådana som tillsammans med sina familjer har fått avslag på sin asylansökan. Deras framtid ligger inte här i Stockholm. Att ge dem rätt till försörjningsstöd skulle innebära att den utsatta och hopplösa situation som barnen befinner sig i nu permanentas. Det gynnar inte på något sätt barnens bästa. Det finns andra former av hjälp för de här barnen. Förutom rätten till skolgång och sjukvård har vi också nödbistånd och hjälp till civilsamhället. De behöver inte vara utan varma stövlar, jackor och mat i Stockholm i dag. Men det brister även i barnperspektivet – vad som är bra för barn –

när man i praktiken låter barnen bli familjeförsörjare. Det blir en helt orimlig situation där barnen får bli vuxna i förtid och indirekt försörjer hela sin familj.

Vi menar också att det kring det här förslaget finns flera frågor som man inte har fått utredda eller besvarade. Det saknas exempelvis redogörelser av erfarenheter från de kommuner som har försörjningsstöd till barn i papperslösa familjer, såsom Malmö. Flera stadsdelsnämnder i Stockholm menar att konsekvenserna är väldigt svåra att bedöma. Jag menar att det är orimligt att man med så dåligt underlag gör detta avsteg från hur vi tidigare beviljat försörjningsstöd i Stockholms stad. Det framgår heller inte av förslaget att socialtjänsten är skyldig att på polisens begäran lämna ut uppgifter som behövs för att verkställa utvisningsbeslut. Det här tycker jag är väldigt allvarligt. Hur detta ska se ut i praktiken vet ingen. Det finns inte något utrett i detta underlag. Detta utgör sammantaget skäl för oss att avstyrka förslaget om försörjningsstöd till barn till papperslösa föräldrar. Jag yrkar därmed på Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 220

Anna Rantala Bonnier (FI): Ni är inte några onda eller dåliga personer. Vi sitter ju i socialnämnden tillsammans, så jag vet att det inte är så.

Ni tar upp att ni står bakom rätten till skolgång och vård. Men det skulle ju gå att argumentera på precis samma sätt om skolan om man ville det. Om man får gå i skolan här åker man inte någon annanstans – man har en skolgång och måste gå klart. Det som jag är nyfiken på är varför ni drar gränsen vid försörjningsstödet, som ger barnen och familjen möjlighet att få pengar till mat och boende. Det är också grundläggande rättigheter, precis som rätten till skolgång och vård. Om man står bakom de andra rättigheterna för barn som lever i papperslöshet har jag lite svårt att förstå varför man känner att gränsen är nådd när det är fråga om mat och husrum. Jag är genuint nyfiken på hur ni resonerar.

Anförande nr 221

Isabel Smedberg Palmqvist (L): Jag tycker att du förenklar resonemanget oerhört. Det är onekligen så att vi ger möjlighet till skola. Dessa barn har naturligtvis de rättigheterna under prövotiden och så länge de är kvar i landet. Det vore orimligt om de skulle behöva sluta skolan. Men jag tycker att hela resonemanget är märkligt. Det är fråga om personer som fått avslag. Det har fattats ett myndighetsbeslut om att familjen inte har rätt att vara i Sverige, och samma bedömning har gjorts i alla instanser. Att vi i Stockholm på något sätt ska gå runt reglerna och ge dem ekonomiskt stöd för att vara kvar i Stockholm är för mig helt orimligt. Det är orimligt för dessa barn och familjer, liksom för oss andra som ska hålla oss till reglerna i Sverige och Stockholm. Jag tycker att det blir en orimlig situation. Jag lider lika mycket som alla andra med de här barnen, men det blir en orimlig situation för oss allihop. Det är mitt svar.

Anförande nr 222

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag kan i mitt huvud inte få ihop på vilket sätt detta permanentar situationen för de här barnen. Det kommer att finnas barnfamiljer som väljer att stanna oavsett om vi gör den här insatsen eller inte. Jag tycker också att det är väldigt märkligt – jag säger det igen – att säga att det faktum att familjerna får bättre förutsättningar att ge mat på bordet och ge en vinterjacka om barnen fryser

innebär att barnen på något sätt belastas. Hur kan vi belasta ett barn om vi ser till att familjerna kan ge dem ett bättre stöd? Jag kan inte få ihop att det i begreppet ”familjeförsörjare” på något sätt skulle vara något negativt för de här barnen. De barnen finns här, och vi har ansvar för dem.

Ja, det är svårt att uppskatta kostnaderna. Men det här systemet finns i Malmö, och de har jobbat så här under en tid.

Anförande nr 223

Isabel Smedberg Palmqvist (L): Jag tycker att det är konstigt att vi inte fick något som helst underlag, trots att vi verkligen tryckte på att vi vill ha en ordentlig utredning och ett ordentligt underlag för att kunna ta det här beslutet. Ni har inte räknat på det här. Ni har inte gjort en ordentlig uppföljning av verksamheten i Malmö utan ska göra det i efterhand. Vi vet inte alls hur det har utfallit där. Jag har i alla fall inte hittat något svar på den frågan.

Vi brukar ju tycka ganska lika, men här ställer jag mig fortfarande frågande. Om det finns ett avslagsbeslut, hur kan det då på något vis gynna ett barn att vi ger dem ekonomiskt bistånd för att förlänga tillvaron här? De får inte stanna utan ska ut ur vårt land. Det är sorgligt, men så är det. Det har gjorts en bedömning att de inte kan vara kvar.

Anförande nr 224

Sissela Nordling Blanco (FI): Ordförande! Som ansvarig för mänskliga rättigheter välkomnar jag verkligen de nya riktlinjerna. De stärker stödet till utsatta familjer och barn. I sammanhanget är det viktigt att poängtera att de mänskliga rättigheterna gäller alla, oavsett medborgarskap och legal status. Barnkonventionen gäller alla barn. De här riktlinjerna är i linje med stadens höjda ambitioner för mänskliga rättigheter och särskilt barnens rättigheter. Förutom att papperslösa barnfamiljer ska kunna få ekonomiskt bistånd välkomnar jag att vi ska kunna ge sommarlovspeng till barnfamiljer med ekonomiskt bistånd och att också SL-kort ska ingå i normen för ekonomiskt bistånd. Vi vet att vi annars riskerar att få inläsningseffekter där människor i social utsatthet inte kan röra sig i staden, inte kan ta del av aktiviteter och helt enkelt blir passiva. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 225

Borgarrådet Brinck (M): Ordförande! Jag får väl ställa samma fråga till Sissela Nordling Blanco som jag ställt till hennes majoritetskamrater: Vad kommer det här att kosta? Varifrån ska ni ta pengarna? Har ni någon aning om vad det kommer att kosta? Vad har det kostat i Malmö? Ni kanske har fått reda på det, men det har inte vi. Hur ska ni betala detta? Och framför allt: Hur ser du på de här familjernas framtid? Hur ska de någonsin kunna ta sig från bidrag till egen försörjning – Karin Gustafsson talade väldigt om detta för en stund sedan, och jag instämmer helhjärtat – när de inte har uppehållstillstånd och inte har rätt att arbeta? De har ett utvisningsbeslut som inte har kunnat verkställas för att de håller sig undan. Hur ser ni på det här på lite längre sikt, när glädjen över att kunna vara god just nu har gått över?

Anförande nr 226

Sissela Nordling Blanco (FI): På frågan om kostnader kommer du inte att få något annat svar av mig än det som du redan har fått av socialborgarrådet

och alla andra som har varit inne på detta, nämligen att det här är någonting som kommer att utvärderas när det har pågått under ett år.

Jag kan inte se på vilket sätt barnens framtid skulle bli bättre eller gynnas av att de inte får ekonomiskt bistånd. Tvärtom ser jag det som något som staden måste ta ansvar för. Dessa barn befinner sig här i vår stad. De måste kunna få tak över huvudet och mat på bordet.

Anförande nr 227

S o f i a M o d i g h (KD): Vi kristdemokrater är positiva till de nya riktlinjerna men kritiska till majoritetens förslag på två punkter.

Den ena punkten gäller det här med sommarlovspengen, som jag frågade om tidigare. Vi gläds åt att majoriteten ser barnens behov av en extra peng. När vi drev frågan om fritidspeng var poängen med den att den skulle gå exakt till barnens aktivitet – ett medlemskap i Scouterna eller en fotbollsklubb, en vistelse på ett läger eller vad det nu skulle kunna vara för någonting. Pengen skulle inte vara en del av det generella stödet till familjen. Jag har förstått att er sommarlovspeng på det viset skiljer sig från vår fritidspeng. Vi tycker förstås därför att vår fritidspeng är smartare konstruerad. Den styrs inte heller av en årstid, det vill säga sommaren, utan går att använda året runt. Men detta var ni som sagt emot då.

Det andra i riktlinjerna som vi är kritiska till är införandet av ekonomiskt bistånd till familjer som är här utan uppehållstillstånd. Jag tycker att debatten har visat att det är en mycket svår fråga. Det är ingen idé att jag upprepar de frågor som redan har ställts om kostnader och om de ens kommer att söka de här pengarna och så vidare. Ingen i rummet vet svaren. Det är väl det som är politik – att man ibland kanske måste fatta beslut trots att inte alla svar finns. Det jag är rädd för är att det här förslaget innebär att man gör någonting i teorin eller lite för syns skull, att systemet blir väldigt svårt att få att fungera i praktiken. Egentligen hoppas jag att det inte blir så, för det är bra om det inte är så, men jag tycker att det finns många frågetecken. Det är klart att utveckling ibland består av att man vågar fatta beslut fast frågetecken kvarstår. Men jag känner en liten oro när vi pratar om de här barnen. Det kanske kan ses som en filosofisk betraktelse, men det kan bli lite av ”stadens barn” i stället för att det är föräldrarnas barn. Nu tror jag inte att någon menar det kortsiktigt, men vilken blir den långsiktiga effekten? Jag tror att det här blir lite knepigt. Det sista som jag vill säga är att det skulle ha varit lite lättare om det här inte hade varit Stockholmspolitik utan snarare rikspolitik, apropå skola, vård och annat som har bestämts på riksnivå.

Anförande nr 228

R a n a C a r l s t e d t (S): Sofia! Jag ska fatta mig väldigt kort vad gäller sommarlovspengen genom att dela med mig av en personlig erfarenhet. När jag behövde glasögon och min mamma stod och begärde ett kostnadsförslag för att lämna till handläggaren för ekonomiskt bistånd såg jag uttrycket i hennes ansikte och den skam som hon uppenbart kände över att behöva göra detta. Med sommarlovspengen pekar vi inte ut dem som har behov. De får pengar till en aktivitet att göra på sommaren och kunna prata om efter sommarlovet. Vi har ett stort stigma kring försörjningsstöd. Jag tycker att det är viktigt att barn inte behöver bära det.

Anförande nr 229

S o f i a M o d i g h (KD): Om det är vi ju helt ense, liksom om att det här handlar om aktiviteter. Jag kanske inte har läst underlaget rätt, men jag uppfattar ändå att det finns någon liten skillnad i hur de här pengarna ska disponeras samt att ni begränsar det till sommaren medan vi vill ha året runt.

Anförande nr 230

M a r i a - E l s a S a l v o (S): Fru ordförande! Över Stockholm faller inga bomber, men Stockholm är inte en stad förskonad från barnfattigdom. Att växa upp i fattigdom har en starkt negativ inverkan på barns möjligheter att tillgodogöra sig sina rättigheter och deras möjligheter till goda livschanser. Vi vet i dag att det framför allt är barn till föräldrar med utländsk bakgrund – som jag själv var en gång i tiden – och barn till ensamstående föräldrar som växer upp i fattigdom.

Fattigdom bland barn är inget som kommer att försvinna av sig självt. Det krävs handling på alla relevanta politiska nivåer för att nå en förändring. Därför gläds jag över förslaget till reviderade riktlinjer för ekonomiskt bistånd, som tydligt arbetar med just barnperspektivet och lyfter fram förändringar som på många olika sätt stärker barns position i samhället och ger dem tillgång till ett ekonomiskt stöd som bättre kan möta just deras behov, barns behov.

Vi i majoriteten föreslår att man särskilt ska uppmärksamma behov hos barn till föräldrar med ett långsiktigt biståndsbehov genom att genomföra barnkonsekvensanalyser när socialtjänsten fattar beslut som direkt berör barn och genom att undersöka och tillgodose barns behov av fritidsaktiviteter i högre grad än vad som är fallet i dag. Det här är viktiga steg på vägen till ett Stockholm där vi tar ansvar för att ge alla barn som lever här samma rättigheter och levnadsvillkor i enlighet med barnkonventionens målsättning. Mot bakgrund av detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 231

B e n g t H e r k e (SD): Fru ordförande! Sverigedemokraterna är varma anhängare av välfärdsstaten. Välfärdsstaten ska skydda och stödja sina medborgare och i viss mån stödja alla människor som uppehåller sig lagligt i landet. Välfärdsstaten ska vara generös och innebära ett socialt skydd vad gäller exempelvis vård och social utslagning. Vi förordar också solidarisk finansiering av till exempel utbildning.

Men det ligger i sakens natur att välfärden har begränsningar. Det gäller exempelvis vad den ska omfatta och vilka kostnadsnivåer som får vara aktuella, men också vem som ska omfattas. Gör man inte denna typ av avgränsningar avskaffar välfärdsstaten sig själv. Om alla har rätt till allt har till slut ingen rätt till något. Därför kan vi inte gå med på att välfärdsstaten oinskränkt ska kunna utnyttjas av precis vem som helst.

Ett problem i Sverige just nu är det så kallade skuggsamhället. Tiotusentals människor uppehåller sig i Sverige illegalt, vilket får en lång rad oönskade följder. Detta måste rullas tillbaka. Människor som inte har rätt att vistas i Sverige ska lämna landet. De ska inte få betalt för att trotsa myndigheternas beslut.

Anförande nr 232

Claes Elmgren (S): Ordförande och fullmäktige! Vi har haft en lång debatt, så jag ska fatta mig kort. Med de här riktlinjerna, som vi nu ska besluta om och som har välkomnats av våra stadsdelar, kommer vi att kunna öka ambitionerna ännu mer. Vi kommer att ge bättre förutsättningar för den enskilde till egen försörjning och självständighet samt ökad likvärdighet. Och så har vi barnperspektivet, som den stora debatten har gällt här i kväll. För egen del känner jag mig ganska trygg i att Stadsmissionen och Svenska kyrkan i sina utlåtanden pekar på den roll som vi bör ta här i vår kommun. Jag tycker att vi gör helt rätt med det förslag som ligger. Om det är någon som har kontakt med verkligheten och ser de här barnen är det just de här organisationerna. Jag tycker att vi verkligen kan ta till oss det.

Det jag skulle vilja lyfta fram lite särskilt här – något som jag tycker är bra och som vi säkert alla är överens om – är det som finns i de här riktlinjerna om våld i nära relationer. Såvitt jag förstår är det nytt att vi lyfter in det så pass mycket och så pass tydligt. Vi kommer inte att lösa problemen när det gäller våld i nära relationer, men vi synliggör de här problemen. Det handlar om heterosexuella, samkönade och enkönade relationer, men det handlar framför allt om mäns våld mot kvinnor. Jag ska inte nämna några siffror, men vi vet att utvecklingen tyvärr inte går åt rätt håll. Vi ser att fler kvinnor drabbas av dödligt våld och även att hoten om våld ökar.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till riktlinjer.

Anförande nr 233

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag skulle vilja säga tre saker om den fråga som står i centrum, men det finns ju väldigt mycket annat att prata om i riktlinjerna också.

Det första jag vill säga gäller frågan om kostnadsuppskattningarna. Ja, det är svårt att uppskatta kostnaderna, som vissa stadsdelar påpekar. Det beror på att det här är en grupp varom vi av naturliga skäl inte fullt ut vet exakt hur de ser ut, hur många de är och var de befinner sig. Det är inget skäl till att inte stå upp för de här barnen, utan det vi får göra i den situationen är att följa frågan. Vi vet att Malmö gör på detta sätt, och det är något som de klarar med sin ekonomi. Vi vet också att det blev en sänkning av det ekonomiska biståndet med 48 miljoner kronor 2016. Prognosen är att det kommer att fortsätta att minska 2017 och 2018. Som Sofia Modigh väldigt klokt sade måste man ibland fatta beslut.

Det andra gäller uppföljningen av aktiviteter för den grupp som vi nu talar om. Detta har också lyfts fram. Det är klart att det är svårare att ställa krav på den här gruppen, men vi är också väldigt tydliga i riktlinjerna med att vi kommer att ställa krav och ha uppföljningar också för föräldrarna till de här barnen. Det kan handla om att ha inblick i hur situationen ser ut. Finns det kontakter i civilsamhället som på olika sätt kan ge de här personerna en bättre livssituation? Finns det möjlighet att legalisera sin vistelse? Har man ens ansökt om uppehållstillstånd? Det är inte alltid säkert. Har det gått fyra år? Man kan ansöka på nytt. Kan Migrationsverket tillhandahålla boende för familjen? Kan till exempel Röda Korset ge stöd till ett ordnat återvändande om det är så att familjen landar i att det är det den vill göra? Det här finns i riktlinjerna.

Det sista jag vill säga är att jag vänder mig mot argumentationen att vi skapar ett skuggsamhälle. De här barnen finns i vår stad och kommer att finnas här vare sig de beviljas ekonomiskt bistånd eller inte. Som kommunpolitiker är det vårt ansvar att förhålla oss till den här verkligheten. Med det här beslutet bidrar vi till att göra dessa barns liv lite mindre svåra att leva. Vi står upp för dem som före oss har sagt att vi ska ta hand om varandra i det här landet. Vi visar att medmänskligheten i Sverige fortfarande lever, den medmänsklighet som har byggt det här landet så oerhört starkt.

Anförande nr 234

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det är lätt att vara medmänsklig med pengar när man inte ens har någon aning om hur stora de är.

Socialborgarrådet sade nyss i fråga om kostnadsdiskussionen att Malmö klarar detta. Det föranleder två frågor. Den första är: Hur vet socialborgarrådet det? Den andra är: Om det nu är så, kan det inte möjligen ha ett samband med att Malmö förra året fick sammanlagt 4,9 miljarder i utjämningsbidrag, varav det mesta kom från Stockholm?

Anförande nr 235

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Utjämningsbidraget kan vi ju diskutera, men det är en helt annan fråga. Malmö har väldigt många arbetstillfällen, och många människor bor i andra kommuner utanför Malmös gränser och pendlar dit, så detta kan man diskutera på många olika sätt.

Jag kan konstatera att Malmö har det här systemet och har gjort bedömningen att de ska stå upp för de här barnen. Det är något som de inrymmer inom sin budget. Det kan även Sveriges rikaste kommun göra. Vi kan stå upp för de här barnen. Vi har råd. Det ekonomiska biståndet kommer att fortsätta att minska enligt prognosen. Vi kommer att följa den här frågan, men vi är Sveriges rikaste kommun, och vi har ett ansvar för de barn som lever i den här staden i en oerhört utsatt situation.

Anförande nr 236

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag är lite inne på samma tema som Cecilia Brinck. Du säger att Malmö klarar sin ekonomi, Åsa Lindhagen. Det är ett häpnadsväckande uttalande, måste jag säga.

Lyssna på mig nu! Det här är verkligheten: Om du lägger resurser på en grupp måste du ta resurser från en annan grupp. Du har fortfarande inte svarat på frågan: Hur mycket kommer det här att kosta? Verkligheten är att när ni lägger pengar på dem som vistas illegalt här i Stockholm måste ni ta pengar från någon annan grupp. Min fråga till dig, Åsa Lindhagen, är: Vilken grupp är det som får betala för er politik?

Anförande nr 237

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det här handlar om vilket samhälle och vilket Sverige vi vill se. Hade det här varit för 100 år sedan är frågan vilken politik Sverigedemokraterna hade drivit då. Vilka människor hade ni då ställt utanför och inte velat ge stöd?

Barn är barn. Vi har ett särskilt ansvar för barn, även enligt socialtjänstlagen. Det ansvaret är det min starka uppfattning att vi ska ta. Vi är Sveriges rikaste kommun, och vi har råd att ta ansvar för barn. Vi kan inte stå stillatigande bredvid när vi ser att

barn fryser i vår stad och att barn vaknar på morgonen och inte vet om de ska få äta sig mätta. Utifrån ideologisk ståndpunkt handlar det om vad det är för samhälle vi vill bygga. Det är de människor som stod upp för solidaritet och för att vi ska hjälpa varandra som byggde Sverige starkt, och detta kommer jag att fortsätta att stå upp för nu 2017.

Anförande nr 238

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Flera talare har under kvällen ställt frågor om hur man tänker sig den långsiktiga framtiden för de människor som nu ska få ekonomiskt bistånd och inte har tillstånd att uppehålla sig i Sverige. Jag har inte hört att det har kommit några svar på frågorna, så då får väl jag komma med svaret. Redan 1989 gömde jag mina första så kallade papperslösa. Det var en ensamstående mamma med en sexårig pojke. Jag tror mig ha både tidsperspektiv och inblick i de här frågorna.

Nåväl! Det som händer är detta: Individer går under jorden. Vi kan tänka oss att de har barn, vilket är aktuellt i det här fallet. Vi vet att det blir traumatiska upplevelser i jämförelse med hur andra barn får växa upp i Sverige. Ibland uppstår det skarpa lägen. Då måste barn och föräldrar separeras. Man måste gömma sig. Man vågar ibland inte gå ut. Kanske kommer det sedan en lugnare period när man precis har överklagat ett beslut. Det här pågår under ett antal år, då barnen helt enkelt går igenom en emotionell och fysisk hårdmangling.

Men i Sverige finns det många möjligheter. Om man vill hålla sig undan kan man göra det. Har man bestämt sig för att inte lämna Sverige är det undantag att det ändå händer. Då kommer det i tidningarna. Vi vet att 90 procent av dem förr eller senare får sitt uppehållstillstånd. De kan söka asyl när det har preskriberats efter fyra år, få uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter eller vad det nu kan vara, men de stannar kvar i Sverige.

Men då har som sagt barnen genomgått ett antal år av den här jobbiga och mycket påfrestande processen. Hur upplever de då situationen? Om de nu är säg 14 eller 16 år när beslutet kommer känner de att de inte är välkomna här, även om de har fått uppehållstillstånd. Sverige har stretat emot. Under hela deras uppväxttid har Sverige försökt hindra dem, försökt utvisa dem, jagat dem med polis och så vidare. De här barnen är alltså sargade inombords. De känner sig inte välkomna i Sverige. De känner många gånger agg mot det svenska samhället, som de tycker har behandlat dem illa. Så skickliga är ni på att hantera denna besvärliga fråga!

Anförande nr 239

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag kan inte riktigt få nog av att prata om de här riktlinjerna, för de är så himla bra. Därför tänkte jag också prata om något som inte har kommit upp här så mycket, nämligen att vi återinför SL-kortet i normen. SL-kortet, som ni tog bort ur normen, det vill säga började behovspröva, är nu tillbaka, vilket gör att även de som är sjukskrivna och även de som är till exempel föräldraledda men tvingas gå på försörjningsstöd nu kan röra sig runt i hela staden. Barn till de här personerna kan åka med sina föräldrar någonstans på helgerna och blir inte inlåsta i sin stadsdel. Det är en jätteviktig sak. Borttagandet av SL-kortet ur normen har även orsakat en massa problem för till exempel frivilligorganisationerna, vars besökare ibland inte kan ta sig dit därför att de inte har rätt till SL-kort. Hos de här

frivilligorganisationerna får man en massa stöd som man behöver, med möjligheter till verksamheter för barn och så vidare, men det har fastnat på att föräldrarna inte har SL-kort för att man inte fått det. Nu tar vi tillbaka det. Det är en jätte viktig sak som vi återinför.

Sommarlovspengen har varit uppe med lite frågor och har jämförts med fritidspengen. Det är klart att den går att använda till fritidsaktiviteter, och därmed är det möjligen jämförbart, men vi vet också att fattigdomen ökar just på sommaren hos utsatta barnfamiljer. Sommarlovspengen kan fungera som en förstärkare för fattiga familjers ekonomi på sommaren. Därför tycker jag att det finns en poäng med att det just är en sommarlovspeng som man disponerar på valfritt sätt som familj.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 240

A n d r e a S t r ö m (M): Jag hade inte tänkt förlänga den här debatten, men nu måste jag ändå be socialborgarrådet om ett förtydligande. Hon sade att en motprestation kan vara att socialsekreteraren kollar att personen har sökt asyl. Menar alltså majoriteten att man ska betala ekonomiskt bistånd utan att personen ens sökt asyl? Ska man inte ha det kravet?

Anförande nr 241

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Så kan det se ut i den här gruppen. Det kan vara så att man inte är inne i asylprocessen, och då är det väldigt viktigt att man går in i den, tycker jag. Jag tycker att människor som kommer till Sverige och inte har sökt asyl ska göra det.

Anförande nr 242

A n d r e a S t r ö m (M): Självklart ska människor söka asyl, vara i asylprocessen och sedan följa det besked de får. Men att staden alltså betalar först och kollar sedan om man över huvud taget har sökt asyl är en orimlig princip.

Anförande nr 243

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Jag har lagt fram ett förslag till beslut, men har glömt att yrka bifall till det. Jag yrkar alltså bifall till Rickard Walls förslag till beslut.

Sedan är det dessutom så att jag kanske bör läsa upp att-satserna i lugn och ro. De har inte delats ut i bänkarna, så jag gör det. Jag kan då också betona att både texten och att-satserna bygger på Moderaternas arbetsmaterial från stämman i helgen.

Detta har formulerats så här: Kommunfullmäktige föreslås besluta

- att meningen som bryter mellan s. 78 och 79 – ”Det finns dock en möjlighet för kommunen att ge bistånd till dessa personer med stöd av 4 kap. 2 § SoL.” – ska följas av meningen: ”Denna möjlighet ska inte Stockholms stad använda sig av.”,
- att den återstående föreslagna textmassan på s. 79 och 80 utgår fram till rubriken ”Personer med uppehållstillstånd”.

Jag vill också redan nu säga att jag kommer att begära omröstning, för det ska bli intressant att se om Moderaterna röstar på sin egen partipolitik.

Anförande nr 244

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! En sak man lär sig är att man aldrig ska säga att man inte hade tänkt förlänga debatten, för det hade man ju, och det gör man ju.

Det som Åsa Lindhagen just sade sätter plötsligt hela den här frågan i ett helt nytt ljus. Nu rör det sig uppenbarligen inte längre bara om människor som har fått avslag, utan nu rör det sig om alla. Jag läser högt ur anförandetexten, sista stycket på s. 48 i boken: ”Den debatt som idag förs tar ofta sin utgångspunkt i att dessa personer ska lämna landet i enlighet med det beslut som fattats gällande ansökan om uppehållstillstånd.” Vi har utgått från att det är detta som det handlar om, nämligen att det här ska omfatta människor som har fått sin asylansökan prövad och har fått avslag. Nu säger Åsa Lindhagen att det inte är så. Detta ska omfatta även människor som inte ens är inne i asylprocessen. Då rör det sig faktiskt om en helt annan fråga. Det tycker jag är lite märkligt, i synnerhet med tanke på att det kom i en bisats i ett inlägg väldigt sent i debatten. Hur är det med det här egentligen?

Anförande nr 245

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Så här är det: I alla ärenden där människor söker ekonomiskt bistånd görs det en individuell prövning. Vad kommer resultatet att bli när det gäller personer som inte är i asylprocessen? Jo, socialsekreteraren kommer att konstatera att den här personen har ett annat sätt att försörja sig på, nämligen att gå in i asylprocessen och då omfattas av Migrationsverkets ersättningar. I det individuella mötet – detta kan jag säga även om jag inte är socialsekreterare – kommer den här personen att få avslag för att i stället gå in i asylprocessen. Det är också ett sätt att nå de här människorna. Vi säger att det finns en möjlighet att söka ekonomiskt bistånd. Om du lever som papperslös, har fått avslag och har barn kommer vi att kunna bevilja ekonomiskt bistånd om socialsekreteraren gör den bedömningen i det enskilda mötet. Men har du inte gått in i asylprocessen kommer socialsekreteraren i största möjliga utsträckning att ge avslag.

Anförande nr 246

Borgarrådet B r i n c k (M): Vi kan alltså vara helt säkra på att rätten till ekonomiskt bistånd i enlighet med det här beslutet inte kommer att omfatta människor som inte ens är inne i asylprocessen. Det är glädjande. Det hade varit bra om det hade förtydligats något tidigare.

Anförande nr 247

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag skulle vilja att fullmäktige besparades en kommande votering. Jag kan försäkra dig, Rickard Wall, om att jag inte kommer att yrka bifall till någonting som du säger. Vi yrkar nämligen bifall till våra egna förslag, och det kommer vi att fortsätta med. Även om du så skulle kopiera hela vårt budgetförslag skulle vi aldrig yrka bifall till ditt förslag, och vi skulle för den delen aldrig rösta på ditt förslag, om det så till punkt och pricka överensstämde med vårt. Detta är ingen lekstuga längre, Rickard Wall, utan Stockholms stads fullmäktige. Ha respekt för det!

Anförande nr 248

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande och fullmäktige! Det var klara besked. Då drar jag tillbaka mitt yrkande om votering.

Anförande nr 249

S o f i a M o d i g h (KD): Jag tror mig helt enkelt ha upptäckt att jag glömde yrka bifall, trots att jag varit uppe i talarstolen flera gånger. Jag yrkar därför bifall till Kristdemokraternas och Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

§ 35 Uppmärksammande av allmän och lika rösträtt för kvinnor och män i de kommunala valen (Utl. 2016:179)

Anförande nr 250

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Eftersom jag som sagt inte har pratat tillräckligt de senaste dagarna måste jag nu prata lite till, den här gången i gestalt av Margareta Björk, som är motionär. Jag ska faktiskt fatta mig alldeles ohyggligt kort. Jag kommer alldeles strax att ställa en fråga till kulturborgarrådet. Det kan bli svårt att få svar, eftersom han inte är i lokalen, men någon kan väl sända ut en liten signal till honom. Jag ska försöka tala extremt långsamt, så att han eventuellt hinner hit. Det är en fråga som jag gärna skulle vilja ha ett svar på. Han skriver i sina synpunkter – nej, det är ju Ann-Margarethe Livh som skriver i sina synpunkter. Förlåt – det är sent på kvällen och jag kan tydligen inte läsa innantill. Då ber jag om ursäkt och börjar om. Jag ställer min fråga till Ann-Margarethe Livh: Hur går det med det här? Du skriver nämligen i synpunkterna att ni ska titta på detta, men det är liksom lite brådis nu, för det här är nästa år. Därför vill vi veta om det händer något.

Anförande nr 251

Borgarrådet **L i v h** (V): Fru ordförande! Efter denna långa debatt om vårt samhälles fattigaste människor känns det väldigt viktigt att också prata om demokrati. Jag tror nämligen att en förutsättning för demokrati just är att människor får sina materiella behov tillfredsställda. Fattiga människor kanske inte riktigt orkar med demokratin. Det är vad jag har lärt mig i många projekt runt om i världen.

Men nu ska vi prata om den här motionen, och den är faktiskt besvarad. Den är inte avslagen, Cecilia Brinck. Jag tycker att det är en väldigt bra motion, så egentligen handlar diskussionen mer om hur vi ska genomföra det här. Arbetarrörelsen förde en väldigt lång och svår kamp för att få till stånd allmän rösträtt, och självklart ska vi i Stockholms stad uppmärksamma det på det absolut bästa tänkbara sättet. Däremot tycker jag att vi ska ha en diskussion om hur vi ska göra det och vem som ska genomföra det. Jag tycker personligen att det kanske är bra att kulturnämnden tar det ansvaret, men det är absolut ingen prestigefråga. Det här är verkligen en fråga som vi egentligen inte har så skilda åsikter om, Cecilia.

Anförande nr 252

M i c k e S e i d (MP): Fru ordförande! Då kan jag som representant för kulturnämnden glädja med att vi i vårt förslag till budget har gett ett uppdrag till kulturförvaltningen att genomföra det här jubileet ihop med bland annat Stockholmskällan, ideella aktörer och andra aktörer i staden. Så det så! Jag stöder kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 253

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Jag blir lite fundersam. Om detta nu är en så viktig fråga, som dessutom är relativt icke-partipolitisk, hade man väl kunnat gå fram med ett bifall till motionen, om man nu ändå hade tänkt göra det här. Det hade krävts så himla lite av majoriteten för att yrka bifall till den här motionen. Då hade ni i alla fall haft en motion från oppositionen som ni yrkat bifall till. Nej, i stället skriver borgarrådet att detta jubileum kommer

att äga rum så långt fram i tiden att man får återkomma till ett beslut om konkret genomförande närmare själva jubileumsdatumet. Men nu är det inte så långt kvar tills jubileumsåret kommer att inträda. Jag skulle också vilja veta lite mer om hur man har tänkt arbeta med det här. Jag fick inte så många svar från borgarrådet. Du får gärna beskriva mer hur ni kommer att arbeta med frågan, om ni nu ändå egentligen har bifallit motionen och tänker arbeta med frågan.

Anförande nr 254

Borgarrådet L i v h (V): Men snälla, du kan väl vara glad? Vi kommer ju faktiskt att genomföra det här. Men jag står inte här i talarstolen och talar om exakt hur vi ska göra utan öppnar i stället för en bred diskussion. Det här är en viktig fråga. Detta kommer att bli fantastiskt bra. Då vill jag också involvera hela fullmäktige, alla partier. Låt oss diskutera det här från början! Skulle jag ha stått här och talat om att vi minsann ska göra det och det och det och det? Nej, låt oss diskutera det här tillsammans! Oavsett hur vi nu organiserar detta är det klart att kulturnämnden har en massa bra idéer och dessutom erfarenheter. Var lite glad för det här! Vi kommer att fixa det!

Anförande nr 255

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Givetvis skulle man kunna vara glad, men det finns absolut en gradskillnad mellan att få sin motion besvarad och att få den bifallen. Om det nu är så att vi ska bli inkluderade i arbetet hade vi kunnat ha ett år på oss att börja förbereda oss, men jag har inte upptäckt att ni har ett sådant igångsatt arbete i den här frågan. Sätt igång med arbetet! Jubileumsåret är nästa år, så det är hög tid att göra det om det ska bli något jubileum.

Anförande nr 256

E r i k S l o t t n e r (KD): Jag vill tacka motionären för en väldigt bra motion, som jag definitivt tycker att vi ska bifalla. Jag yrkar bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Jag satt med i den grupp – om det nu heter referensgrupp eller styrgrupp – som planerade för 150-årsfirandet av Stockholms stads kommunfullmäktige. Det var ett väldigt roligt uppdrag att sitta där, och det kom många idéer, både höga och låga, om vad vi kunde göra för att uppmärksamma det här 150-årsjubileet. Det krävs tid och planering för att genomföra ett sådant här jubileum, och det är klart att 100-årsfirandet av den allmänna rösträtten är väldigt viktigt. Ett bifall till den här motionen skulle statuera ett exempel. Det skulle kunna bli startskottet för någonting som jag hoppas kommer att kunna bli väldigt bra firande om ett par år.

Anförande nr 257

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag yrkar också bifall till vår gemensamma reservation. Jag glömde göra det sist i den allmänna förvirringen.

Ann-Margarethe Livh! Jag har inte sagt att ni inte tycker att det här är en bra idé. Jag bara frågade hur ni tänkte er att det skulle genomföras, eftersom det än så länge såvitt känt inte har hänt någonting och det här jubileet är nästa år. Det är ont om tid. Det är jättefint att ni avsätter pengar i kulturnämndens budget för detta, men jag kände lite att du möjligen inte riktigt visste det. Som sagt är det väldigt sent, och när det är så här senfärdigt blir jag lite rädd för att det blir lite halvtaskigt, eftersom man kommer

igång alldeles för sent för att kunna göra någonting riktigt bra av det. Det tycker jag vore tråkigt, för det här är väldigt viktigt. Bifall till reservationen!

Anförande nr 258

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Snart är det bara två månader kvar till 2018. Jag som har varit aktiv i kommunalpolitiken vet att två månader är en väldigt kort tid i ett kommunalpolitiskt perspektiv. Jag kan omöjligt tro att man har kommit särskilt långt med dessa förberedelser. Jag tror mig också veta att de flesta kvinnor och möjligtvis en och annan man i den här staden tycker att det här är ett betydligt viktigare jubileum att fira än det här med att kommunerna fyllde 150 år. Jag tror att det var väldigt mycket vi kommunalpolitiker som tyckte att det var viktigt. Beslutet om kvinnlig rösträtt, som fattades 1918, har en betydligt större påverkan på oss alla.

Jag yrkar också bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen. Det är faktiskt dags att vi sätter lite fart i den här frågan nu, om det här jubileet över huvud taget ska firas. Är det så att ni inte tycker att det ska firas, så säg det i stället!

Anförande nr 259

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det är lite oklart vilken tidpunkten ska vara, men bland annat på grundval av den här diskussionen fattar jag det som att man tänker sig att det här ska ske under 2018. Det har vi från Sverigedemokraternas sida ingenting emot. Kort och gott tycker vi att den här motionen har ett starkt berättigande. Det finns verkligen anledning att fira detta för alla här i landet, inte bara kvinnorna. Vi yrkar bifall till motionen och Alliansens reservation.